MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta sociálních studií

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Magisterská diplomová práce

Komparace postojů vybraných západních mocností v boji proti Islámskému státu

Bc. Andrea Horváthová

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Pšeja, PhD.

UČO: 361006

Obor: Mezinárodní vztahy

Imatrikulační ročník: 2014 Brno, 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Komparace postojů vybraných západních mocností v boji proti Islámskému státu“ vypracovala samostatně a výhradně s použitím uvedených zdrojů.

V Brně dne 30. 4. 2016 ……..

Andrea Horváthová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala PhDr. Pavlu Pšejovi, PhD. za podnětné a cenné rady a trpělivý přístup v průběhu vedení této práce.

Seznam použitých zkratek

AIV - Adviesraad Internationale Vraagstukken (Poradní výbor pro mezinárodní otázky)

AQ - Al-Qaeda (Al-Káida)

AQI - Al-Qaeda in Iraq (Al-Káida v Iráku)

AU – African Union (Africká unie)

CAVV - Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (Poradní komise pro záležitosti veřejného mezinárodního práva)

CDA - Christen-Democratisch Appèl (Křesťanskodemokratická výzva)

CIA - Central Intelligence Agency (Ústřední zpravodajská služba)

D66 – Democraten 66 (Demokraté 66)

ECOWAS - Economic Community of West African States (Hospodářské společenství západoafrických států)

FBI – Federal Bureau of Investigation (Federální úřad pro vyšetřování)

ICISS - International Commission on Intervention and State Sovereignty (Mezinárodní komise pro intervenci a státní suverenitu)

IS – Islamic State (Islámský stát)

ISF – Iraqi Security Forces (Irácké bezpečnostní síly)

ISI – Islamic State of Iraq (Islámský stát v Iráku)

ISIS – Islamic State of Iraq and Syria (Islámský stát v Iráku a v Sýrii)

MSC - Mujahidin Shura Council (Poradní výbor mudžáhidů)

ODM - The Orange Democratic Movement (Pomerančové demokratické hnutí)

OSN – Organizace spojených národů

RB – Rada bezpečnosti OSN

RtoP – Responsibility to protect (Odpovědnost chránit)

PNU - Party of National Unity (Strana národní jednoty)

PvdA – Partij van de Arbeid (Strana práce)

PVV - Partij voor de Vrijheid (Strana pro svobodu)

SP - Socialistische Partij (Socialistická strana)

USA – United states of America (Spojené státy americké)

VB – Velká Británie

VS – Valné shromáždění OSN

VVD - Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (Lidová strana pro demokracii a svobodu)

Obsah

1. Úvod **9**

2. METODOLOGICKÝ RÁMEC **11**

2.1 Cíle práce a použitá metodologie 11

2.2 Výzkumné otázky 11

2.3 Zdroje dat 13

2.4 Limity výzkumu 13

3. Terminologický přehled **14**

3.1 Blízký východ 14

3.2 Konflikt 14

3.3 Islámský radikalismus/extremismus 14

3.4 Džihád 15

4. TEORETICKÝ RÁMEC **16**

4.1 Responsibility to protect **16**

4. 2 Zpráva ICISS **16**

4.3 Vývoj Responsibility to protect **18**

4. 3. 1 Světový summit OSN 2005 18

4. 3. 1. 1 Cesta k summitu 18

4. 3. 1. 2 Závěrečný dokument Světového summitu 2005 19

4. 3. 1. 3 Další vývoj Responsibility to Protect 19

4. 4 Responsibility to protect a Islámský stát **20**

5. ISLÁMSKÝ STÁT **22**

5. 1 Vznik 22

5. 2 Vývoj 23

5. 2. 1 Islámský stát v Iráku 23

5. 2. 2 Islámský stát v Iráku a Sýrii 24

5. 2. 3 Islámský stát 25

5. 3 Ideologie a cíle 27

6. IRÁCKÁ KRIZE **29**

6. 1 Pozadí konfliktu 29

6. 2 Dosavadní průběh 30

7. KONFLIKT V SÝRII **32**

7. 1 Příčiny konfliktu 32

7. 2 Dosavadní průběh 32

7. 3 Sýrie a Responsibility to protect 34

8. ANALÝZA ZAPOJENÍ USA, VELKÉ BRITÁNIE A NIZOZEMÍ ... 36
8. 1 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ ... 36
8. 1. 1 Postoj k Responsibility to Protect ... 36
8. 1. 1. 1 Období před přijetím RtoP ... 36
8. 1. 1. 2 Světový Summit OSN 2005 ... 36
8. 1. 1. 3 Obamova administrativa ... 37
8. 1. 2 Příčiny angažmá v boji proti Islámskému státu ... 38
8. 1. 2. 1 Vnitřní bezpečnost ... 38
8. 1. 2. 2 Responsibility to Protect ... 40
8. 1. 2. 3 Situace na politické scéně ... 41
8. 1. 2. 4 Veřejné mínění ... 43
8. 1. 3 Cíle v boji proti IS ... 44
8. 1. 3. 1 Sýrie a Irák ... 44
8. 1. 3. 2 Islámský stát ... 45
8. 1. 4 Nasazené kapacity v boji proti IS ... 47
8. 1. 4. 1 Nebojové jednotky ... 47
8. 1. 4. 2 Bojové operace ... 49
8. 2 VELKÁ BRITÁNIE ... 51
8. 2. 1 Postoj k Responsibility to protect ... 51
8. 2. 1. 1 Období před přijetím RtoP ... 51
8. 2. 1. 2 Světový Summit OSN 2005 ... 52
8. 2. 1. 3 Další vývoj ... 53
8. 2. 2 Příčiny angažmá v boji proti Islámskému státu ... 54
8. 2. 2. 1 Vnitřní bezpečnost ... 54
8. 2. 2. 2 Responsibility to protect ... 56
8. 2. 2. 3 Situace na politické scéně ... 57
8. 2. 2. 4 Veřejné mínění ... 59
8. 2. 3 Cíle v boji proti IS ... 60
8. 2. 3. 1 Sýrie a Irák ... 60
8. 2. 3. 2 Islámský stát ... 61
8. 2. 4 Nasazené kapacity v boji proti IS ... 63
8. 2. 4. 1 Nebojové jednotky ... 63
8. 2. 4. 2 Bojové operace ... 64
8. 3 NIZOZEMÍ ... 66
8. 3. 1 Postoj k Responsibility to protect ... 66

8. 3. 1. 1 Období před přijetím RtoP ... 66
8. 3. 1. 2 Světový Summit OSN 2005 ... 67
8. 3. 1. 3 Další vývoj ... 68
8. 3. 2 Příčiny angažmá v boji proti Islámskému státu ... 69
8. 3. 2. 1 Vnitřní bezpečnost ... 69
8. 3. 2. 2 Responsibility to protect ... 70
8. 3. 2. 3 Situace na politické scéně ... 72
8. 3. 2. 4 Veřejné mínění ... 73
8. 3. 3 Cíle v boji proti IS ... 75
8. 3. 3. 1 Sýrie a Irák ... 75
8. 3. 3. 2 Islámský stát ... 76
8. 3. 4 Nasazené kapacity v boji proti IS ... 77
8. 3. 4. 1 Nebojové jednotky ... 78
8. 3. 4. 2 Bojové operace ... 79
9. Závěr ... 81
10. Seznam použité literatury ... 85
10. 1 Primární zdroje ... 85
10. 2 Sekundární zdroje ... 98
10. 2. 1 Knižní publikace ... 98
10. 2. 2 Odborné články ... 99

1. Úvod

Ačkoliv islámský radikalismus není novým fenoménem, zejména západní společnosti začínají silněji vnímat jeho existenci až díky událostem poslední doby. Po útocích z 11. září si Západ začal uvědomovat, že není vůči hrozbě náboženského terorismu imunní. Mezinárodní vývoj, který poté následoval včetně invazí vedených Spojenými státy do Afghánistánu a Iráku přispěl k zintenzivnění činnosti teroristických skupin. Zhroucení režimu Saddáma Husajna v Iráku a nedávná destabilizace Sýrie výrazně napomohli rozmachu entity zvané Islámský stát.

Islámský stát (IS) v současnosti představuje jednu z nejradikálnějších džihádistických skupin v oblasti Blízkého východu. Na rozdíl od ostatních však operuje na rozsáhlé části území Iráku a Sýrie, kterou samozvaně prohlásil chalífátem. Vysoká míra násilí páchaného na civilistech, tvrdé vynucování práva šaría, bohaté finanční zdroje a jistá schopnost rekrutovat nové mladé bojovníky přicházející z různých zemí světa napovídá, že boj proti muslimskému radikalismu nabývá nových podob.

V roce 2014 se mezinárodní společenství rozhodlo na tento tíživý stav reagovat vytvořením široké koalice v boji proti IS. K vedoucím Spojeným státům americkým (USA) se připojily další země různého mocenského postavení. To reflektuje celkovou závažnost situace, kdy se problém Islámského státu nevztahuje pouze na blízkovýchodní oblast, naopak tato teroristická organizace může zasadit svůj úder prakticky kdekoliv nejpravděpodobněji pomocí svých infiltrovaných členů, což začíná chápat čím dál více států.

Předmětem této práce je komparativní analýza postojů tří západních mocností v boji proti Islámskému státu, přičemž bude teoreticky ukotvena do rámce konceptu Responsibility to protect (RtoP). Jako zkoumané země byly vybrány Spojené státy americké, Velká Británie (VB) a Nizozemí. Tyto státy byly vybrány z hlediska jejich rozdílné velikosti a mocenské pozice, ačkoliv je spojují stejné demokratické normy a hodnoty. Úkolem analýzy bude mimo jiné zjistit, zda cíle a výsledky jejich zapojení do konfliktu variují na základě rozdílnosti jejich využívaných kapacit.

Následující text je rozdělen na tři části. První metodologická část se zabývá vymezením práce, jejími cíli a popisem zvolené metodologie. Druhá teoretická část je věnována konceptu Responsibility to protect, jeho vzniku, vývoji a jeho kontextu v souvislosti s Islámským státem. Poté dojde ke stručnému představení IS a probíhajících konfliktů v Sýrii a Iráku. Vzhledem ke komplexnosti obou krizí, dojde jen ke krátkému uvedení do problematiky s cílem čtenáře seznámit s pozadím, které vedlo k rozmachu Islámského státu na obou

územích. V poslední části budou analyzovány postoje zkoumaných zemí k principu RtoP a jejich role v boji proti Islámskému státu.

2. METODOLOGICKÝ RÁMEC

2.1 Cíle práce a použitá metodologie

Současnost je svědkem vzestupu aktivit ze strany muslimských radikálů včetně Islámského státu a jeho stoupenců. Toto dění má výrazný dopad na západní svět a zejména na evropské země, které se stávají útočištěm pro uprchlíky proudící z nestabilních zemí Afriky a Blízkého východu.

Cílem výzkumu je přispět k rozvoji dané problematiky, která během posledních let nabývá na aktuálnosti, pomocí komparativní analýzy. Ta má za úkol porovnat přístupy tří západních zemí v boji proti Islámskému státu. Vzhledem k tomu, že byly pro účely práce vybrány státy, které se liší ve svém mocenském postavení, bude zajímavé sledovat, zda se shodují ve svých záměrech, příčinách zapojení, v nasazených kapacitách a ve způsobu jejich angažmá. Analýza vztahující se k zásahům proti IS bude časově ohraničena obdobím 2012 až únorem 2016 za účelem pokrytí co nejaktuálnějších informací.

Diplomová práce je založena na empiricko-analytickém přístupu, jehož nejdůležitějším znakem je nestranný a odborný přístup k výzkumu[1]. Není a priori ovlivněn tvrzeními a i samotný badatel se snaží, o co nejobjektivnější postoj ke zkoumání dané problematiky. Pro dosažení cílů práce bude využita komparativní případová studie jako jedna z metod kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum usiluje o hluboké porozumění případu, přičemž zohledňuje kontext a podmínky situace. Komparativní studie se věnuje dvěma nebo několika málo případům a srovnává je[2]. Využívá velké množství zdrojů a její cíle se shodují s cíli jednopřípadové studie, přičemž jde dle Hendla o „zachycení složitosti případu, o popis vztahů v jejich celistvosti“[3]. V následujícím výzkumu jde o zkoumání boje proti Islámskému státu na případech USA, Velké Británie a Nizozemí.

2.2 Výzkumné otázky

Za účelem naplnění cílů práce budou zodpovězené následující otázky:

1. Existuje mezi zkoumanými zeměmi konsenzus ohledně přístupu ke konceptu Responsibility to protect?

---

[1] ŘÍCHOVÁ, B., *Přehled moderních politologických teorií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. ISBN 8071784613, s. 21.

[2] DRULÁK, P., *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-807-3673-857, s. 62.

[3] HENDL, J., *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2, s. 104.

2. Jaké jsou důvody zapojení k boji proti Islámskému státu v jednotlivých zkoumaných zemích?

- Co v této oblasti dané země spojuje a v čem se odlišují?
- Panuje na domácích politických scénách zkoumaných zemí ohledně angažmá v konfliktu konsenzus?

3. Jaké jsou cíle zkoumaných zemí v boji proti Islámskému státu?

- Dochází ke ztotožnění cílů jednotlivých zemí?

4. Jak se liší zapojení daných aktérů v konfliktu?

První výzkumná otázka bude zodpovězena na základě toho, zda dané země vnímají RtoP jakožto právně závaznou normu, nebo pouze morální imperativ, zda došlo na národních scénách k implementaci RtoP do vnitrostátních politik a zda se zkoumaným zemím podařilo prosadit širší operacionalizaci konceptu na mezinárodní rovině.

Druhá otázka bude zkoumána z hlediska vnitřní bezpečnosti daných států, a to především v souvislosti s teroristickými hrozbami; podporou veřejného mínění, normativních příčin vztahujících se k RtoP konceptu, a postoji současných hlavních relevantních[4] politických stran ve zkoumaných zemích.

Cíle v boji proti Islámskému státu budou nejprve analyzovány z pohledu Sýrie a Iráku. To znamená, zda se jednotlivé země zaměřují pouze na boj proti IS, nebo zda mají v obou státech větší ambice zahrnující změnu režimů či napomáhání v budování/obnově států. Konkrétně zaměřeno na IS budou hrát v analýze hlavní roli především oficiální strategie, oficiální politiky a prohlášení vrchních představitelů zkoumaných zemí.

V případě zapojení aktérů v konfliktu bude práce uvažovat o počtu nasazených osob v Sýrii a Iráku v rámci vojenských i nevojenských úkolů, o početní a typové škále nasazených bojových strojů. Vzhledem k zaměření práce nedojde k analýze zapojení v rámci humanitární pomoci a dalších, pro účely práce, nerelevantních oblastí západního angažmá v obou zemích.

[4] Na základě jejich postavení a šíře mandátu v parlamentu. V případě politických systémů USA a VB se bude jednat o hlavní vládnoucí stranu a hlavní opoziční stranu současnosti. Naopak v rámci Nizozemí budou zkoumány postoje vládnoucí koalice a čtyř hlavních stran opozice, tedy těch, jejichž počet mandátů je vyšší než 9 (v parlamentu je nerovnoměrně zastoupeno celkem 16 stran).

2.3 Zdroje dat

Práce bude vycházet z množství primárních i sekundárních pramenů. V rámci teoretického konceptu Responsibility to protect bude autorka využívat zprávy Organizace spojených národů (OSN), výsledný závěrečný dokument Mezinárodní komise pro intervenci a státní suverenitu (ICISS) a odborné články a analýzy. Co se týče knižních publikací i odborných analýz, bude autorka mimo jiné čerpat z prací významného výzkumníka v oblasti RtoP přístupu Alexe Bellamyho. Jeho knihy jako *„Global Politics and the Responsibility to protect: From words to deeds“* či *„Responsibility to Protect“* budou využity v následující kapitole.

Odborné literatury související s Islámským státem a jeho aktivitami v Sýrii a Iráku je vzhledem ke stálému trvání konfliktu méně, proto budou data získávána především z odborných článků a analýz. Dalšími zdroji budou zprávy mezinárodních organizací, neziskových organizací a státních institucí, přičemž významný zdroj informací budou představovat zprávy a dokumenty ministerstev zahraničních věcí a obrany. Pro zachycení co nejaktuálnějšího děje nebudou také opomenuty zpravodajské články, kterých bude hojně využíváno.

2.4 Limity výzkumu

I tato práce podléhá určitým limitům výzkumu. Jak bylo zmíněno výše, zkoumané téma je velice aktuální. Prvním limitem je fakt, že konflikt, v jehož čele stojí Islámský stát, není ukončený a stále probíhá. Není tedy možné dospět ke konečným výsledkům angažmá zkoumaných zemí. S tím se pojí neustálý vývoj situace. Změny včetně rozložení sil se mohou uskutečnit ve velmi krátkém časovém období. Na to navazuje časové ohraničení práce, které končí únorem roku 2016. Dalším limitem je možná nedostupnost některých dat. V tom případě je nutné vycházet z dostupných zdrojů. Vzhledem k tomu, že práce bude ve velké míře operovat s odbornými a zpravodajskými články, je potřeba jistá obezřetnost k objektivitě zkoumaných dat. Ke zkreslení může nicméně dojít samotným výzkumníkem, respektive jeho nesprávnou interpretací daných dat. Dále bude práce limitována rozsahem použitých zdrojů. Jak bylo již předesláno, využity budou zejména ty psané v anglickém jazyce. Díky jazykovému omezení nebudou použity zdroje v arabském ani v jiných dalších blízkovýchodních jazycích. V neposlední řadě také v rámci daného rozsahu práce nelze obsáhnout naprosto všechny proměnné, které mohou do dané problematiky intervenovat.

3. Terminologický přehled

V následujících řádcích dojde ke stručnému vymezení několika základních pojmů, jež jsou v rámci práce často skloňovány.

3.1 Blízký východ

Označení oblasti Blízkého východu nebývá jednoznačné. Mnohdy je tato oblast označována jako *Střední východ,* což však může vést k domněnce, že se jedná o odlišný region[5]. Blízký východ je specifický pro svou různorodost z hlediska národnostního i etnického složení. Jeho hranice jsou z historického hlediska velice proměnlivé. I dnes dochází ke dvojímu vymezení, přičemž můžeme vnímat jeho širší pojetí, které zahrnuje Afghánistán, Pákistán i bývalé středoasijské republiky Sovětského svazu. V této práci se však bude pracovat s užším chápáním Blízkého východu, který je složen z Iráku, Sýrie, Iránu, Jordánska, Turecka, Izraele, Palestiny, Libanonu a států Arabského poloostrova[6].

3.2 Konflikt

Dle definice Šárky Waisové je *konflikt* „sociální situace, kdy v tomtéž okamžiku minimálně dva aktéři usilují o získání téhož statku“. Tito aktéři tedy jednají tak, „aby prosadili své zájmy a hodnoty, které jsou neslučitelné“. Pokud tuto definici aplikujeme na případy Sýrie a Iráku, statky, o něž oba státy bojují s Islámským státem, jsou zejména území a moc. Pokud ke konfliktu přidáme i západní koalici, dalším konfliktním prvkem jsou hodnoty, které jsou natolik odlišné, že je rozhodně můžeme považovat za vzájemně neslučitelné. Také v obou případech Sýrie i Iráku můžeme říci, že se jedná o ozbrojené vnitrostátní konflikty, kdy proti sobě stojí vláda a nestátní aktér, s mezinárodním přesahem vzhledem k zapojení zahraničních států[7].

3.3 Islámský radikalismus/extremismus

Mezi radikalismem a extremismem existují určité nepatrné rozdíly. Zatímco se oba proudy nacházejí na konci politického spektra, radikalismus na rozdíl od extremismu nemusí být nutně násilný a jeho menšinové vnímání společnosti není vždy v rozporu s demokracií. Také nepracuje s nadřazeností určité skupiny lidí nad jinými, kdy oproti tomu islámský

---

[5] ČEJKA, M., *Izrael a Palestina.* Vyd. 2. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 978-80-87029-16-9, s. 12.
[6] ŠANC, D., *Blízký východ jako politicko-geografický region*. in JEŽOVÁ, M. – BURGROVÁ, H., (eds.), *Současný Blízký východ.* Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-45-7, s. 9-12.
[7] WAISOVÁ, Š., *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-339-1, s. 38, 42.

extremismus vnímá svět jako „my versus oni“[8]. Radikální islám vznikl jako reakce na západní dominaci nad většinou muslimského světa započatou na začátku 20. století[9]. Islámští extremisté usilují o vytvoření islámského státu pomocí války, revoluce či terorismu; který bude založen na striktním dodržování islámského práva šaría, jež je odvozené od náboženských textů islámu[10]. Právo tak není odděleno od státu a od náboženství.

S tím se pojí *saláfistický proud* islámu, což je sunnitské fundamentalistické hnutí, které věří pouze v jedinou pravdu, jež je obsažena ve svatých muslimských textech. Jeho cílem je návrat ke kořenům islámu. Saláfismus může být i apolitický, ale v diplomové práci bude skloňována jeho džihádistická verze. Saláfismus je ve své podstatě antisekulární, antizápadní, antikřesťanský i antišíitský, založený na striktním výkladu Koránu[11].

3.4 Džihád

Džihád je v západní literatuře často mylně překládán jako „svatá válka“, nicméně mnohem přesnějším výrazem je „úsilí“ nebo „snažení“[12]. V průběhu historie vznikly dva typy džihádu. Prvním z nich je jeho duchovnější pojetí (jindy označováno také jako malý džihád), jež spočívá ve snaze žít plně v souladu s vírou a s Bohem, tento džihád může být veden třemi způsoby, a to srdcem, jazykem a rukou. Velký džihád (neboli džihád mečem) naopak znamená šíření muslimské víry pomocí války proti nevěřícím (včetně židů a křesťanů)[13]. V následujícím textu práce bude džihád zmíněn vždy pouze v souvislosti s druhým typem, tedy s násilným džihádem.

---

[8] SCHMID, A. P., *Violent and Non-Violent Extremism: Two Sides of the Same Coin?* Ressearch Paper. Haague: International Centre for Counter-terrorism [online]. May 2014, s. 14.
[9] COOK, D., *Understanding Jihad.* University of California Press [online]. 2005, s. 93.
[10] SCHMID, A. P., *Violent and Non-Violent Extremism: Two Sides of the Same Coin?* Ressearch Paper. Haague: International Centre for Counter-terrorism [online]. May 2014, s. 19 – 20.
[11] SCHMID, A. P., *Violent and Non-Violent Extremism: Two Sides of the Same Coin?* Ressearch Paper. Haague: International Centre for Counter-terrorism [online]. May 2014, s. 15.
[12] MENDEL, M., *Pojmy da`wa a džihád v klasickém islámu.* Religio: Revue pro religionistiku. Brno: Česká společnost pro studium náboženství [online]. 1995, s. 9 – 11.
[13] Tamtéž.

4. TEORETICKÝ RÁMEC

4.1 Responsibility to protect

Po konci studené války vzrostl počet debat týkajících se ochrany civilních obyvatel, stejně tak se začal zvyšovat důraz kladený na dodržování a ochranu lidských práv. 90. léta však byla svědkem proměny povahy konfliktů, kdy se většina z nich neodehrávala mezi státy, ale uvnitř států a měly za následek vysoký počet obětí mezi civilními obyvateli[14]. Genocida ve Rwandě a v Srebrenici a další krvavé vnitrostátní konflikty spolu s nečinností mezinárodního společenství přivedly svět na pokraj zjištění, že je nutné vytvořit mechanismus, který bude schopen se s takovými výzvami efektivně potýkat.

Toto téma se stalo důležitou součástí agendy tehdejšího generálního tajemníka OSN Kofiho Annana, který již v roce 1999 sepsal článek zabývající se konceptem státní suverenity. Dle něj by měly národní státy sloužit svým občanům a chránit jejich základní lidská a občanská práva[15]. O rok později, ve své Zprávě milénia, vyzval členské státy, aby sjednotily své úsilí v boji proti masovému vraždění a hrubému porušování lidských práv[16].

Reakce na tento apel přišel ze strany kanadské vlády, kdy ministr zahraničí Lloyd Axworthy inicioval vytvoření Mezinárodní komise pro intervenci a státní suverenitu (International Commission on Intervention and State Sovereignty – ICISS)[17].

4. 2 Zpráva ICISS

Komise byla složená z dvanácti osob, které se odlišovaly na základě geografického, politického i profesního původu tak, aby byly způsobilí dosáhnout výsledku, který bude odrážet, co nejrůznorodější škálu pohledů[18]. Jejich cílem bylo vytvořit koncept, který bude schopen reagovat na závažné humanitární krize a zamezí tak podobným hrozivým scénářům, které se odehrály v 90. letech na africkém kontinentě či v Bývalé Jugoslávii.

---

[14] V 90. letech v Africe jako důsledek rozpadu států a občanských konfliktů zemřelo více než 5 miliónů lidí. BELLAMY, A. J., *Responsibility to Protect: the Global Effort to End Mass Atrocities.* Vyd. 1. Cambridge: Polity Press, 2009. ISBN 978-0-7456-4347-2, s. 1.

[15] BELLAMY, A. J., *Global Politics and the Responsibility to Protect: From Words to Deeds*. Milton park, Abingdon, Oxon: Routledge, 2011. ISBN 978-0-415-56735-0, s. 29.

[16] NANDA, V., *The Future Under International Law of the Responsibility to Protect after Libya and Syria.* Michigan State International Law Review, Vol. 21, Issue 1 [online]. 2013, s 5.

[17] THAKUR, R., The *United Nations, Peace and Security: from Collective Security to the Responsibility to Protect*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. ISBN 0-521-85517-9, s. 247.

[18] Tamtéž, s. 247 – 248.

Po několika setkáních Komise v prosinci 2001 předložila konečný dokument pod názvem „The Responsibility to protect“[19]. RtoP rozvíjí kontroverzní koncept humanitární intervence a přináší širší způsob, jak může mezinárodní společenství odpovídat na násilí páchané na civilistech. Mnohdy kritizované „právo intervenovat“ se tak ve zprávě modifikovalo na přijatelnější „odpovědnost chránit“[20]. Zpráva také zdůrazňuje omezení státní suverenity, kterou spojuje především s odpovědností za ochranu vlastních občanů. Pokud však „*obyvatelé trpí závažnou újmou v důsledku vnitřní války, povstání, represe či státního selhání a daný stát není ochotný nebo schopný tomu zabránit, nebo to zastavit, princip neintervence ustupuje mezinárodní odpovědnosti chránit*“[21]. Zpráva Komise vytváří tři hlavní pilíře odpovědnosti – prevence (prevent), reakce (react) a obnovy (rebuild).

První pilíř je považován za nejdůležitější část RtoP principu, protože by měl jak zabránit vyhrocení případného konfliktu, tak zamezit přistoupení k dalším, již nátlakovějším, krokům mezinárodního společenství. Prevence konfliktu zahrnuje rozsáhlou škálu nástrojů, přičemž pro efektivní předcházení konfliktů musí být dle Komise splněny tři hlavní podmínky, a to existence systému včasného varování, konkrétní mechanismy prevence a především vůle států tyto mechanismy aplikovat[22]. Na účinné prevenci by se mělo podílet co nejširší spektrum aktérů včetně nevládních a regionálních organizací, které vzájemně sdílí získané informace. Nejklíčovější podíl prevence ale zůstává na dotčeném státu samotném, který by měl svým občanům poskytnout ochranu základních práv a zajistit jim rovný přístup ke zdrojům, což se samozřejmě váže na míru demokracie v dané zemi.

Druhý pilíř se pojí s odpovědností reakce, která by dle zprávy měla nastat v případě, kdy preventivní úsilí selže. Součástí tohoto pilíře jsou donucovací prostředky jakožto politické, ekonomické a vojenské sankce. Komise silně zdůrazňuje, že k vojenské intervenci by mělo dojít pouze v krajních případech, které zároveň splňují šest stanovených kritérií. Prvním kritériem je spravedlivý důvod k intervenci, a to v následujících případech: *za a) „rozsáhlá ztráta na životech, probíhající či hrozící, […] způsobená úmyslným jednáním státu, nebo státem opominutým či neschopným jednat, nebo situací způsobenou zhroucením státu“; nebo za b) „rozsáhlou etnickou čistkou, probíhající či hrozící vykonávanou zabíjením, nuceným*

[19] BELLAMY, A. J., *Responsibility to Protect: the Global Effort to End Mass Atrocities.* Vyd. 1. Cambridge: Polity Press, 2009. ISBN 978-0-7456-4347-2, s. 51.
[20] PUPPARO, C., *The Responsibility to Protect: Emerging Norm or Failed Doctrine?* Global Tides, Vol. 9, Article 9 [online]. 2015, s. 8.
[21] INTERNATIONAL COMMISSION ON INTERVENTION AND STATE SOVEREIGNTY. *The Responsibility to Protect.* Ottawa: International Development Research Centre [online]. 2001, s. XI.
[22] INTERNATIONAL COMMISSION ON INTERVENTION AND STATE SOVEREIGNTY. *The Responsibility to Protect*. Ottawa: International Development Research Centre [online]. 2001, s. 20.

vysídlením, terorem nebo znásilněním"[23]. Zpráva ovšem explicitně neuvádí a nekvantifikuje pojem „rozsáhlá ztráta na životech", což poskytuje prostor pro různé interpretace. Dalšími kritérii vojenské intervence jsou správný záměr, přijatelné vyhlídky na úspěch, poslední možné řešení, použití přiměřených prostředků a schválení oprávněnou autoritou[24].

Posledním pilířem je odpovědnost obnovy po intervenci. Ta spočívá zejména ve snahách vybudovat v zemi trvalý mír a zajistit bezpečnost, ekonomický rozvoj, funkčnost justice a dobré vládnutí. Pro dosažení pozitivních výsledků při obnově země je však vitální především ochota dané vlády a obyvatel dosáhnout změn a tento vývoj nadále udržet. Dále se zpráva také zabývá otázkou autority a operační dimenzí konceptu.

4.3 Vývoj Responsibility to protect

4. 3. 1 Světový summit OSN 2005

4. 3. 1. 1 Cesta k summitu

Mezi stěžejní dokumenty, které měly svůj podíl na přijetí RtoP konceptu, patří zpráva Panelu na vysoké úrovni, pro hrozby, výzvy a změny – *„Bezpečnější svět: Naše sdílená odpovědnost"* z roku 2004 a zpráva Kofiho Annana – *„Ve větší svobodě: Směrem k rozvoji, bezpečnosti a lidským právům pro všechny"* z roku 2005[25]. Obě zprávy vycházejí z dokumentu ICISS a přebírají některé jeho myšlenky. Dokument Panelu se věnoval zejména globální bezpečnosti a hlavním hrozbám, kterým svět v 21. století čelí. Explicitně přejímá koncept Responsibility to protect, kdy uvádí, že tato odpovědnost leží zejména na národních státech, ale v případě, kdy stát selhává, odpovědnost se přesouvá na mezinárodní komunitu států[26]. Stejně tak se věnuje RtoP i zpráva Kofiho Annana, ve které generální tajemník vyjadřuje svůj silný souhlas s tímto konceptem a dodává, že je potřeba ho společně přijmout, v případech genocidy, etnických čistek a zločinů proti lidskosti[27]. Na rozdíl od zprávy Komise však dokumenty odmítají použití síly bez autorizace RB OSN[28].

RtoP bylo silně podporováno Kanadou, která se o něm snažila rozšířit povědomí i na poli nevládních organizací a občanské společnosti, které brzy koncept přijaly. Mezi další

---

[23] Tamtéž, s. 32.
[24] Tamtéž, s. 32 – 37.
[25] BÍLKOVÁ, V., *Odpovědnost za ochranu (R2P): Nová naděje, nebo staré pokrytectví?* Praha: Univerzita Karlova, 2010, s. 40.
[26] UNITED NATIONS, *A more secure world, our shared responsibility.* Report of the High-level Panel on Threats, Challenges and Change [online]. 2 December 2004, s. 66.
[27] UNITED NATIONS, In *larger freedom: towards development, security and human rights for all.* Report of the Secretary-General [online]. 21 March 2005, s. 35, 59.
[28] BÍLKOVÁ, V., *Odpovědnost za ochranu (R2P): Nová naděje, nebo staré pokrytectví?* Praha: Univerzita Karlova, 2010, s. 40.

podporovatele se řadila Velká Británie, Francie a překvapivě také africké státy[29]. Naopak mezi odpůrce již tradičně patřilo Rusko a Čína spolu s většinou muslimských států. USA původně koncept také nepřijaly kladně díky obavám, že budou, jakožto velmoc, nuceny zasahovat i tehdy, pokud nedojde k ohrožení jejich zájmů. Svůj postoj změnily po unilaterálních intervencích do Afghánistánu a Iráku, které značně ohrozily jejich důvěryhodnost[30].

4. 3. 1. 2 Závěrečný dokument Světového summitu 2005

V roce 2005 se konalo Plenární zasedání Valného shromáždění OSN, které představovalo pro koncept RtoP významný mezník. Výstupem summitu se stal jednomyslně přijatý Závěrečný dokument, jenž do sebe zakomponoval zkrácenou a pozměněnou verzi zprávy ICISS. Mezi hlavní změny patřil bod týkající se přesunu odpovědnosti chránit ze státu na mezinárodní společenství. Dle ICISS mělo k transferu dojít, pokud stát není *„schopný nebo ochotný“* zasáhnout, dle Závěrečného dokumentu má však mezinárodní komunita jednat, pokud stát *„prokazatelně selhává“*. Dále byla vojenská intervence zúžena na případy genocidy, válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a etnických čistek. Mezinárodní společenství také nemá povinnost zasáhnout vždy, ale až na základě zvážení situace případ od případu[31]. Vojenskou intervenci může dle Závěrečného dokumentu schválit pouze Rada bezpečnosti, zatímco zpráva ICISS pro tyto případy navrhovala možnost přesunutí autorizace i na regionální organizace, pokud by bylo rozhodnutí v RB blokováno[32].

4. 3. 1. 3 Další vývoj Responsibility to Protect

Rada bezpečnosti se v roce 2006 poprvé otevřeně přihlásila k principu RtoP v rezoluci 1674 týkající se ochrany civilistů v ozbrojených konfliktech, ve které odkazovala na příslušné

---

[29] Které již v zakládajícím dokumentu Africké unie (AU) zavedly zásadu nelhostejnosti v případě humanitární krize, v mnohém připomínající právě RtoP. Reagovaly tak zejména na množství násilných občanských válek na Africkém kontinentě v 90. letech. BÍLKOVÁ, V., *Odpovědnost za ochranu (R2P): Nová naděje, nebo staré pokrytectví?* Praha: Univerzita Karlova, 2010, s. 41.

[30] BÍLKOVÁ, V., *Odpovědnost za ochranu (R2P): Nová naděje, nebo staré pokrytectví?* Praha: Univerzita Karlova, 2010, s. 41, 44; BELLAMY, A. J., *Responsibility to Protect: the Global Effort to End Mass Atrocities*. Vyd. 1. Cambridge: Polity Press, 2009. ISBN 978-0-7456-4347-2, s. 70, 84; BELLAMY, A. J., *Global Politics and the Responsibility to Protect: From Words to Deeds*. Milton park, Abingdon, Oxon: Routledge, 2011, 246 s. ISBN 978-0-415-56735-0, s. 23, 31.

[31] Což je velice vágní a Rada bezpečnosti se tak může rozhodnout nezasáhnout i v případě, kdy obyvatelstvo určitého státu trpí Závěrečným dokumentem definovanými zločiny. To do jisté míry oslabuje RtoP koncept.

[32] PATTISON, J., *Humanitarian Intervention and the Responsibility to Protect: Who Should Intervene?* Vyd. 1. Oxford: Oxford University Press, 2010. ISBN 978-0-19-956104-9, s. 14.

části Závěrečného dokumentu[33]. RtoP je v rámci OSN často i nadále diskutován. Stejně jako pro předchozího generálního tajemníka K. Annana i pro jeho nástupce Pan Ki-Muna je tento koncept významným tématem, jímž se od roku 2009 každoročně zabývá v rámci svých zpráv. Ty byly postupně věnovány snaze operacionalizovat koncept, mechanismu včasného varování, výzvě k lepší koordinaci sdílení informací, jednotlivým pilířům RtoP či zdůraznění role regionálních a subregionálních organizací. Jeho poslední zpráva zveřejněná v roce 2015 rekapituluje desetileté období, od roku přijetí konceptu, a definuje hlavní výzvy, které jsou nutné pro jeho efektivnější využití. Návazně na to také každoročně probíhají neformální zasedání VS OSN, které diskutují obsah zpráv Generálního tajemníka[34].

4. 4 Responsibility to protect a Islámský stát

Díky sledu nedávných událostí a nárůstu extremistických skupin, jejichž útoky jsou často mířeny proti civilistům, stojí koncept Responsibility to protect před důležitým mezníkem. Jak bylo uvedeno výše, cílem RtoP je ochrana civilistů v případě, kdy místní vláda není schopná svoji populaci ochránit, nebo v případě kdy se proti nim sama dopouští závažných zločinů. Výsledný dokument Responsibility to protect však ve své koncepci nezahrnoval nestátní aktéry, kteří taktéž ohrožují civilní populaci a jejich zločiny spadají mezi zločiny proti lidskosti. Mezinárodní společenství si však začíná tento deficit uvědomovat, jak se ukázalo na konferenci v roce 2015 týkající se 10. výročí uvedení RtoP v platnost. Na ní bylo zmíněno, že je třeba vnímat koncept v novém kontextu, kdy nestátní aktéři nabývají na síle a své útoky směřují proti civilnímu obyvatelstvu[35].

Islámský stát je Západem vnímán jako teroristická organizace, nicméně na rozdíl od jiných, kontroluje značnou část území suverénních států, jejichž vlády nejsou dostatečně silné na to, aktivity této skupiny eliminovat. Tím dochází k naplnění podmínky, kdy vláda státu není schopná chránit své občany. IS nebojuje pouze proti ozbrojencům a vojákům, ale v hrozivé míře jsou jeho cílem i nevinní občané. Některé jeho činy dokonce naplňují definici genocidy jakožto systematické vraždění skupin na základě jejich příslušnosti k etnickým, náboženským a dalším skupinám. Dle zpráv Globálního střediska pro Responsibility to protect má IS během necelého roku 2014 a roku 2015 na svědomí životy tisíců civilistů[36]. Tím jasně porušuje mezinárodní humanitární právo. Ačkoliv v případě Islámského státu nebyla

[33] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *Key Developements on the Responsibility to Protect at the United Nations from 2005 – 2014* [online].
[34] Tamtéž.
[35] TENTH ANNIVERSARY OF THE RESPONSIBILITY TO PROTECT: A FOCUS ON PREVENTION. The United Nations Office at Geneva [online]. 19 November 2015.
[36] R2P MONITOR. Global Centre for the Responsibility to Protect, Issue 25 [online]. 20 January 2016.

zatím Radou bezpečnosti přijata rezoluce, která se explicitně opírá o koncept Responsibility to protect jako to bylo v případě výše zmíněných států, situace ve které se Irák i Sýrie nacházejí splňují kritéria použití RtoP. Navíc dle Závěrečného dokumentu Světového summitu z roku 2005, je možné pomoci zasaženému státu naplnit svou povinnost chránit své obyvatelstvo, což může zahrnovat i použití síly[37]. Tento trend můžeme vidět v Iráku, kterému se dostává v boji proti IS zahraniční pomoci. Situace je poněkud komplikovanější v případě Sýrie, vzhledem k tomu, že západní koalice v čele s USA nepodporuje syrskou vládu Bašára al-Asada, nicméně humanitární pomoc k ochraně civilistů v rámci RtoP je naprosto relevantní i v syrském případě.

[37] BELLAMY, A. J., *Aiding Iraqis Meets Responsibility to Protect and Could Lead to Common Ground on Syria.* IPI Global Observatory [online]. 11 August 2014.

5. ISLÁMSKÝ STÁT

5. 1 Vznik

Islámský stát je dodnes do jisté míry zahalen tajemstvím. Pro státy, které proti němu bojují, je vitální pochopit jeho podstatu a kontext jeho vzniku, stejně tak je to důležité pro účely této práce. Ačkoliv se může zdát, že je tento aktér novou entitou, která se prakticky ze dne na den objevila na mezinárodní scéně, není tomu tak. Naopak lze jeho vznik datovat ještě do dob, kdy většina netušila, jakou hrozbu bude v budoucnosti tato organizace představovat.

Kořeny IS jsou spjaty s osobou Abú Musy az-Zarkávího, jordánského extremisty narozeného v roce 1966, který převzal svůj pseudonym na základě jeho rodiště města Zarká[38][39]. Již v mládí se vydal na cestu zločinu, ačkoliv jeho činy, za které byl také uvězněn, zatím neměly náboženský podtext[40]. První sklony k extremismu projevil v 80. letech, kdy se vydal do Afghánistánu bojovat proti sovětské okupaci. Právě tam se seznámil jak s Usámou bin Ládinem, tak s Abú Muhammadem al-Makdísím, předním představitelem jordánského saláfismu[41].

V roce 2000 založil militantní skupinu Jama'at al-Tawhid wal Jihad, která měla původně bojovat proti jordánské vládě, to se však obešlo bez úspěchu. Ke změně došlo po americké invazi do Afghánistánu a do Iráku, kam poté az-Zarkáví přesídlil. Jeho spolupráce s bin Ládinem se stala patrnější a nakonec o čtyři roky později mu přislíbil věrnost a z jeho organizace se tak stala odnož Al-Káidy (AQ), od té doby známá jako Al-Káida v Iráku (AQI), což přilákalo nové bojovníky i finanční podporu[42]. Z hlavních cílů AQI bylo kromě vedení džihádu, také vytlačení zahraničních vojsk. Sjednocení bylo výhodné pro obě strany. Bin Ládinova skupina získala příležitost bojovat proti americkým vojskům i na území Iráku a az-Zarkáví profitoval z nových finančních zdrojů a bojovníků, které lákalo tehdejší postavení nechvalně známé teroristické organizace, jejíž popularita musela mezi náboženskými extremisty rapidně vzrůst po útocích z 11. září 2001. Je tedy na místě poznamenat, že za vznikem Islámského státu do jisté míry stojí invaze Spojených států, která bez pochyby přispěla k tamější radikalizaci. Už v tomto období se však ideje Al-Káidy a její irácké odnože začínají lišit, az-Zárkáví si osvojuje radikálnější postoj a jeho hlavním cílem je boj proti

[38] GULMOHAMAD, Z. K., *The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS*. Global Security Studies, Vol. 5, No. 2 [online]. 2014, s. 2.
[39] TESIK, L. H., *Profile: Abu Musab al-Zarqawi*. Council of foreign relations [online]. 8 June 2006.
[40] Tamtéž.
[41] BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 13.
[42] HASHIM, A. S., *The Islamic State: From al-Qaeda Affiliate to Caliphate.* The Middle East Policy, Vol. 21, Issue 4 [online]. 8 December 2014, s. 4 – 5.

šíitům a ustanovení chalífátu, zatímco původní Al-Káidě jde především o boj proti Spojeným státům[43]. K faktickému odloučení došlo v roce 2006, kdy byl Zarkáví zabit americkou armádou[44].

5. 2 Vývoj

5. 2. 1 Islámský stát v Iráku

Ještě před svou smrtí Zarkáví založil v lednu 2006 tzv. Poradní výbor mudžáhidů (Mujahidin Shura Council - MSC) sjednocující iráckou odnož Al-Káidy s dalšími pěti sunnitskými džihádistickými skupinami[45]. Do čela MSC se dostává Abú Hamza al-Mudžahir[46]. Ještě téhož roku je oznámen vznik Islámského státu v Iráku (ISI), do jehož vedení se dostává Abú Umar al-Bagdádí[47]. Od samého počátku bylo jasné, že se jedná o extremní formu džihádismu. ISI si zpočátku nezískal příliš dobrou pověst mezi místními Iráčany díky striktnímu prosazování práva šaría a své krutosti, při níž se mu nepříčilo zabíjet ani muslimy včetně sunnitů. Právě tento fakt vedl k rozkolu mezi nimi a Al-Káidou[48]. Další neshodu mezi těmito dvěma skupinami představoval Zarkávího postoj, kterým se vymezoval proti šíitům, které pro něj představovali v Iráku dokonce větší hrozbu, než americká okupace. Odůvodněním byla stálá přítomnost šíitů oproti dočasné přítomnosti zahraničních vojsk[49].

V době, kdy USA stále operovaly na území Iráku, byl ISI také postupně oslaben jejich vojenskými jednotkami[50]. Islámský stát byl zatím v zárodku, bez nynějších zdrojů a moci. Spojené státy se však zaměřovaly především na boj proti Al-Káidě, na kterou byla po teroristických útocích po 11. září směřována primární pozornost. ISI nebyl chápán jako autonomní a extremističtější aktér, nýbrž pouze jako teritoriální odnož AQ. Vzhledem k tomu, že ani dnes není fenomén Islámského státu zcela odhalen, je pochopitelné, že v jeho počátcích bylo složité vnímat rozdíl, kterým se právě od Al-Káidy lišil.

---

[43] BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State*. The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 13.
[44] BBC NEWS. *What is Islamic State?* [online]. 2 December 2015.
[45] BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 16.
[46] GULMOHAMAD, Z. K., *The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS.* Global Security Studies, Vol. 5, No. 2 [online]. 2014, s. 2.
[47] HASHIM, A. S., *The Islamic State: From al-Qaeda Affiliate to Caliphate.* The Middle East Policy, Vol. 21, Issue 4 [online]. 8 December 2014, s. 6.
[48] ZELIN, A. Y., *The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement.* Research NOTE: The Washington Institute for Near East Policy, No. 20 [online]. 2014, s. 3.
[49] BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 11.
[50] BBC NEWS. *What is Islamic State?* [online]. 2 December 2015.

Další věc, jež je provázaná s americkou invazí do Iráku, je podíl USA na svržení baasistického režimu Saddáma Husajna[51], což poskytlo dostatek prostoru pro rozmach nových subjektů usilující o moc včetně rané podoby Islámského státu. Ten začal nabývat na síle koncem roku 2009, kdy využil slabosti irácké vlády a provedl sérii vražedných útoků proti vládním představitelům i civilistům[52].

V roce 2010 byli zabiti při koordinovaném vojenském úderu Spojených států a irácké armády jak Abú Umar al-Bagdádí, tak i Abú Hamza al-Mudžahir, novým vůdcem MSC se poté stal Abú Bakr al-Bagdádí[53], vůdce Islámského státu takového, jakým jej známe dnes.

Přelomovým byl pro ISI rok 2011 a vlna Arabského jara, která se šířila muslimským světem. Poté co dorazila do Sýrie a došlo k oslabení vlády Bašára al-Asada, ISI vycítil příležitost pro svou expanzi. Na konci roku 2011 tam Bagdádí vyslal skupinu svých bojovníků, kteří tak utvořili Frontu al-Nusrá (Jabhat al-Nusra), která se nedlouho poté stala sunnitskou vedoucí radikální organizací v syrském konfliktu[54].

5. 2. 2 Islámský stát v Iráku a Sýrii

V dubnu 2013 Bagdádí oznámil vznik Islámského státu v Iráku a v Levantě, respektive Islámského státu v Iráku a Sýrii[55]. V této chvíli již začínala být tato entita na Blízkém východě nechvalně známá. Ne všichni však tuto změnu podpořili. Vůdce Al-Káidy Ajmán Zahávrí oficiálně oznámil disociaci s touto organizací, později se dokonce Al-Káida distancovala od všech zločinů páchaných Islámským státem[56]. To napovídá, že ISIS se stal tou nejextremističtějších z extremistických skupin. Další organizací, se kterou se ISIS dostal do konfliktu, byla al-Nusrá, která odmítla být pod jeho kontrolou, někteří její bojovníci však přeběhli na stranu tehdejšího Islámského státu[57]. Fronta al-Nusrá si v Sýrii vedla ve svém boji proti Asadovu režimu poměrně dobře a její popularita značně rostla. To bylo do určité míry

---

[51] Situace v Iráku je podrobněji rozebrána v následující kapitole.
[52] HASHIM, A. S., *The Islamic State: From al-Qaeda Affiliate to Caliphate.* The Middle East Policy, Vol. 21, Issue 4 [online]. 8 December 2014, s. 7.
[53] BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 19, 23.
[54] Tamtéž, s. 23.
[55] ISIS v arabštině Al-Dawla Al-Islamiya fi al-Iraq wa al-Sham, kdy pojem al-Sham odkazuje na oblast Sýrie a jejího širšího okolí, je v západním světě častěji používán a překládán jako Islámský stát v Iráku a Sýrii, nicméně přesnějším překladem slova al-Sharm je dle předpokladů „Levanta“, která zahrnuje oblast nejen dnešní Sýrie, ale i Palestiny, Jordánska, Izraele a Libanonu. OSBORNE, S., *Isis vs Daesh vs Isil vs Islamic State: What do the different names mean and why are there so many?* The Independent [online]. Překládat tento název jako Islámský stát v Iráku a Sýrii je však v současnosti geograficky i politicky korektnější, proto bude v práci použit tento název.
[56] GULMOHAMAD, Z. K., *The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS.* Global Security Studies, Vol. 5, No. 2 [online]. 2014, s. 3.
[57] BBC NEWS. *What is Islamic State?* [online]. 2 December 2015.

dáno tím, že byla Syřany považována za syrskou organizaci, zatímco bojovníci ISIS byli vnímáni jako cizinci. Nicméně, Bagdádí toho chtěl využít a při vyhlašování vzniku Islámského státu v Iráku a v Sýrii, také prohlásil, že je al-Nusrá financována a podporována právě jeho organizací a že se tak stává součástí ISIS. Lídr al-Nusry to však odmítl s tím, že jeho skupina nadále spadá pod Al-Káidu. Důvody k neochotě připojit se k ISIS můžeme nalézt v jejich odlišných cílech i jednání. Al-Nusrá se nezdráhala spolupracovat s ostatními džihádististickými skupinami v boji proti baasistickému režimu. Hlavním cílem ISIS naopak bylo navýšení vlastní moci a vznik chalífátu v čele s ním. Po neúspěšném jednání mezi oběma organizacemi, kdy bylo lídrem al-Nusry navrhnuto, že bude nadále operovat v Sýrii, přičemž ISIS v Iráku, což Bagdádí odmítl, došlo jen ke zvýšení vzájemného napětí[58]. ISIS již byl totiž schopen bojovat na obou územích samostatně a postupně získával celá města pod svou kontrolu, na konci roku 2013 například obsadil iráckou Fallúdžu[59].

5. 2. 3 Islámský stát

Rok 2014 byl pro Islámský stát přelomový a byl svědkem jeho razantní expanze. Díky oslabení syrské a irácké vlády, které nebyly schopny efektivně zakročit, postupně získává pod svou kontrolu další oblasti. V červnu dobyl Mosul a dále postupoval směrem k Bagdádu, přičemž se do jeho područí dostaly desítky dalších měst[60]. 29. června 2014 ISIS vyhlašuje vznik chalífátu a přejmenovává se na Islámský stát[61]. Tím se prakticky sám dosadil do ideologického a politického čela muslimského světa. Během své expanze získal řadu vojenského vybavení a zbraní dříve patřící zejména irácké armádě[62], tím pádem na rozdíl od minulosti disponuje poměrně pokročilou výzbrojí. V současnosti IS zabírá značnou část západního Iráku a východní Sýrie, což přibližně představuje kontrolu nad více než enormními šesti milióny obyvatel[63].

Islámský stát se snaží vytvořit na jím okupovaných územích státní strukturu, za své hlavní město ustanovil syrskou Rakku. Vytváří zde vlastní instituce včetně náboženských škol, má

---

[58] HASHIM, A. S., *The Islamic State: From al-Qaeda Affiliate to Caliphate. The Middle East Policy*, Vol. 21, Issue 4 [online]. 8 December 2014, s. 11 – 12.
[59] BBC NEWS. *What is Islamic State?* [online]. 2 December 2015.
[60] Tamtéž.
[61] TUCKER, C., *The Islamic State Origins, Goals, and Future Implications.* The Eurasia Center [online]. 13 July 2014, s. 1.
[62] HASHIM, A. S., *The Islamic State: From al-Qaeda Affiliate to Caliphate.* The Middle East Policy, Vol. 21, Issue 4 [online]. 8 December 2014, s. 13.
[63] LAUB, Z., *The Islamic State*. Council of foreign relations [online]. 16 November 2015.

pod kontrolou vlastní policii a soudnictví[64], buduje infrastrukturu, dokonce disponuje sociálním systémem, pomocí kterého nabízí například finanční pomoc potřebným[65], tedy v řeči IS těm muslimům, kteří striktně dodržují právo šaría. Samozřejmě se forma Islámského státu nepodobá žádnému demokratickému uspořádání, jaké známe. Islámský stát těží z toho, že rozsévá strach a budí hrůzu. Je znám svou brutalitou, běžně na jím ovládaných území dochází k, často veřejnému, stínání hlav či křižování takzvaných odpadlíků od víry, což jsou však pouze věřící, kteří nesouhlasí s jejich krutovládou. Dále pronásleduje etnické a náboženské minority včetně Kurdů, Jezídů, šíitů či křesťanů. Jeho představitelé se uchylují i k napadání nemocnic a humanitárních organizací.

Odkud plynou veškeré finanční zdroje Islámského státu, není zcela jasné. Jsou však natolik vysoké, že se z IS stal nezávislý aktér disponující značným bohatstvím. V současnosti představuje jeho hlavní zdroj příjmu obchodování s ropou, která se nachází na zabraných územích[66]. Dále profitují z obchodu na černém trhu, z krádeží, pašování a dalších nelegálních aktivit včetně únosů a z nich plynoucích financí z výkupného. Islámský stát je také sponzorován neidentifikovanými donory z oblasti Perského zálivu[67]. Dalším zdrojem financí je výběr daní od nemuslimů, kteří žijí na „jeho“ území. Pro ně, pokud nekonvertují, je placení těchto daní, nebo útěk jedinou možností jak se vyhnout smrti.

Počet bojovníků Islámského státu se pohybuje zhruba kolem 7 až 12 tisíc[68]. Organizace má tu výhodu, že přitahuje často bojovníky z chudých rodin, protože na rozdíl od jiných džihádistických skupin, v jejím čele nestojí významné teologické či univerzitně vzdělané osobnosti[69]. K rekrutaci IS také napomáhá jejich sofistikovaná propaganda využívající média včetně těch sociálních. Tím snáze přitahuje nespokojené muslimy či konvertity po celém světě[70]. Počet zahraničních bojovníků IS se pohybuje kolem třiceti tisíc včetně 5 000 osob ze Západu[71].

---

[64] „Soudnictví“ IS se dá přirovnat ke starověkému Chamurappiho zákoníku, přičemž se například běžně zlodějům usekávají ruce.
[65] TUCKER, C., *The Islamic State Origins, Goals, and Future Implications*. The Eurasia Center [online]. 13 July 2014, s. 3.
[66] LAUB, Z., *The Islamic State*. Council of foreign relations [online]. 16 November 2015,
[67] TUCKER, C., *The Islamic State Origins, Goals, and Future Implications*. The Eurasia Center [online]. 13 July 2014, s. 3, 5.
[68] Tamtéž, s. 12.
[69] GERGES F, A., *ISIS and the Third Wave of Jihadism*. Current History, A Journal of Contemporary World Affairs [online]. December 2014, s. 341.
[70] V současnosti odnože Islámského státu operují kromě Sýrie a Iráku i na územích dalších států. Vzhledem k tomu, že tato problematika není relevantní pro účely této práce, nebude se s ní autorka zabývat.
[71] BBC NEWS. *What is Islamic State?* [online]. 2 December 2015.

5. 3 Ideologie a cíle

Islámský stát se ideologicky opírá o saláfistický džihádismus, ovšem ještě v radikálnější podobě, než bývá u ostatních skupin běžné. Tento proud vychází extremistického výkladu Koránu a jeho cílem je očištění víry a boj proti bezvěrcům. Primárně se ovšem džihádisté dogmaticky nestavěli proti šíitismu a dalším islámským učením. Původně byl džihádismus reakcí na západní imperialismus ve 20. století. Vytvoření chalífátu bylo vnímáno jako dlouhodobý a konečný cíl svaté války. Saláfisté mají poněkud tvrdší přístup k šíitům, protože považují pouze sunnity za ty jediné a opravdové věřící[72].

Islámský stát klade důraz na ofenzivní džihád, tedy na podnikání útoků proti nevěřícím. Praktikuje také exkomunikaci sunnitských muslimů, za což je často kritizován ostatními džihádisty[73]. Dle jejich myšlení je zbytek světa tvořen nevěřícími, což je ospravedlňuje zabíjet[74]. Dle IS je povinností všech muslimů na celém světě emigrovat na území pod jejich kontrolou, dokonce ani neuznávají různá státní občanství muslimů ani státní hranice[75]. Islámský stát se prohlašuje za nadřazeného nad ostatními džihádistickými skupinami, které by mu měly prokázat svou loajalitu. Nechce tedy spolupracovat s ostatními jako sobě rovnými, za což mu je z jejich strany připisována kritika. Důležitým prvkem ideologie IS je představa apokalyptického boje mezi dobrem a zlem, který se má odehrát na území Sýrie před soudným dnem, přičemž budou zachráněni pouze ti, kteří se k němu připojí[76]. Dá se ovšem polemizovat, zda ideologie IS není z větší části pouze záminkou k zisku moci. Už jen snaha stát se nadřazenou organizací nad všemi ostatními tomu napovídá. Této skupině tak očividně příliš nejde o koordinovaný postup proti vládám v zemích, jejichž vybrané oblasti ovládají, ale o co největší expanzi, která jim dá možnost ovládat rozsáhlá teritoria a masy lidí. Další kontroverzí je Bagdádího samozvané prohlášení chalífou, což mu ovšem nedává opravdovou legitimitu a autoritu, protože chalífa by měl být zvolen ostatními. Co se týče bojovníků Islámského státu, otázkou také je, nakolik jsou opravdu motivováni ideologií a nakolik ziskem a nakolik byli ovlivněni propagandou IS. Také musíme počítat s tím, že množství z nich se k této skupině přidalo pod nátlakem či ze strachu. Tyto možnosti dávají v jistém

[72] BUNZEL, C., From *Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U. S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 7 – 8.
[73] Tamtéž, s. 30.
[74] BBC NEWS. *What is Islamic State*? [online]. 2 December 2015.
[75] BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U. S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online], s. 25.
[76] COMERFORD, M., *From an Islamic 'caliphate' to war with the West, just what is Isis' ideology?* The Independent [online]. 29 June 2015.

smyslu výhodu do rukou oponentů IS, protože silná organizace je taková, která má na své straně, co nejvíce oddaných bojovníků.

Prvním z cílů Islámského státu je ustanovení celosvětového chalífátu fungujícího na základě práva šaría. Zatímco však u jiných džihádistických organizací včetně Al-Káidy je chalífát až konečným důsledkem jejich boje, IS se za něj již sám prohlásil. Chalífát by měl přesahovat hranice, které byly vytvořeny západními mocnostmi po první světové válce na základě Sykes-Picotovy dohody[77]. Dále usiluje o válku se Západem, kterou víceméně vnímá jako válku dobra proti zlu[78]. Zatažením západních států do boje se tak dá z pohledu Islámského státu chápat jako důležité naplnění jejich cíle. Jak již bylo zmíněno výše, džihád představuje důležitý aspekt ideologie Islámského státu. Navíc je chápán jako jediný legitimní projev víry.

[77] TUCKER, C., *The Islamic State Origins, Goals, and Future Implications*. The Eurasia Center [online]. 13 July 2014, 4.
[78] Tamtéž.

6. IRÁCKÁ KRIZE

6. 1 Pozadí konfliktu

Současný irácký konflikt má kořeny v roce 2003, kdy Spojené státy provedly invazi do Iráku s cílem sesadit Saddáma Husajna. Výsledkem byl pád baasistického režimu ještě v dubnu téhož roku[79]. Tím však americká přítomnost neskončila, USA měly v plánu nadále v zemi setrvat a napomoci Iráku v přechodu směrem k pluralitnímu politickému systému. Tento plán byl velice ambiciózní s ohledem na hlubokou segmentaci iráckého obyvatelstva, která byla podporována mocenskou dominancí menšinových sunnitů za doby vlády Husajna, která napomohla k zakořenění vzájemné nevraživosti.

S úmyslem předejít možnému napětí a omezit hlubší polarizaci společnosti došlo k rozdělení tří hlavních politických postů dle etnického klíče, a to tak, že pozici prezidenta bude zastávat Kurd, premiérem bude šíita a v čele iráckého parlamentu stane sunnita[80]. Nicméně rozdíly mezi obyvatelstvem nebyly nikdy plně vyřešeny, ale pouze potlačeny přítomností USA. Na toto dělení vlivu lze nahlížet pozitivně s tím, že každé z hlavních iráckých etnických skupin je zajištěn přístup k moci. Na druhé straně však tímto může být také posíleno rozštěpení obyvatelstva. Ačkoliv tento vzorec sdílení moci může velice dobře fungovat, ve společnosti, která sebou nese silný odkaz etnické segmentace a z ní plynoucí vzájemné nevraživosti to naopak může ztížit budování jednotné identity Občané tak budou totiž pravděpodobněji volit kandidáty pocházející ze stejné etnické skupiny.

První vládní volby se odehrály v roce 2005, kdy byl jakožto premiér zvolen předseda šíitské strany Dawa Nusrí Máliki[81]. Vzhledem k tomu, že má předseda vlády v Iráku značné pravomoci, sunnité měli pocit, že nejsou dostatečně reprezentováni a že dohody o sdílení moci nejsou dodržovány. Tak vznikl prostor pro formování ozbrojených protivládních skupin. Od roku 2006 do roku 2008 musela vláda čelit sunnitskou-šíitskému násilí, které bylo vyprovokováno bombovým útokem na šíitskou svatyni ve městě Samarra. Země stála na pokraji občanské války a boje si vyžádaly 65 tisíc lidských obětí[82]. USA na tuto situaci odpověděly navýšením svých vojenských jednotek o přibližně 30 tisíc mužů, kteří měli pomoci irácké armádě zastavit probíhající sektářské násilí[83], které díky tomu do roku 2008

---

[79] KATZMAN, K. – HUMUD, C. E., *Iraq: Politics and Governance*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 31 December 2015, s. 3.
[80] AL-QUARAWEE, H. H., *Iraq's Sectarian Crisis: A Legacy of Exclusion.* Carnegie Middle East Center [online]. April 2014, s. 5.
[81] KATZMAN, K. – HUMUD, C. E., *Iraq: Politics and Governance.* CRS Report, Congressional Research Service [online]. 31 December 2015, s. 5.
[82] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Iraq* [online].
[83] KATZMAN, K. – HUMUD, C. E., *Iraq: Politics and Governance*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 31 December 2015, s. 5.

výrazně pokleslo. Málikí byl v této době ochoten potlačit i radikální šíitská hnutí, což mu poskytlo důvěru ostatních etnických skupin a konsolidovalo jeho moc. Křehký vztah zejména mezi sunnity a šíity byl narušen v roce 2010, kdy irácký Výbor pro spravedlnost a odpovědnost (Justice and Accountability Commission) zamezil 499 osobám kandidovat v národních volbách kvůli jejich baasistické minulosti, což řadu sunnitů rozhořčilo. Ačkoliv byla jako reakce na vzrůstající nespokojenost podepsána v listopadu 2010 tzv. Irbilská dohoda týkající se sdílení moci, konečné řešení nepřinesla[84]. Na základě ní se také Málikí stal během druhého funkčního období opět předsedou vlády, ačkoliv v národních volbách, které se uskutečnily v březnu 2010, se jeho strana ocitla druhá[85].

Málikí se však tentokrát uchýlil ke koncentraci své moci a irácká vláda opět začala vykazovat znaky autoritářství. Premiér získal kontrolu nad vojenskými, bezpečnostními a soudními složkami, omezil parlament a nezávislé instituce a oslabil tak moc svých oponentů[86]. V tomto období také Spojené státy začaly s Irákem jednat o úplném stažení svých vojsk ze země. Ačkoliv se americká strana obávala příliš brzkého stažení svých jednotek z důvodu nepřipravenosti Iráku a Iráckých bezpečnostních sil (ISF), nakonec bylo díky neoblomnosti irácké vlády v čele s Málikím domluveno stažení všech sil do konce roku 2011[87]. Příčinou byla zejména Málikího obava z možného povstání plynoucího z prodloužení americké přítomnosti. Pokud by však došlo k prodloužení, v rámci americké i irácké společnosti by se toto rozhodnutí nejspíš nesetkalo s přílišnou popularitou. Nicméně, stažení Spojených států poskytlo příležitost pro vznik nových radikálních skupin[88].

6. 2 Dosavadní průběh

Vláda vedená šíity přispěla k rostoucí diverzifikaci obyvatelstva. Syrské protesty v rámci Arabského jara v roce 2011 inspirovaly řadu iráckých sunnitů, kteří viděli podobnost v demonstracích syrských sunnitů proti menšinové aláwitské vládě a šíitské irácké vládě, který drží v rukou moc na jejich úkor. Nespokojenost se nešířila pouze mezi civilními občany, ale také na politické scéně, kdy oponenti premiéra Málikího požadovali dodržování smlouvy o

[84] Tamtéž, s. 7.
[85] CORDESMAN, A. H. - KHAZAI, S., *Iraq in Crisis*. Center for Strategic and International Studies [online]. 6 January 2014, s. 85.
[86] AL-QUARAWEE, H. H., *Iraq's Sectarian Crisis: A Legacy of Exclusion*. Carnegie Middle East Center [online]. April 2014, s. 2.
[87] CORDESMAN, A. H. - KHAZAI, S., *Iraq in Crisis*. Center for Strategic and International Studies [online]. 6 January 2014, s. 8.
[88] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Iraq* [online].

sdílení moci[89]. Protesty proti Málikímu se rychle šířily po celé zemi a měly za následek vzrůst sektářského násilí a extremistických skupin. Jejich ideologie jsou rozdílné, všechny ovšem spojovala touha sesadit iráckou vládu. Některé z nich jsou radikální, jiné jsou však ochotny řešit záležitosti pomocí politického dialogu. Pouze jediná z nich však cíleně zabíjí i civilisty, a to Islámský stát, ačkoliv některé organizace s IS krátkodobě spolupracují na společných cílech, jako je kupříkladu vytlačení ISF z určitých oblastí[90]. Islámský stát původně operoval zejména na území Mosulu a na západě země, jeho vliv v Iráku však rostl úměrně s jeho vlivem v Sýrii[91]. Můžeme zde tedy hovořit o „přelití" nejen syrského konfliktu, ale i aktivit Islámského státu na území Iráku. Ten své útoky mířil jak proti šíitům, tak i Kurdům na severu země. Krize dosáhla svého vrcholu a nepokoje mezi ISF a sunnitskými rebely se vyhrotily na konci roku 2013, kdy bylo zabito více než 7 tisíc lidí[92]. Smrt civilních obyvatel však na svědomí nemají pouze extremistické skupiny, ale i vládní vojenské složky, za což byla irácká vláda silně kritizována mezinárodními nevládními organizacemi[93].

Slabá irácká vláda nedokázala na začátku roku 2014 zabránit rapidní expanzi Islámského státu, který postupně zabral značnou část území[94]. V lednu 2014 ovládl Islámský stát klíčová města Ramádí a Fallúdžu a rychlost jeho postupu byla šokující. Z irácké krize byl do velké míry obviňován Málikí, který svým jednáním nepřímo podporoval antagonismus mezi místními etnickými skupinami. Díky tomu si neudržel své mocenské postavení a ve volbách, které se konaly v roce 2014, byl na svém postě nahrazen Hajdarem Abádím[95]. Ten povolal do boje proti IS šíitské milice, které měly bojovat po boku ISF. Ve stejném roce se svými protiútoky přidaly spolu s dalšími zeměmi také Spojené státy americké. Během intenzivních bojů mezi ISF a Islámským státem spolu s dalšími ozbrojenými skupinami přišlo i v roce 2015 o život více než 7 tisíc obyvatel Iráku[96].

---

[89] CORDESMAN, A. H. - KHAZAI, S., *Iraq in Crisis*. Center for Strategic and International Studies [online]. 6 January 2014, s. 99.
[90] ADNAN, S. – REESE, A., *Beyond the Islamic State: Iraq's Sunni Insurgency*. Middle East Security Report 24, Institute for the Study of War [online]. October 2014, s. 10.
[91] AL-QUARAWEE, H. H., *Iraq's Sectarian Crisis: A Legacy of Exclusion*. Carnegie Middle East Center [online]. April 2014, s. 11.
[92] CORDESMAN, A. H. - KHAZAI, S., *Iraq in Crisis*. Center for Strategic and International Studies [online]. 6 January 2014, s. 11.
[93] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Iraq* [online].
[94] ADNAN, S. – REESE, A., *Beyond the Islamic State: Iraq's Sunni Insurgency.* Middle East Security Report 24, Institute for the Study of War [online]. October 2014, s. 9.
[95] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Iraq* [online].
[96] GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Iraq* [online].

7. KONFLIKT V SÝRII

7. 1 Příčiny konfliktu

Krize v Sýrii v mnohém připomíná irácký konflikt, který byl krátce nastíněn v předchozí kapitole. Ačkoliv v Iráku bylo Arabské jaro pouze opětovným spouštěčem násilných střetů, v případě Sýrie málokdo očekával, že bude během krátké doby zavlečena do zdlouhavé a krvavé občanské války, která si již vyžádala více než 250 tisíc životů a přinutila více než 11 miliónů[97] obyvatel opustit své domovy[98]. Po vzoru jiných arabských zemí došlo v březnu k prvním protestům proti represivní vládě Bašára al-Asada. První z nich začaly ve městě Dará jako reakce na zatčení a mučení mladíků, kteří pokreslili školní zeď revolučními nápisy[99]. Tyto demonstrace byly zpočátku mírné a nenásilné, o to více bylo ohromující, s jakou brutalitou byly potlačeny syrskými ozbrojenými složkami. Asad odmítl protestujícím vyhovět a zavést požadované reformy. V rámci propagandy začal označovat své oponenty za teroristy[100], aby tak odvrátil pozornost od zločinů páchaných na jeho rozkaz. Tato prohlášení však zpočátku nebyla pravdivá a původní povstání byla sekulárně orientovaná. Pokud by Asad přijal alespoň část reforem, nejenom, že by tak nejspíš uklidnil vzrůstající vlnu odporu, ale také by si tím jeho režim zachoval určitou kredibilitu a legitimitu. Tento scénář se však nenaplnil ani v nejmenším a vládní represe nadále ve velkém měřítku pokračovaly. To pouze vedlo k tomu, že se opozice začala ozbrojovat a formovat již násilná povstání proti vládě.

7. 2 Dosavadní průběh

Od poloviny roku 2011 se již ocitla některá města mimo vládní kontrolu. Vláda na ofenzívu reagovala silou namířenou nejen proti ozbrojencům, ale i civilistům, školám a nemocnicím. Od května 2012 již můžeme hovořit o občanské válce v Sýrii[101]. Rok 2012 byl svědkem zintenzivnění bojů, které se rozšířili i do měst Aleppo a Damašek a konflikt celkově nabral sektářský charakter, kdy proti sobě bojují sunnité, šíité a alavité[102]. Situace v zemi je alarmující, civilisté trpí nedostatkem zdravotní péče, jídla i vody, což Asad používá jakožto způsob válčení a výrazně omezuje vpuštění humanitární pomoci do země[103]. Do konfliktu se

---

[97] Většina migrantů proudí do Libanonu, Jordánska a Turecka. BBC NEWS. *Syria: The story of the conflict* [online]. 3 February 2016.
[98] GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Syria* [online].
[99] BBC NEWS. Syria: The story of the conflict [online]. 3 February 2016.
[100] SMITH, B., *ISIS and the sectarian conflict in the Middle East*. Research Paper 15/16. House of Commons Library online]. 19 March 2015, s. 12.
[101] ADAMS, S. *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council*. Centre For The Responsibility To Protect Occasional Paper Series No.5 [online]. March 2015, s. 6.
[102] BBC NEWS. Syria: *The story of the conflict* [online]. 3 February 2016.
[103] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Syria* [online].

postupně zapojily i zahraniční státy včetně Ruska, které ačkoliv oficiálně prohlašuje, že jsou jeho útoky namířeny vůči pozicím Islámského státu, nejnovější informace nasvědčují, že jsou jeho cílem opoziční síly Bašára al-Asada[104]. Naproti tomu Spojené státy se snaží svými údery proti IS, co nejméně zvýhodnit oficiální syrskou vládu. Na straně Asada je dále Turecko, zatímco sunnitské oponenty podporují země jako Katar, Saudská Arábie, Jordánsko či Turecko[105]. Syrský konflikt tak přímo či nepřímo ovlivňuje jak okolní státy, tak i další země, které mají v Sýrii určité zájmy, a ohrožuje stabilitu celého Blízkého východu. Navzdory mezinárodnímu volání po klidu zbraní, Asadova vláda nadále provádí ozbrojené útoky v civilních oblastech a brání humanitární pomoci. Úsilí OSN ve snaze vyřešit situaci mírovými rozhovory mezi oficiální vládou a opozicí nadále pokračuje.

Občanská válka se stala příležitostí pro vzestup Islámského státu a dalších extremistických skupin. Kromě bojů proti syrskému režimu, od roku 2013 tyto skupiny bojují i proti sobě navzájem, což vytváří další úroveň konfliktu. Nástup džihádistických skupin pro vládu nejprve představoval způsob, jak přesvědčit okolní země i mezinárodní společenství, že právě ony jsou podnětem, který vedl k vypuknutí občanské války a je třeba je zastavit a zároveň tak upevnit svůj režim, který opět zemi poskytne stabilitu. To se změnilo zejména s expanzí Islámského státu, který začal představovat pro Sýrii opravdovou hrozbu, tím jak začal postupně zabírat rozsáhlé části území. Aktivita Islámského státu se v Sýrii zvýšila od roku 2012, kdy do Sýrie začali proudit jeho bojovníci s cílem bojovat proti oficiální vládě. S tím však ruku v ruce stoupal vliv i ostatních radikálních hnutí[106]. Islámský stát se postupem času stal nejvlivnější džihádistickou organizací v zemi. Nebojuje však pouze proti syrské vládě, ale i proti ostatním radikálům, kteří mu odmítli přislíbit oddanost a také Kurdům a dalším minoritám. V roce 2014 obsadili město Rakká a vytvořili z něj hlavní město svého samozvaného státu, přičemž ostatní skupiny z města násilně vytlačili. Ve městě i na dalších územích okupovaných IS vládne pomocí tvrdého práva šaría[107]. Islámský stát okupuje oblast od Rakky směrem na východ k iráckému Mosulu, zbytek země je rozdělen mezi syrskou vládu, Kurdy a různé opoziční síly[108].

---

[104] GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Syria* [online].
[105] BBC NEWS. Syria: *The story of the conflict* [online]. 3 February 2016.
[106] SMITH, B., *ISIS and the sectarian conflict in the Middle East*. Research Paper 15/16. House of Commons Library online]. 19 March 2015, s. 14.
[107] CARIS, CH. C – REYNOLDS, S., *ISIS Governance in Syria.* Middle East Security Report 22. Institute for the Study of War [online]. July 2014, s. 13.
[108] ADAMS, S. *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council.* Centre For The Responsibility To Protect Occasional Paper Series No.5 [online]. March 2015, s. 7.

7. 3 Sýrie a Responsibility to protect

Rostoucí nepokoje v Sýrii přilákaly také pozornost mezinárodního společenství. Syrská vláda používá proti svým oponentům včetně civilistů těžké zbraně, brání v lékařské péči, útočí na zdravotnická zařízení, zamezuje přístup k jídlu a pití jako způsob své vojenské taktiky, což se dá označit za válečný zločin. Mezi první reakce patřilo vytvoření Mezinárodní vyšetřovací komise pod patronátem OSN, jejímž úkolem bylo prošetřit porušování lidských práv včetně páchání zločinů proti lidskosti a válečných zločinů[109]. V únoru 2012 OSN spolu s Ligou arabských států jmenovalo Kofiho Annana jakožto zvláštního vyslance pro Sýrii. Ten poté vypracoval šestibodový mírový plán, který neměl valné výsledky, a nepodařilo se mu násilí ukončit. Stejně tak selhaly i další snahy o mírová řešení včetně vyslání mezinárodních misí, které měly nad situací v Sýrii ohlížet, tyto mise byly však předčasně ukončeny kvůli životu ohrožujícím podmínkám v zemi[110]. Na půdě OSN Valné shromáždění (VS) schválilo několik rezolucí týkajících se umožnění humanitární pomoci, zastavení bojů či užití chemických zbraní[111]. Vzhledem k tomu, že rezoluce VS nejsou právně závazné, představují tak pouze jisté vyjádření společného názoru členských států, který by měl být v nejlepším případě brán v potaz. Nicméně pokud dotčené strany konfliktu nejsou ochotny ustoupit, nemusí mít rezoluce VS žádný efekt.

Další šokující epizodou v syrském konfliktu, která otřásla mezinárodní scénou, se stalo v roce 2013 použití chemických zbraní vůči civilistům ze strany Asadova režimu, který však tvrdil, že se k jejich použití uchýlili jeho oponenti. Po jednomyslném schválení rezoluce 2118 Radou bezpečnosti, dle které měl být syrský chemický arsenál zničen do poloviny roku 2014[112], Asad souhlasil. Nicméně i v roce 2015, rok po údajném zničení posledních chemických zbraní vlastněných syrskou vládou, panovala i nadále podezření, že jsou stále používány[113].

Rada bezpečnosti (RB) jakožto nejdůležitější orgán OSN se svou pravomocí autorizovat intervence na základě principu Responsibility to protect zůstává po dlouhou dobu zablokovaná a neschopná schválit důležité kroky k ochraně syrských civilistů. Důvodem bylo použití veta k vojenské intervenci ze strany Ruské federace a Číny, zaryté zastánce neinterference do vnitřních záležitostí jiného státu. Obě země se stavěly k zásahům, které by mohly ohrozit Asadův režim, silně negativně, dle nich by takové kroky pouze zvýšily napětí v

[109] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Syria* [online].
[110] Tamtéž.
[111] ADAMS, S. *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council.* Centre For The Responsibility To Protect Occasional Paper Series No.5 [online]. March 2015, s. 11.
[112] UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL. *Resolution 2118* [online]. 2011.
[113] GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Syria* [online].

Sýrii[114]. Kromě toho to jsou však také dlouhodobí partneři Bašára al-Asada a jeho režimu. Rada bezpečnosti tak pouze dosud schválila rezoluce, které v podstatě přímo neohrožují oficiální režim a zejména vůči němu neschvalují vojenskou akci. Tyto rezoluce se dotýkají umožnění humanitární asistence, ukončení násilí a zničení chemických zbraní, tedy témat, jakými se zabývalo i Valné shromáždění. RB partikulárně na syrské krizi odhalila své výrazné nedostatky, které jsou již podnětem návrhů na její budoucí reformu. Ačkoli bylo prokázáno, že se syrský režim systematicky dopouští zločinů proti lidskosti zahrnujících vraždění, sexuální násilí či mučení, mezinárodní společenství fatálně selhalo ve své odpovědnosti chránit.

[114] GARWOOD-GOWERS, A., *The Responsibility to Protect and the Arab Spring: Libya as the Exception, Syria as the Norm?* UNSW Law Journal, Vol. 36, No. 2 [online]. 2013, s. 611.

8. ANALÝZA ZAPOJENÍ USA, VELKÉ BRITÁNIE A NIZOZEMÍ

8. 1 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

8. 1. 1 Postoj k Responsibility to Protect

8. 1. 1. 1 Období před přijetím RtoP

Spojené státy jsou mnohdy považovány za kolébku demokracie, svobody a ochrany lidských práv a na svém seznamu mají řadu zásahů do záležitostí suverénních států, které oficiálně podnikly právě ve jménu ochrany těchto hodnot. Na druhou stranu, jsou za svou intervencionistickou politiku také často kritizovány a fenomén vojenských intervencí zůstává i nadále kontroverzním tématem. Vzhledem k výše uvedenému by se tak dalo očekávat, že USA budou jedním z hlavních proponentů principu RtoP. Tomu napovídal i postoj amerického prezidenta Billa Clintona, který během kosovské krize na konci devadesátých let prohlásil: *„ Pokud světové společenství má tu moc […], pak musíme zastavit genocidu a etnické čistky"*[115]. Dále také z jeho úst zaznělo prohlášení, že Spojené státy budou kvůli ochraně lidských práv intervenovat i bez autorizace Rady bezpečnosti OSN[116]. Toto prohlášení se nicméně dá také interpretovat, jako ospravedlnění pro budoucí možné unilaterální intervence probíhající pod zástěrkou zabránění porušování daných práv.

Problémem, který se váže k postu amerického prezidenta, je však nekonzistentnost cílů a administrativy jednotlivých hlav států a politika prezidenta tak do jisté míry odráží osobní preference. Proto není příliš překvapivé, že po nástupu George W. Bushe do funkce došlo ke změně politického směru a jistému odklonu od podpory demokracie. Přelomovým okamžikem se samozřejmě staly teroristické útoky z 11. září 2001. Podpora demokracie ustoupila agendě boje proti terorismu následovaná americkou invazí do Afghánistánu a do Iráku. Ty, jak již bylo řečeno výše, silně narušily kredibilitu Spojených států.

8. 1. 1. 2 Světový Summit OSN 2005

Na Světovém summitu OSN v roce 2005 USA již od počátku zaujímaly k Responsibility to protect zdráhavý postoj. Měly obavu z možného omezení jejich státní suverenity a bezpečnostní politiky tím, že se budou muset povinně angažovat i tam, kde to nebude v jejich zájmu[117]. S ohledem na americkou zahraniční politiku není tento postoj natolik nečekaný. USA sice podporují ochranu základních lidských práv a svobody, jejich přístup je však v této

---

[115] KUPERMAN, A. J., *Rethinking the Responsibility to Protect. The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations*, Vol. 10, No. 1 [online]. Winnter/Spring 2009, s. 20.
[116] SHAH, A., *The Clinton Doctrine of Humanitarian Interventions.* Global Issues [online]. 2 December 2000.
[117] JARVIS, S. A., *Obama's Adoption of the Responsibility to Protect: A Constructivist Analysis.* Journal of Politics & International Studies, Vol. 9 [online]. Summer 2013, s. 214.

věci značně selektivní. Na jedné straně sice ochotně pomáhají jiným zemím v demokratizaci, na té druhé se ale nezdráhají mít po svém boku jako spojence jedny z nejhrubějších porušovatelů lidských práv[118]. Spojené státy intervenují zejména v zemích, které spadají do oblasti jejich zájmu a nebyly by tak rády, pokud by se na základě RtoP musely angažovat v nějakém pro ně „bezvýznamném“ státě. I přesto, že se tedy Bushova administrativa stavěla k Odpovědnosti chránit víceméně skepticky, nedošlo k jeho nekompromisnímu odmítnutí[119]. Prezident Bush v obecnosti souhlasil s hlavními idejemi RtoP, ale důrazně se vzpíral možnosti, že by tento koncept nabyl právní závaznosti. Další obavy rovněž plynuly z amerického velmocenského postavení, které by v případě intervencí mohlo USA výrazně zatížit, protože by díky své moci a zdrojům musely nést velkou část nákladů[120]. USA tudíž naopak požadovaly, aby k intervencím docházelo pouze „případ od případu“[121], tedy v podstatě tak, jak to Státy do té doby praktikovaly. Na to navázal i americký velvyslanec při OSN John Bolton, který také vnímal RtoP jako pokus omezit národní suverenitu Spojených států. Prohlásil, že právní autorita Rady bezpečnosti je dostačující k přijetí rozhodnutí týkající se humanitární intervence a také tvrdě odmítl legální závazky, jež by z RtoP mohly plynout[122]. Naproti tomu tzv. Mitchell-Ginrichova zpráva pod názvem „*Americké zájmy a reforma OSN*“ z roku 2005 týkající se zefektivnění práce OSN v prevenci a boji proti genocidě, masovému vraždění a porušování lidských práv, se v podstatě ztotožňovala s principy a mechanismy Responsibility to protect[123].

8. 1. 1. 3 Obamova administrativa

Problémové přijetí Responsibility to protect nebylo dáno pouze prezidentskou administrativou. I zbytek politické scény spolu s veřejným míněním se nestavěli ke konceptu příliš pozitivně. Americká společnost sice podporuje koncept ochrany lidských práv a prevence konfliktů, nicméně už není tak vstřícná v případech, kdy jsou zapotřebí velké finanční náklady či dlouhodobé vysílání vojáků do zahraničních konfliktů. V politické oblasti

---

[118] Jako například Saudskou Arábii.
[119] O'DONNELL, C., *The Development of the Responsibility to Protect: An Examination of the Debate over the Legality of Humanitarian Intervention*. Duke Journal of Comparative & International Law 24 [online]. 2014, s. 571.
[120] GROVES, S., *The U.S. Should Reject the U.N. "Responsibility to Protect" Doctrine.* The Heritage Foundation, No. 2130 [online]. 1 April 2010.
[121] JUNK, J., *The Two-level Politics of Support: U.S. Foreign Policy and The Responsibility to Protect.* Conflict, Security and Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2014, s. 541.
[122] Tamtéž, s. 542; GROVES, S., *The U.S. Should Reject the U.N. "Responsibility to Protect" Doctrine*. The Heritage Foundation, No. 2130 [online]. 1 April 2010.
[123] viz. AMERICAN INTEREST AND UN REFORM. Report of the Task Force on the United Nations. Washington: US Institute of Peace [online]. 2005.

navíc panují obavy z možného zatažení do zdlouhavého konfliktu, který není v souladu s národními zájmy[124].

S nástupem Baracka Obamy do úřadu došlo k zajímavé přeměně přístupu k Responsbility to protect. Ačkoliv se nový prezident, stejně jako jeho předchůdce, taktéž vyhýbal vytvoření jakýchkoliv právních závazků v rámci konceptu, začal na něj klást silnější důraz. Poprvé se k RtoP otevřeně přihlásil v Národní bezpečnostní strategii z roku 2010. Důležitý posun se však odehrál především na domácí scéně, kdy Obama zavedl politiky zabývající se prevencí závažných zločinů[125]. V dubnu 2012 ve svém projevu prohlásil, že: *„Prevence masových zvěrstev a genocidy je jádrem národních bezpečnostních zájmů a základní morální povinností Spojených států"*[126]. Zároveň oznámil vytvoření tzv. „The Atrocities Prevention Board", která se zabývá prevencí výše citovaných zločinů na nejvyšší vládní úrovni. Mezi její členy patří mimo jiné představitelé ministerstev obrany, spravedlnosti, vnitřní bezpečnosti či Ústřední zpravodajské služby (CIA)[127]. S přihlédnutím k tomu, že tato agenda v USA spadá pod výkonnou moc, zda bude tento vývoj i nadále pokračovat stejným směrem ukáže až změna administrativy.

Na mezinárodní půdě však výraznou přeměnu postoje lze pozorovat těžko. Od přijetí konceptu v roce 2005 již proběhlo několik zásahů v rámci RtoP, ale stále k nim dochází na základě rozhodnutí „případ od případu", na což nepřímo B. Obama upozornil v souvislosti s intervencí v Libyi, kdy prohlásil, že vojenské angažmá USA v zemi nemění jejich politiku humanitárních intervencí, o kterých se bude i nadále rozhodovat individuálně[128]. Změna je tedy v oblasti mezinárodních vztahů spíše rétorická, kdy USA chápou odpovědnost za ochranu civilistů před závažnými zločiny jako morální, ne však právní, imperativ.

8. 1. 2 Příčiny angažmá v boji proti Islámskému státu

8. 1. 2. 1 Vnitřní bezpečnost

Pro vládu Spojených států je bezpečí domoviny a vlastních občanů jednou z nejvýznamnějších národních priorit. Její naplňování ve světle hrozeb ze strany Islámského

---

[124] ALBRIGHT, M. K, - WILLIAMSON, R. S., *The United States and R2P: From Words to Action.* United States Institute of Peace, the United States Holocaust Memorial Museum and the Brookings Institution [online]. 2013, s. 20.

[125] JUNK, J., *The Two-level Politics of Support: U.S. Foreign Policy and The Responsibility to Protect.* Conflict, Security and Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2014, s. 536, 552.

[126] ALBRIGHT, M. K, - WILLIAMSON, R. S., *The United States and R2P: From Words to Action.* United States Institute of Peace, the United States Holocaust Memorial Museum and the Brookings Institution [online]. 2013, s. 10.

[127] UNITED TO END GENOCIDE. *The Atrocities Prevention Board* [online].

[128] JUNK, J., *The Two-level Politics of Support: U.S. Foreign Policy and The Responsibility to Protect. Conflict,* Security and Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2014, s. 549.

státu ovšem představuje čím dál tím větší výzvu. USA se řadí mezi jeho největší nepřátele mimo jiné nejen díky zcela neslučitelným hodnotám, ale také kvůli své vedoucí roli v západní koalici vytvořené s cílem jej zničit.

Ještě na začátku roku 2014 si Spojené státy nejspíše neuvědomovaly, jaké nebezpečí pro ně bude Islámský stát, který chápaly jako pouhou odnož Al-Káidy, představovat. To však neznamená, že se s islámským terorismem opět nestřetly[129]. Nicméně k širšímu vnímání IS jakožto nezávislé entity začalo docházet až v průběhu roku, kdy prezident Obama při svém proslovu v Bílém domě 10. září představil svou strategii a prohlásil, že IS představuje i pro USA zvyšující se hrozbu, i přesto, že zatím nebylo zaznamenáno konkrétní plánování útoků na americké půdě[130]. Poté, co byly zahájeny koaliční údery, se dá konstatovat, že aktivita příznivců IS, který se zařadil do kategorie vysokých hrozeb americké bezpečnosti[131], vzrostla.

Vládní a bezpečnostní představitelé příliš nekalkulují s tím, že by se opakovaly teroristické útoky po vzoru 11. září, kdy útočníci pocházeli ze zahraničních arabských států. Naopak je v současnosti mnohem pravděpodobnější, že teror bude spáchán držiteli západního, v tomto případě především amerického, občanství. Druhou možnost představují uprchlíci ze zasažených zemí, tedy zejména ze Sýrie a z Iráku. Rovněž nesmíme opomínat tu možnost, že se pokusí do Států dopravit přímí bojovníci IS, jež budou disponovat falešnými pasy. Na tom můžeme pozorovat přeměnu bezpečnostních hrozeb z řad islamistických radikálů, jejichž dnešní ohromná síla spočívá ve schopnosti oslovit a rekrutovat nové přívržence po celém světě pomocí propagandy, čemuž výrazně napomáhá zvyšující se role médií a sociálních sítí. Díky tomu v současnosti dosahují teroristické hrozby bezprecedentních rozměrů a jejich číslo se zvyšuje.

Cílem Islámského státu nejsou pouze civilisté, ale i vojenští a vládní představitelé působící jak na domovském území, tak i přímo v Iráku a v Sýrii ve vojenské službě i na ambasádách[132].

Pokud se podíváme na konkrétní čísla, tak od března 2014 bylo již ve Spojených státech zadrženo 82 osob napojených na IS, zatímco Federální úřad pro vyšetřování (FBI) prošetřuje již kolem tisícovky podobných případů. Ty zahrnují plánování teroristických útoků,

---

[129] Příkladem toho mohou být bombové útoky odehrané při Bostonském maratonu v roce 2013, které byly spáchány útočníky inklinujícím k radikální islámské ideologii. JONES, S. G., *The Extremist Threat to the U.S. Homeland.* Testimony presented before the House Homeland Security Committee. Santa Monica: RAND Corporation [online]. 15 January 2014, s. 5.

[130] THE WHITE HOUSE. *Statement by the President on ISIL.* Office of the Press Secretary [online]. 10 September 2014.

[131] JONES, S. G., *The Terrorism Threat to the United States and Implications for Refugees.* Testimony presented before the House Homeland Security Committee. Santa Monica: RAND Corporation [online]. 24 June 2015, s. 3.

[132] RASMUSSEN, N. J., *Current Terrorist Threat to the United States.* Hearing Before The Senate Select Committee on Intelligences, National Counterterrorism Center [online]. 12 February 2015, s. 4.

odcestování do oblasti ovládané IS či zasílání financí, nebo zbraní teroristům. Rovněž více než 250 amerických občanů vycestovalo do Sýrie a Iráku za účelem bojovat po boku Islámského státu a téměř 20 osob dokonce již zamýšlelo podniknout útoky na americkém území[133]. Ke konkrétním teroristickým akcím, kdy by došlo k prokázání přímého napojení na Islámský stát, v USA prozatím nedošlo, nicméně v prosinci 2015 dvojice osob pomocí střelby zavraždila 14 lidí a několik dalších zranila. Ačkoliv přesný motiv nebyl známý a jasná vazba na IS nebyla prokázána, pár podle všech důkazů patřil k jeho příznivcům a zločin je považován za teroristický akt[134]. Nakolik však v tomto případě hrála roli džihádistická ideologie, nebo jiné důvody, není zcela zřejmé. I přesto stojí za povšimnutí, že k činu došlo pouze pár dní po teroru v Paříži, který mohl být pro tyto zločince inspirací.

8. 1. 2. 2 Responsibility to Protect

Na příkladu Spojených států a jejich politiky vůči IS můžeme jasně pozorovat nedostatky konceptu Responsibility to protect a jeho nejednoznačnosti. I přes zvěrstva, která tato organizace od počátku svého vzestupu spáchala na nevinných obyvatelích Iráku a Sýrie, se USA vyhýbaly tomu, tyto zločiny oficiálně a konkrétně pojmenovat[135].

Započetí vojenských zásahů v Iráku proběhlo v souladu s legálnosti i legitimitou. Spojené státy tak totiž učinily na žádost irácké vlády, která nedisponovala dostatečnými kapacitami – nebyla tedy dle RtoP *schopná* - ochránit své občany. Irácký velvyslanec sám prohlásil, že pokud USA nezasáhnou, tak Islámský stát získá kontrolu nad dalším územím, kde se bude dopouštět etnických čistek vůči tamějším menšinám[136]. Faktickým impulsem se stal postup IS v severním Iráku, kde došlo k obklíčení místní skupiny Jezídů, kterým hrozila genocida. Skupině byl tímto také zamezen přístup k potravinám i k vodě, ocitli se tak v závažném stavu nouze. Americká vláda okamžitě reagovala prostřednictvím humanitární pomoci i zahájením letecké ofenzívy. Prezident Obama akci komentoval slovy, že Spojené státy jednaly ze tří důvodů; a to díky mandátu irácké vlády, vlastním schopnostem zabránit masakru a za účelem ochrany civilistů před možným masovým násilím. Stejnými argumenty odůvodnil také další

---

[133] Tamtéž, s. 1, 11.

[134] KARIMI, F. – HANNA, J. – BASIL, Y., *San Bernardino shooters 'supporters' of ISIS, terror group says*. CNN [online]. 6 December 2016.

[135] I přesto, že OSN už od roku 2014 poukazuje na to, že IS páchá zločiny proti lidskosti, válečné zločiny, etnické čistky i genocidu. UN NEWS CENTRE. *New UN report depicts 'relentless assault' on civilians inside ISIL-controlled Syria* [online]. 14 November 2014; UN NEWS CENTRE. *ISIL may have committed genocide, war crimes in Iraq, says UN human rights report* [online]. 19 March 2015.

[136] ACKERMAN, S., *Iraqi ambassador to US fears Isis 'ethnic cleansing' unless Obama acts*. The Guardian [online]. 18 June 2014.

použití síly v Iráku proti IS. Tím USA vcelku naplnily princip RtoP, kdy napomáhaly irácké vládě naplnit jejich odpovědnost chránit[137].

Situace v Sýrii však byla značně odlišná. Ačkoliv USA začaly v zemi zasahovat proti IS téměř souběžně, nestalo se tak za souhlasu oficiální vlády. Navíc Spojené státy zprvu odůvodňovaly své jednání pomocí sebeobrany Iráku s cílem zajistit jeho hranici a zastavit operování Islámského státu na jeho území, přičemž takové chování spadá pod mezinárodní právo[138]. Nicméně syrská vláda, stejně jako ta irácká, nebyla *schopná*, nebo při nejmenším *ochotná,* ochránit své občany před zvěrstvy IS, což ostatně uvedl i americký prezident ve svém prohlášení oznamujícím zahájení vojenské intervence i na území Sýrie[139]. Jelikož se však Asadova vláda dopouštěla na civilistech podobně závažných zločinů, Spojené státy s ní kategoricky odmítly spolupracovat. Byly si však vědomy toho, že musejí použít nezbytné prostředky k porážce Islámského státu, což zahrnovalo komplexní akci v obou zasažených zemích. Nelze ovšem tvrdit, že by sebeobrana Iráku byla jedinou příčinou amerického angažmá a humanitární krize a ochrana tamějších obyvatel nehrála žádnou roli. Příkladem toho může být rozsáhlý zásah uskutečněný na počátku vzdušné kampaně v roce 2014 na ochranu syrských Kurdů prchajících před IS[140].

V obou případech tedy Spojené státy jasně neuváděly jako příčinu svého zapojení závažné zločiny jako etnické čistky, genocidu, válečné zločiny nebo zločiny proti lidskosti definované konceptem RtoP. Zlom nastal až na konci roku 2015, kdy američtí zákonodárci začali projednávat schválení deklarace, která navrhovala oficiální označení činů IS jako výše zmíněných zločinů[141]. Do konce zkoumaného období však k jejímu přijetí nedošlo.

8. 1. 2. 3 Situace na politické scéně

Vnitřní politika USA je udávána soutěživým zápolením mezi dvě hlavními politickými tábory – Republikány a Demokraty. Ačkoliv se jejich ideje v mnohých směrech zásadně liší, v otázce ohledně zapojení se do boje proti Islámskému státu došlo k překvapivé shodě, která se ovšem týká v obecnosti pouze toho, zda zasáhnout či ne, kdy obě strany podpořily

---

[137] BELLAMY, A. J., *Aiding Iraqis Meets Responsibility to Protect and Could Lead to Common Ground on Syria.* IPI Global Observatory [online]. 11 August 2014.

[138] DUFFY, H., *The 'War on Terror' and the Framework of International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. ISBN 1107014506, s. 308 – 309.

[139] PIZZI, M., *Despite questions over legality of US strikes in Syria, world stays quiet.* Al Jazeera [online]. 24 September 2014.

[140] TISDALL, S., *US-led strikes on Isis in Syria have opened a new Middle East battlefront.* The Guardian [online]. 23 September 2014.

[141] BURTON, D., '*Genocide' label for Islamic State terror could help save Christians in Iraq, lawmakers told.* The Guardian [online]. 17 December 2015.

prezidenta Obamu a jeho „válku proti Islámskému státu“. Vláda ovšem jednala autonomně a prezident autorizoval boj proti IS bez parlamentní podpory. Na základě toto však Demokraté v červnu 2015 prosadili hlasování týkající se americké rezoluce o vojenských pravomocích (War Powers Resolution 1973), prostřednictvím které sám prezident může vyslat jednotky do válečné mise na pouze omezenou dobu, po níž je bez souhlasu Kongresu nucen tyto jednotky stáhnout. Rezoluce nakonec ve Sněmovně reprezentantů, dominované Republikány, nebyla schválena hlasy 288 ku 139[142].

Republikánská strana, na rozdíl od vládnoucích Demokratů, usiluje o to, aby USA v boji proti IS hrály silnou a vedoucí roli a aby jejich politika byla, nejen vůči IS, ale také vůči ruskému a íránskému zapojení v konfliktu, mnohem radikálnější. Strana silně podporovala zahájení vojenských akcí v Sýrii i Iráku v roce 2014, kdy dokonce volala po agresivnější reakci s tím, že Spojené státy disponují dostatečnými kapacitami potřebnými k porážce této organizace[143]. USA by dle nich měly zvýšit své nasazení v bombových i pozemních úderech a nevytvářet v Sýrii bezletovou zónu. Strana se navíc domnívá, že vyslání malého efektivního bojového týmu není dostačující. Svým způsobem tak navazují na politiku bývalého prezidenta G. W. Bushe, jehož agresivní politika a jím vyhlášená válka proti terorismu by se měla transformovat na válku proti radikálnímu islámu. Nicméně zkušenosti z Afghánistánu a Iráku nenapovídají, že by byl tento směr úspěšný a že by přinesl kýžené výsledky v boji proti IS.

Demokraté se řadí mezi kritiky tohoto přístupu a upřednostňují mírnější politiku, obecně definovanou skepsí vůči užití síly při konfliktech. Ani případ Islámského státu není jiný a převažující většina představitelů strany se nedomnívá, že lze tento problém řešit pouze razantním silovým řešením. Naopak se obávají, že převažující vojenské úsilí ještě více podnítí teroristickou agresi a může ohrozit bezpečnost vlasti[144]. Stejně tak panují na půdě Demokratů obavy z toho, že by mohly být Spojené státy zataženy do dalšího otevřeného konfliktu po vzoru Iráku z roku 2003 a na rozdíl od Republikánské strany je většina z nich proti nasazení pozemních bojových jednotek do boje[145]. Intenzivní vojenské akce, dle nich, totiž nepomohou porazit extremistickou ideologii[146]. Oproti opozici mají také pozitivnější přístup k humanitární pomoci včetně příjímání syrských uprchlíků[147].

---

[142] JONES, A., *House votes to keep U.S. troops deployed against ISIS*. CNN [online]. 17 June 2015.
[143] MORGAN, D., U.S. *Republicans pressure Obama to step up action against ISIS.* Reuters [online]. 24 August 2014.
[144] DOHERTY, C. – SMITH, S., *5 facts about Republicans and national security.* Pew Research Centre [online]. 15 December 2015.
[145] MICELLI, M., *Americans Conflicted on Sending Troops to Fight ISIS*. U. S. News [online]. 12 November 2015.
[146] JAFFE, A., *Dems split on Obama's plans for ISIS.* The Hills [online]. 10 September 2014.
[147] BEINART, P., Do the *Democrats Have a Strategy Against ISIS?* The Atlantic [online]. 17 November 2015.

V čem se ale obě strany postupem času shodují jsou pochybnosti ohledně Obamovi strategie v boji proti IS, která se značnému počtu členů obou stran[148] nezdá příliš koherentní. Dle nich je potřeba vytvořit detailní plán, který konečně pomůže zničit Islámský stát a stabilizovat Irák a Sýrii[149]. Republikáni upřednostňují tvrdší přístup, avšak Demokraté jednotnou alternativu toho, jak se s IS vypořádat nenabízejí. Obě politické skupiny rovněž pojí podpora vládní strategie vyzbrojování a trénování iráckých, kurdských a umírněných syrských sil[150].

8. 1. 2. 4 Veřejné mínění

Názor veřejného mínění je v demokratických státech velice důležitý a ani Spojené státy toho nejsou výjimkou. S přihlédnutím na jejich dvoustranický systém, kdy „vítěz bere vše“ by měla být veřejná podpora pro vládnoucí politickou stranu ještě naléhavější. Nízká podpora ze strany voličů totiž může znamenat jasné vítězství opoziční strany v dalších volbách.

Zda veřejnost podpoří americké angažmá v Iráku a v Sýrii rozhodně nebylo samozřejmé díky dlouhodobé přítomnosti USA v Afghánistánu po 11. září a v Iráku od roku 2003. V těchto případech voliči zprvu Bushovu „válku proti teroru“ podporovali, ale postupem času se jejich názor mnohdy až razantně změnil[151]. Zvolení demokrata B. Obamy, který ve své kampani mimo jiné přislíbil stažení amerických vojsk z Iráku, do funkce prezidenta značilo změnu tendencí a obezřetnější přístup ohledně zahraničních vojenských zapojení. Ani po vypuknutí krize v Iráku a syrské občanské války Američané výrazně nezměnili svůj postoj a přikláněli se spíše k nezasahování do tamějších záležitostí. Zvrat však nastal poté, co Islámský stát v polovině roku 2014 popravil dva americké novináře[152]. Ačkoliv tedy veřejnost zprvu nebyla příznivá k intervenci za účelem ochrany Iráčanů a Syřanů, blízký pocit ohrožení po zavraždění vlastních občanů jejich přístup změnil.

Bezprostředně poté bylo v říjnu 2014 pro vojenské angažmá USA s cílem bojovat proti IS 57% respondentů, přičemž na začátku následujícího roku toto procento ještě vzrostlo na

---

[148] Konkrétně 52% Demokratům a 90% Republikánů. AGIESTA, J., *Poll: Most Americans say send ground troops to fight ISIS.* CNN [online]. 7 December 2015.

[149] LOBIANCO, T. – WALSCH, D., *Dems, GOP knock Obama plan for troops in Syria..* CNN [online]. 30 October 2015.

[150] SAENZ, A. – DWYER, D., *President Obama: 'Americans Are United' in Fight Against ISIS.* ABC News [online]. 18 September 2014.

[151] Například v roce 2015 bylo celých 42% dotázaných toho názoru, že vyslání amerických jednotek do Aghánistánu byla chyba, zatímco v roce 2001 sdílelo tento názor pouhých 9%. GALLUP. *Afghanistan* [online].

[152] KEARN, D. W., *Attacking ISIS: Military Force, U.S. Public Opinion and the Long War on Terrorism.* The Huffington Post [online]. 23 November 2014.

63%[153]. Nicméně vyslání pozemních jednotek v té době 50 % dotázaných Američanů odmítalo a vyjadřovalo širokou podporu pouze leteckým vojenským úderům[154]. Se stoupající mocí IS a poté především v souvislosti s teroristickými útoky, které jeho přívrženci provedli i na mimo jím okupovaném území došlo k opětovnému rozšíření povědomí o nebezpečí, které představuje, přičemž se naprostá většina amerických občanů domnívá, že infiltrované osoby IS se již nacházejí na jejich území a mohou tak představovat závažnou hrozbu[155]. I přesto, že USA prováděly vzdušné nálety již od poloviny roku 2014, nedošlo k jeho výraznému oslabení, což vedlo k pocitu, že koalice není v boji úspěšná a že USA nevyvíjejí dostatečné vojenské úsilí. Důsledkem toho výzkumy z konce roku ukazují, že jsou Američané spíše nakloněni tomu, zvýšit vojenské nasazení v obou zasažených zemích včetně vyslání bojových pozemních vojsk[156].

8. 1. 3 Cíle v boji proti IS

8. 1. 3. 1 Sýrie a Irák

Než bude přistoupeno ke konkrétním cílům v rámci boje proti Islámskému státu, bylo by vhodné se krátce zaměřit na zhodnocení souvisejících cílů v obou zasažených zemích. Proto, aby došlo k porážce Islámského státu, je totiž nutné dosáhnout *stabilní vlády* v Iráku a ukončení *sektářského násilí* v Sýrii.

Aktivity Spojených států v Iráku jsou prováděny v souladu s jejich strategií „Irák na prvním místě“. Na úsilí vytvořit v zemi stabilní a udržitelné vládnutí se dá nahlížet prizmatem jistého pocitu odpovědnosti k vývoji v zemi, kterého USA nabyly po svržení baasistického režimu na počátku nového tisíciletí. V Iráku, na rozdíl od Sýrie, nejde pouze o jakési uklidnění situace a porážku IS, ale zdejší snahy mají hlubší, politický význam. Cílem je tedy *vytvoření fungujícího federálního státu*, ve kterém budou zastoupeny všechny hlavní etnické skupiny. Dále také USA usilují o *zachování iráckých hranic a státu quo* před rokem 2011 a zničení existenciální hrozby, kterou představuje Islámský stát[157]. Nejdůležitějším z cílů se v současnosti jeví *eliminace IS*, který nejenom narušuje celistvost země, ale může také postupně na svou stranu získávat značnou část sunnitů nedůvěřujících většinově šíitským vládním bezpečnostním silám či kurdským milicím. S omezením a nejlépe úplným

[153] PEW RESEARCH CENTRE. Growing Support for Campaign Against ISIS – and Possible Use of U.S. Ground Troops [online]. 24 February 2015.
[154] Tamtéž.
[155] POLLING REPORT. ISIS [online].
[156] Čísla se pohybují okolo 50%. Tamtéž.
[157] ZAPFE, M., *The US Campaign against the "Islamic State"*. CSS Analyses in Security Policy No. 165, Center for Security Studies [online]. December 2014, s. 3.

zastavením aktivit IS souvisí také další cíl USA, a to *podpořit pozemní vojenské akce, trénování a vyzbrojování iráckých sil*, což se děje v rámci programu „Train and equip".

V případě Sýrie je situace mnohem komplikovanější. Spojené státy přehodnotily situaci a již nekompromisně nepožadují odstoupení Asadovi vlády, ale jsou otevřeny i možnosti, že alespoň několik představitelů oficiálního režimu zůstane i nadále u moci. USA se obávají toho, že pokud dojde k jeho totálnímu sesazení, povede to k posílení Islámského státu nebo dalších extremistických skupin. Tamějším americkým cílem je tedy zejména *podpořit mírový dialog, vyřešit probíhající konflikt a současně oslabit IS*[158]. Oslabení Islámského státu by mělo proběhnout při nejmenším do té míry, aby došlo k jeho stažení ze sousedního Iráku. Na druhou stranu, není ani žádoucí pouze úplná porážka džihádistických organizací a tím pádem posílení Bašára al-Asada a jeho stoupenců. Degradace Islámského státu a mírová změna vlády musí tedy proběhnout nejlépe zároveň.

8. 1. 3. 2 Islámský stát

Pokud jde výhradně o cíle v boji proti Islámskému státu, Spojené státy si jich vytyčily hned několik a pracují na jejich naplnění spolu se svými koaličními partnery. Prvním, snad nejvýznamnějším z nich, je *úplné zničení či porážka* této organizace[159]. O porážku se může jednat i v případě, kdy IS přijde o značné části svých prostředků, území či bojovníků, ale stále bude existovat a tím pádem bude i nadále představovat hrozbu do budoucna. Úplné zničení by na druhou stranu znamenalo celkové odstranění IS a jeho bojovníků. Druhá možnost nejen, že bude mnohem nákladnější, ale bude také podstatně složitější jí dosáhnout. A pokud nedojde k definitivní destrukci ideologické základny Islámského státu, bude jeho konečné zničení velice obtížně dosažitelné. Tento úkol představuje také určitý zastřešující cíl pro další cíle uvedené níže.

Zde se dostáváme k dalšímu cíli, a to k *odhalení skutečné povahy IS,* pomocí ideologické delegitimizace[160]. K tomu USA napomáhají duchovní představitelé vyzdvihující krutost a

---

[158] KATZMAN, K. ET AL., *The "Islamic State" Crisis and U.S. Policy.* CRS Report, Congressional Research Service [online]. 11 February 2015, s. 36.

[159] Prezident Obama se z počátku ve svých prohlášeních mnohokrát vyjádřil o cíli USA *zničit* IS, nicméně několikrát došlo v jeho proslovech k obměně tohoto termínu za termín *porazit.* Ačkoliv tento fakt nemusí mít žádný hlubší význam, někteří vojenští experti zdůrazňují značný rozdíl, a to především z hlediska závazku i vynaložených zdrojů. SCARBOROUGH, R., *Obama changes objective in war on ISIS from 'destroy' to 'defeat'* [online]. 6 February 2015. Nicméně nedošlo k úplnému opuštění cíle Islámský stát *zničit* a tento termín je i nadále Obamovou administrativou využíván.

[160] U.S. DEPARTMENT OF STATE. *Joint Statement Issued by Partners at the Counter-ISIL* Coalition Ministerial Meeting [online]. 3 December 2014.

pokrytectví Islámského státu, jež zneužívá islámské učení[161]. Na druhou stranu je potřeba předpokládat, že mnozí členové IS jsou jeho součástí ze zištných důvodů a jsou si vědomi toho, že je jeho ideologie pouze jakási zástěrka. Navíc ideologii není snadné porazit a tyto snahy musí vycházet také ze zasažené společnosti a muslimské komunity obecně. A to, jak pomocí vlivných náboženských představitelů, tak i samotného lidu.

Dalším cílem je *upřít Islámskému státu bezpečné útočiště* tak, aby utrpěl zhoršení v oblasti vedení, dostupnosti zdrojů či plánování a provádění útoků. Tento záměr je uskutečňován zejména pomocí vojenských operací včetně leteckých úderů[162], které v tomto ohledu hrají důležitou roli, protože jsou schopny během krátké chvíle zničit pro Islámský stát klíčové oblasti.

Spojené státy se v rámci své strategie také snaží o *budování partnerských schopností a kapacit* a o *zlepšení získávání důležitých informací.* V prvním případě dochází k naplnění pomocí podpory syrské opozice a iráckých a kurdských vojenských složek, které jsou tak schopny lépe čelit nepříteli. Nezbytnou součástí je také poskytování munice, vybavení a tréninku. Ve druhém případě jde především také o efektivní sdílení informací nejen s Irákem, ale také s koaličními partnery[163].

Další nedílnou součástí boje proti Islámskému státu je dle USA *zamezení přístupu k finančním zdrojům* zaměřením se na omezení přístupu k mezinárodním finančním systémům a na osoby, které manipulují, převážejí, nebo prodávají ropu IS. Spojené státy také pracují na identifikaci nelegálních obchodních tras[164]. V této oblasti dochází ke kooperaci s Tureckem a kurdskou regionální vládou, které sledují a kontrolují ropné dodávky proudící přes jejich hranice[165].

Následujícím cílem je *omezení přílivu zahraniční bojovníků* do Sýrie a Iráku. K tomu by měla napomoci rezoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 2170, jež vyzývá národní vlády k uskutečnění opatření, která potlačí cestování podezřelých osob do zasažených zemí a případně umožní jejich trestní stíhání. Na podnět prezidenta Obamy byla také Radou bezpečnosti schválena i rezoluce 2178, která zavazuje členské státy k předcházení

---

[161] OPERATION INHERENT RESOLVE. *Quarterly Report and Biannual Report to the United States Congress* [online]. 17 December 2014 – 31 March 2015, s. 20.
[162] KAGAN, K. – KAGAN, F. W. – LEWIS, J. D., *A Strategy to Defeat the Islamic State.* Middle East Security Report 23, Institute for the Study of War [online]. September 2014, s. 22.
[163] OPERATION INHERENT RESOLVE. *Quarterly Report and Biannual Report to the United States Congress* [online]. 17 December 2014 – 31 March 2015, s. 20, 28.
[164] KATZMAN, K. ET AL., *The "Islamic State" Crisis and U.S. Policy.* CRS Report, Congressional Research Service [online]. 11 February 2015, s. 17 - 19.
[165] HUMUD, C. E. – PIROG, R. – ROSEN, L., *Islamic State Financing and U.S. Policy Approaches*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 10 April 2015, s. 16.

vycestování do zahraničí za účelem terorismu a také financování či organizování takových cest[166].

Mezi poslední dva cíle patří *ochrana USA jakožto domovské země*. Ta spočívá zejména ve využívání a vylepšování domácích protiteroristických opatření, v monitoringu nebezpečných osob inklinujících k Islámskému státu, radikalizujících se osob, jedinců plánujících spáchání teroristického útoku na území USA, nebo těch zamýšlejících připojit se k IS na Blízkém východě[167]. Posledním cílem je *humanitární pomoc* namířená do postižených oblastí a určená převážně pro vysídlené, nebo jinak ohrožené syrské a irácké občany[168].

Americká strategie je velice komplexní a pokrývá širokou škálu cílů, jež má v úmyslu v boji proti Islámskému státu dosáhnout. Jak můžeme pozorovat, většina z nich na sebe navazuje, případně spolu souvisí a USA musejí usilovat o dosažení všech zároveň, protože k tomu má, na rozdíl od mnohých svých spojenců, dostatečné prostředky.

8. 1. 4 Nasazené kapacity v boji proti IS

V případě nasazených kapacit v boji proti Islámskému státu, musíme zohlednit rozdílnou politiku Spojených států vůči Iráku a Sýrii. Jak bylo načrtnuto v kapitolách zabývajících se Iráckou krizí a konfliktem v Sýrii, zapojení USA se v daných zemích částečně liší. Spojené státy se v Iráku angažují od doby pádu Saddáma Husajna a jejich cílem je napomáhat zemi v instalaci fungujících státních struktur, přičemž po vzestupu IS oba státy kooperují v boji proti této entitě. Oproti tomu v případě Sýrie nedochází ke spolupráci mezi USA a syrskou vládou, což situaci poněkud komplikuje. Spojené státy se nezdráhají vyslovit nahlas, že prioritu pro ně představuje Irák a vytlačení IS z jeho území, zatímco v Sýrii provádějí bojové operace s cílem obnovit iráckou státní hranici a oslabit Islámský stát tak, aby nadále v Iráku nebyl schopen operovat[169]. Jak bude ukázáno níže, nejpatrnější rozdíl lze spatřovat v rozmisťování nebojových sil.

8. 1. 4. 1 Nebojové jednotky

Od počátku boje proti Islámskému státu USA zdůrazňovaly, že nebudou do zasažených zemí vysílat pozemní bojová vojska. Tento přístup je v souladu s Obamovou administrativou,

---

[166] BLANCHARD, C. M. – HUMUD, C. E., *The Islamic State and U.S. Policy.* CRS Report, Congressional Research Service [online]. 9 February 2016, s. 26.
[167] OPERATION INHERENT RESOLVE. *Quarterly Report and Biannual Report to the United States Congress* [online]. 17 December 2014 – 31 March 2015, s. 36.
[168] Tamtéž, s. 20.
[169] ACKERMAN, S. – McCARTHY, T., *Barack Obama doubles US troop levels for war against Isis in Iraq*. The Guardian [online]. 8 November 2014.

která, na rozdíl od té předchozí, zastává mnohem opatrnější politiku vůči vojenským misím v zahraničí. USA se vyhýbaly tomu, aby další američtí vojáci přicházeli o život a byli vystavováni vysoce ohrožujícím situacím v zahraničních misích, tak jak tomu bylo v Iráku či v Afghánistánu.

V Iráku se Spojené státy proto soustředí především na výcvik tamějších vojenských jednotek, na pomoc při plánování pozemních operací, koordinaci vzdušných úderů či sdílení potřebných informací v rámci fondu „ Iraq Train and equip“[170]. Ve stejné době, kdy USA zahájily vojenskou ofenzívu vůči Islámskému státu, vyslaly také první skupinu vojáků a vojenských poradců konkrétně zaměřených na asistenci iráckým silám v boji. Původně bylo v zemi rozmístěno přibližně 1400 osob, jejichž počet byl ještě v listopadu 2014 navýšen o 1500 osob, přičemž do začátku roku 2016 došlo k navýšení vojenského personálu ještě několikrát a zároveň bylo zdůrazněno, že jejich úkoly jsou nevojenského charakteru[171]. V současnosti[172] je v Iráku umístěno zhruba 3500 – 3600 vojáků, přičemž naprostá většina z nich není dle oficiálních prohlášení součástí bojových akcí proti IS[173]. Výjimku tvoří přibližně stovka vojáků, která náleží ke speciálním vojenským jednotkám. Ty mají za úkol napomáhat iráckým a kurdským vojákům v získávání informací, vysvobozování rukojmích, zajímání předních představitelů Islámského státu a ve vojenských nájezdech na určené cíle[174].

Co se týče tréninku iráckých jednotek, nejedná se pouze o napomáhání Iráckým bezpečnostním sílám, ale také spojeneckým sunnitským silám a kurdským vojenským milicím Pešmerga, které se všechny podílí na bojích proti IS.

V roce 2014 došlo k vytvoření syrské obdoby programu určeného k výcviku a vyzbrojování opozičních frakcí, které měly přispět k pádu Bašára al-Asada[175]. S mocenským a teritoriálním vzestupem Islámského státu však byly Spojené státy nuceny k přeměně svého syrského „Train and equip“ programu a přehodnocení otázky o zachování Asadovi vlády u moci. Ve druhé polovině roku 2015 bylo učiněno oznámení o pozastavení původního programu za účelem jeho vylepšení a přizpůsobení se novému bezpečnostnímu prostředí. Nemělo již docházet k trénování a vyzbrojování nových oponentů režimu, ale podpora

---

[170] ABBASI, H. I., *Despite US training, Iraqi military can 'barely' defend*. Al Jazeera [online]. 25 August 2015.
[171] CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria. Briefing Paper*. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 18 – 19.
[172] Únor 2016.
[173] SISK, R., *Number of US Troops in Iraq More Than 4,000, Exceeds Previous Claims*. Military.com [online]. 3 February 2016.
[174] CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria.* Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 19.
[175] BLANCHARD, C. M. – HUMUD, C. E. – NIKITIN, M. B., *Armed conflict in Syria: overview and US Response.* Congressional Research Service [online]. 9 October 2015, s. 17.

stávajícím měla být zachována. Hlavním důvodem, kromě snahy přesunout pozornost z oficiální vlády na Islámský stát, byla neefektivnost daného programu. I přes finanční náklady tvořící téměř půl miliardy dolarů, se podařilo z přibližně pěti tisíc vycvičit pouze hrstku osob[176]. Do prací ohraničeného časového úseku nedošlo k obnovení programu.

Ačkoliv se Spojené státy dlouhou dobu bránily vysílání vojáků na území Sýrie, na konci roku 2015 došlo ke značné změně amerického zapojení v zemi. V říjnu bylo rozhodnuto o nasazení padesáti příslušníků amerických speciálních operačních sil, jejichž cílem bude poskytování rad a pomáhání arabským a kurdským příslušníkům ozbrojené opozice v boji proti IS. Původně bylo řečeno, že se tato jednotka nebude účastnit přímých bojů bez explicitního souhlasu Spojených států[177]. Poté však americký ministr obrany naznačil, že postupem času pravděpodobně dojde k navýšení počtu speciálních vojáků a že také budou moci operovat ve stejném rámci jako jejich kolegové umístění v Iráku[178]. I přesto, že Islámský stát od poloviny roku 2015 neprovedl žádnou významnou ofenzivní operaci, hrozba, kterou představuje je stále reálná. Nasazení pozemních vojsk bude možná postupem času vyžadováno razantněji s ohledem na slabost irácké armády a nejednotnost syrské opozice.

8. 1. 4. 2 Bojové operace

Rok 2014 byl svědkem mohutné expanze Islámského státu, což konečně přilákalo pozornost západních velmocí. V létě téhož roku IS získal kontrolu nad dalšími městy v Iráku, na což tamější vláda reagovala se žádostí o mezinárodní vojenskou intervenci, která by pomohla pozemním jednotkám vytlačit IS ze svého území[179]. Odpověď Spojených států na sebe nenechala dlouho čekat a bojové akce, souhrnně nazvané jako operace „Inherent Resolve“, započaly v srpnu 2014. Zprvu se omezovaly pouze na území Iráku, ale již o měsíc později došlo na půdě USA k rozhodnutí rozšířit misi i na území Sýrie. Ovšem, na což již bylo několikrát upozorněno, bez spolupráce s oficiální syrskou vládou.

Ofenzíva je prováděna vzdušnými silami a Spojené státy, stejně jako jejich koaliční partneři, cílí zejména na strategické cíle, jejichž zničení povede k oslabení a konečnému

---

[176] Starr, B. – Kopan, T. – Acosta, J., *U.S. suspending program to train and equip Syrian rebels*. CNN Jazeera [online]. 9 October 2015.
[177] STARR, B. – DIAMOND, J., *Syria: Obama authorizes boots on ground to fight ISIS*. CNN [online]. 30 October 2015.
[178] RIECHMANN, D., *US sending more special forces to fight Islamic State.* The Boston Globe [online]. 1 December 2015.
[179] OPERATION INHERENT RESOLVE, Quarterly *Report and Biannual Report to the United States Congress* [online]. 17 December 2014 – 31 March 2015, s. 10.

zničení Islámského státu[180]. Pro účely operace je využíván nespecifikovaný počet bojových letounů, ozbrojených bezpilotních letadel a námořních střel s plochou dráhou letu[181]. USA díky své vedoucí pozici v západní koalici, samozřejmě disponují největším počtem bojových kapacit[182]. Stejně tak je nesrovnatelný i počet amerických útoků, kdy v Iráku je přibližně 70 % všech náletů uskutečňovaných Spojenými státy, v Sýrii se počet šplhá dokonce až k 95%[183][184]. Což je zajímavé, vzhledem k tomu, že USA kladou větší pozornost na vývoj v Iráku. Tamější situace je však v současnosti natolik provázaná s budoucností Sýrie, že je angažmá USA nutné v obou zemích, přičemž se jeho intenzita musí lišit v závislosti na konkrétním stavu na obou frontách.

[180] Od konce roku 2015 se bojové údery zaměřují také na ropné tankery, čímž se snaží Islámskému státu zamezit velmi výnosné obchodování s ropou. Nicméně na tyto cíle se koalice orientuje pouze v Sýrii, nikoliv v Iráku, kde by jejich zničení bylo kontraproduktivní. LUBOLD, G. – DAGHER, S., *U.S. Airstrikes Target Islamic State Oil Assets.* The Wall Street Journal [online]. 17 November 2015.

[181] DONDOIS, E. ET AL., *Combined Joint Task Force: Operation Inherent Resolve.* UFRGS Model United Nation, Vol. 3 [online]. 2015, s. 106 – 107.

[182] Více než 150. FANTZ, A. *War on ISIS: Who's doing what?* CNN [online]. 27 November 2015; Mezi ně patří konkrétně například letouny F-22 Raptor, F-18 Hornet, F-16 Falcon, EA-18G Growler, F-15E Strike Eagle, B-1B Lancer; desítky námořních střel Tomahawk či drony Predator. BBC NEWS, *Islamic State crisis: Coalition weaponry* [online]. 3 December 2015.

[183] TARABAY, J., Have *15 months of U.S. airstrikes hurt ISIS at all?* The Week [online]. 28 November 2015.

[184] USA již v Iráku uskutečnily přes 3000 a v Sýrii přes 2000 bojových úderů. Celkem tedy počet pohybuje kolem 5500 náletů, zatímco ostatní koaliční partneři provedli celkem pouze cca 1500 náletů. FANTZ, A. *War on ISIS: Who's doing what? CNN* [online]. 27 November 2015. Tyto čísla je však nutné brát s určitou rezervou, protože se konstantně téměř každý den navyšují.

8. 2 VELKÁ BRITÁNIE

8. 2. 1 Postoj k Responsibility to protect

8. 2. 1. 1 Období před přijetím RtoP

Velké Británie je do značné části ovlivněna imperialistickou minulostí, což ji vede ke vnímání určité odpovědnosti za mezinárodní dění a krize[185]. To svým způsobem vysvětluje britskou zahraniční politiku a specificky její intervencionismus, který je často označován jako „liberální". Toto pojmenování bylo inspirováno bývalým ministerským předsedou Tony Blairem a jeho doktrínou[186] uvedenou na konci 90. let[187].

Premiérův tzv. „Chicagský projev (Chicago speech)" se odehrál na pozadí války v Bývalé Jugoslávii a reagoval na neúspěch Velké Británie v zabránění eskalace konfliktu v Bosně díky odmítání vojenského angažmá NATO, které mohlo zamezit odehrávajícím se etnickým čistkám[188]. Blair nabídl svou vizi toho, kdy a jak intervenovat v případě humanitárních krizí, kdy je místní obyvatelstvo vystavováno utrpení. V té souvislosti tak představil pět kritérií, za jakých by měl stát zasáhnout, a to - když panuje na straně intervenujících jistota ohledně daného případu; byly vyčerpány všechny diplomatické prostředky; existuje rozumná možnost k provedení vojenské operace; jsou intervenující země připraveny na dlouhodobé angažmá, a pokud jsou ve věci zahrnuty také národní zájmy intervenujícího státu[189].

Premiérův přístup byl založen na pragmatické a unilaterální tradici Velké Británie, přičemž v případě intervence zdůrazňoval potřebu přítomnosti národních zájmů a na druhé straně se vůbec nedotýkal nutnosti autorizace ze strany Rady bezpečnosti OSN. Ve svém projevu také spojil koncept suverenity s odpovědností, kterou stát nese za své občany. Jeho doktrína byla natolik významná, že v podstatě určovala směr britské intervencionistické politiky i po další dekády a byla převzata i jeho nástupci[190]. Velká Británie se tak zařadila mezi aktéry, které položily základy pro debatu o přeměně chápání státní suverenity. „Blairovu doktrínu" tak můžeme považovat za jednoho z předchůdců konceptu Responsibility to Protect. Ačkoliv se od něj v určitých bodech liší, stejně jako on se zabývá především otázkou humanitárních

---

[185] BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect. Conflict*, Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2015, s. 432.
[186] Tzv. Blairova doktrína.
[187] UNITED KINGDOM PARLIAMENT. *Reinventing humanitarian intervention: Two cheers for the Responsibility to Protect?* House of Commons Library [online]. 17 June 2008, s. 49.
[188] BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect.* Conflict, Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2015, s. 432.
[189] SLOBODA, J. – ABBOTT, C., *The 'Blair doctrine' and after: five years of humanitarian intervention.* OpenDemocracy [online]. 21 April 2004.
[190] BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect.* Conflict, Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2015, s. 432.

intervencí, které jsou prováděny za účelem ochrany obyvatel. Kritici ovšem doktrínu chápali jako nástroj k ospravedlnění unilaterálních vojenských intervencí prováděných pouze pod záminkou ochrany obyvatel. Tyto námitky se zintensivněly především v souvislosti s válkou v Iráku, která, stejně tak jako v případě USA, narušila kredibilitu Británie[191].

8. 2. 1. 2 Světový Summit OSN 2005

Velká Británie se do počátku řadila mezi silné podporovatele principu RtoP, což se projevilo již před samotným summitem. Před jeho započetím v roce 2005 byla Výborem mezinárodního rozvoje v rámci Dolní sněmovny publikována zpráva *„Darfur, Sudan: The responsibility to protect"*. Kromě toho, že se na koncept RtoP odkazovala v samotném názvu, tak zároveň přičítala odpovědnost za úmrtí civilistů v Dárfúru nejen súdánské vládě, ale i mezinárodnímu společenství[192]. Tím Británie vyjádřila svou podporu konceptu RtoP, což se ovšem dalo očekávat, protože víceméně navazoval na Blairovu doktrínu a nebyl tak v rozporu s politikou liberálního intervencionismu.

Aktivita při prosazování Responsibility to protect byla značná a Británie se stala nejdůležitějším evropským podporovatelem tohoto principu[193]. Země zařadila přijetí RtoP na seznam svých nejdůležitějších priorit, kterých chce v průběhu vyjednávání na Světovém summitu dosáhnout[194]. K původní zprávě ICISS měla však, stejně jako všichni ostatní permanentní členové Rady bezpečnosti, své výhrady. Na rozdíl od nich však spolu s Francií nezpochybňovala samotný koncept, ale pouze dílčí části. Za prvé nesouhlasila s tím, že by měla intervence autorizovat pouze a jedině Rada bezpečnosti. Británie se naopak nevyhýbala ani možnosti unilaterálních zásahů. Za druhé, nebyla příznivcem nutnosti splnění kritérií stanovených ve druhém pilíři RtoP za účelem provedení intervence. Dle VB je v těchto případech důležitější politická vůle a konsensus[195]. Británie prosazovala od počátku schválení širokého rámce humanitárních intervencí, její interpretace RtoP byla však nakonec schválena jen omezeně. Na druhou stranu, stejně jako USA, souhlasila s intervencemi na základě

---

[191] Tamtéž, s. 436.
[192] RALPH, J., *Mainstreaming the responsibility to protect in UK strategy: Improving the Government's response to the threat of mass atrocity*. UNA-UK Briefing Report No. 2 [online]. April 2014, s. 7.
[193] BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect. Conflict,* Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2015, s. 438.
[194] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *The United Kingdom in the United Nations.* Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs [online]. July 2006.
[195] BELLAMY, A. J., *Responsibility to Protect: the Global Effort to End Mass Atrocities*. Vyd. 1. Cambridge: Polity Press, 2009, s. 67 – 8.

posouzení „případ od případu“ a koncept viděla zejména jako politický, nikoliv právní, nástroj[196].

8. 2. 1. 3 Další vývoj

Pro Velkou Británii zůstalo prosazování konceptu Responsibility to protect za účelem ochrany nevinných obyvatel nadále jednou z jejích významných zahraničně-politických priorit. Pozitivní přístup ke konceptu RtoP je sdílen napříč všemi hlavními politickými stranami[197]. Tato podpora ovšem není příliš reflektována ve významných národních dokumentech, jež se na RtoP odkazují spíše okrajově. Kupříkladu dokument „National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review“ publikovaný v roce 2015 pouze poznamenává, že Velká Británie *„bude využívat mechanismy OSN jako Responsibility to protect […] v souladu s britskými hodnotami“*[198]. Podrobněji se však konceptu nevěnuje. Podobně si stojí i dokument „Building Stability Overseas Strategy“ zabývající se podporou stability v zemích, ve kterých má Británie své zájmy. Dokument se však ani nezabývá konceptem RtoP, ani prevencí masových zvěrstev. Oproti tomu v národní strategii týkající se prevence konfliktů a ochrany civilistů nazvané „Protection of Civilians in Armed Conflict“, jež byla zveřejněna v roce 2010, dochází ke krátké, avšak explicitní zmínce o RtoP a k vyjádření podpory tomuto konceptu britskou vládou[199]. Ve Velké Británii nedošlo k ustanovení instituce podobné americké The Atrocities Prevention Board a podpora RtoP je na domácí půdě především rétorická.

Země místo toho zdůrazňuje důležitost regionálních organizací, bilaterální spolupráce, OSN a Evropské unie v úsilí chránit civilisty před závažnými zločiny[200]. EU prohlásila principy obsažené v RtoP za jedny ze svých priorit a v roce 2007 znovu potvrdila svůj závazek ke konceptu v dokumentu „Consensus on Humanitarian Aid“. V roce 2012 došlo na její půdě k vytvoření instituce „Task Force on the EU Prevention of Mass Atrocities“, která se, stejně jako její americká obdoba, věnuje především prevenci genocidy a závažných

---

[196] BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect.* Conflict, Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2015, s. 439.
[197] Konzervativní strana, Labouristická strana, Liberálně demokratická strana.
[198] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *National Security Strategy And Strategic Defence And Security Review: A Secure and Prosperous United Kingdom* [online]. November 2015, s. 63.
[199] RALPH, J., *The UK and the Responsibility to Protect*. AP R2P Brief, Vol. 5, No. 3 [online]. 2015, s. 3 – 5.
[200] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *The United Kingdom in the United Nations.* Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs [online]. July 2006.

masových zločinů[201]. VB tak institucionální vývoj v rámci RtoP směřuje na nadnárodní úroveň.

Na poli OSN byla Velká Británie také velice činná. Během let se podílela se na vypracování návrhů pro rezoluce číslo 1674 a 1894, které znovu potvrzovaly principy RtoP schválené na Světovém summitu v roce 2005[202]. Vyjednávání však nebyla snadná. V případě první z nich trvalo schvalování šest měsíců, přičemž Británie původně v návrhu kladla na RtoP silnější důraz[203]. Mezi největší oponenty rezoluce se opět řadilo Rusko spolu s Čínou a Británie musela vynaložit značné úsilí, aby obě země nakonec vyjádřily svůj souhlas. Pro britskou stranu bylo schválení obou rezolucí značným úspěchem. Stejně tak se VB podílela na vytvoření rezoluce 1973 schvalující vojenskou intervenci v Libyi, kterou i rok poté vnímala jako morálně i právně správnou[204].

Ačkoliv VB zůstává silným podporovatelem konceptu RtoP, i nadále jej chápe jako politický nástroj, který by měl státům sloužit jako řídící princip v případě vážného ohrožení obyvatel. O jeho právní ukotvení na národní i mezinárodní rovině však země neusiluje a ani se to nedá příliš očekávat. V případě legální závaznosti by totiž Británii nezbyl velký prostor pro prioritizování zemí, kde aktivně zasáhnout, což by mohlo ohrozit její národní zájmy, jejichž naplňování zůstává tím hlavním cílem.

8. 2. 2 Příčiny angažmá v boji proti Islámskému státu

8. 2. 2. 1 Vnitřní bezpečnost

I pro vládu Velká Británie je národní bezpečnost a ochrana britských občanů tím nejvýznamnějším politickým cílem. V tomto kontextu je však boj proti Islámskému státu především na parlamentní půdě poněkud kontroverzním tématem. Jak bude objasněno v další podkapitole, mnozí političtí představitelé se domnívají, že angažmá VB v boji zvýší její zranitelnost a ohrožení ze strany IS.

---

[201] BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect.* Conflict, Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2015, s. 446; TASK FORCE ON THE EU PREVENTION OF MASS ATROCITIES. The EU and the Prevention of Mass Atrocities: An Assessment of Strenghts and Weaknesses. Report, Budapest Centre for the International Prevention of Genocide and Mass Atrocities [online]. February 2013.

[202] RALPH, J., *Mainstreaming the responsibility to protect in UK strategy: Improving the Government's response to the threat of mass procity*. UNA-UK Briefing Report No. 2 [online]. April 2014, s. 8.

[203] BELLAMY, A. J., *Global Politics and the Responsibility to Protect: From Words to Deeds.* Milton park, Abingdon, Oxon: Routledge, 2011, s. 28.

[204] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The UK is fully committed to implementing the Responsibility to Protect.* Statement by Ambassador Michael Tatham at UN General Assembly Interactive Dialogue on the "Report of the Secretary-General on the responsibility to protect: Timely and decisive response" [online]. 5 September 2012.

Británie se dá považovat za trvalý terč islamistických radikálů a stejně jako Spojené státy se s nimi v posledních letech střetla. Příkladem toho nechť je fatální útok dvou muslimských konvertitů, inspirovaných al-Káidou, na britského vojáka v roce 2013[205]. David Cameron varoval před další hrozbou terorismu, tentokrát již v souvislosti s Islámským státem jakožto novou nechvalně známou entitou, pravidelně ve svých proslovech. A to ještě před zahájením koaličních úderů na terče v Iráku. Několikrát zdůraznil, že úroveň nebezpečí, kterou IS představuje pro Británii je hrozivá. Na konci srpna 2014 ve svém projevu uvedl, že míra státního ohrožení terorismem po třech letech opět stoupla ze „značné" na „vážnou", což znamená, že takový útok je vysoce pravděpodobný[206].

Obavy části politiků týkající se zvýšení pravděpodobnosti útoku na území VB se hned na konci roku 2015 ukázaly oprávněné. Bezprostředně po zahájení britského bombardování cílů v Sýrii totiž došlo k dalšímu útoku, kdy muž napadl bodnou zbraní několik nevinných civilistů, přičemž žádný z nich nebyl zraněn smrtelně. Tento incident byl nicméně vnímán jako teroristický čin, protože podezřelý těsně před útokem vykřikoval „Tohle je za Sýrii"[207]. Přímá vazba na IS prokázána sice nebyla, ale díky jeho výroku je velmi pravděpodobné, že souvislost mezi angažmá Británie a tímto zločinem existuje, navíc s přihlédnutím na pobízení evropských přívrženců Islámského státu k uskutečňování teroristických útoků. Stejně jako v případě USA je zřejmé, že i zde nebezpečí terorismu hrozí především z řad státních občanů inklinujícím k islámskému radikalismu, nebo z řad samotného Islámského státu pomocí bojovníků, kteří proudí do země prostřednictvím zneužití migrační vlny.

Od roku 2014 již Velká Británie zadržela více než 300 osob v souvislosti s mezinárodním terorismem, přitom naprostá většina z nich sestávala z britských občanů[208]. Do oblasti ovládané Islámským státem již vycestovalo kolem 800 britských státních příslušníků, zatímco

---

[205] DODD, V. – HALLIDAY, J., *Lee Rigby killing: two British Muslim converts convicted of murder.* The Guardian [online]. 19 December 2013.

[206] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Threat level from international terrorism raised: PM press statement.* David Cameron Speech [online]. 29 August 2014; GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Terrorism and national emergencies* [online]. 4 March 2015.

[207] DODD, V., *Man charged with attempted murder over Leytonstone tube station attack.* The Guardian [online]. 7 December 2015.

[208] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes, and stop and search, Great Britain, quarterly update to December 2015* [online]. 17 March 2016; GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes and stops and searches, quarterly update to 31 December 2014* [online]. 25 June 2015.

se do země vrátila přibližně polovina z nich. Do konce roku 2015 bylo navíc údajně zmařeno 13 teroristických útoků na půdě VB[209].

8. 2. 2. 2 Responsibility to protect

Velká Británie a její normativní příčiny vedoucí k boji proti Islámskému státu do velké míry reflektují její úzký spojenecký vztah se Spojenými státy, kdy jejich politika vůči IS vykazuje množství podobných znaků. Británie se, na rozdíl od USA, však více než rok podílela na vojenských akcích pouze v Iráku.

VB tak také reagovala na žádost irácké vlády, jež nebyla *schopná* ochránit své občany před hrůzami Islámského státu. Dle Camerona byla tato akce „morálně opodstatněná“ a legální a měla usilovat o ochranu Iráčanů čelícím útokům Islámského státu[210]. Zdálo by se tedy, že primární příčinou byla sebeobrana Iráku. Nicméně britští představitelé zmiňovali i další důvody. Dle ministrany obrany Michaela Fallona bylo naopak prioritou vojenského zapojení zastavení vraždění civilistů, předseda Labouristické strany Ed Miliband v podobném duchu prohlásil, že „neaktivita by vedla jen k dalšímu zabíjení“ civilistů[211]. Dokonce se na zasedání Dolní komory parlamentu v září 2014 například tehdejší stínový ministr zahraničí vyjádřil k zahájení britské vzdušené ofenzívy velice pozitivně a pronesl, že jednat za účelem boje proti IS a předcházení humanitárních katastrof je *odpovědností* mezinárodního společenství, což by mělo hrát v rozhodnutí VB významnou roli[212]. Takový komentář evokuje myšlenku na koncept RtoP, političtí zástupci si byli dostatečně vědomi toho, že situace v Iráku tento princip naplňuje. Ačkoliv se Islámský stát prokazatelně dopouštěl zločinů definovaných Závěrečným dokumentem OSN z roku 2005, Británie explicitně neoznačila své jednání na základě RtoP.

I přes vše výše uvedené se však země přidala k zásahům proti Islámskému státu v Sýrii až na konci roku 2015, a to bez souhlasu syrské vlády. Stejně jako USA své rozhodnutí odůvodňovala na základě kolektivní sebeobrany jak Iráku, tak i své vlasti s tím, že daný stát není *schopný či ochotný* ochránit civilisty[213]. Na straně Británie je však silně patrný akcent národního zájmu a bezpečnosti. Premiér Cameron sice v této souvislosti dokonce zmínil

---

[209] BBC NEWS. *UK terror threat: 'Up to five' plots stopped in 2014* [online]. 23 November 2014; PARKER, G. – McDERMOTT, J., *David Cameron says UK foiled 7 terror plots in recent months.* The Financial Times [online]. 16 November 2015.
[210] BBC NEWS. *MPs support UK air strikes against IS in Iraq* [online]. 26 September 2014.
[211] Tamtéž.
[212] UNITED KINGDOM PARLIAMENT. *Commons Debate* , *Daily Hansard Debate, Commons Debate* [online]. 26 September 2014.
[213] LANG, A., *Legal Basis for UK Military Action in Syria*. Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 1 December 2015, s. 4, 14.

„odpovědnost chránit“, ale pouze v kontextu britské vlády – tedy její odpovědnost chránit své vlastní občany před hrozbou IS, což chápe jako morální povinnost[214]. Nelze tedy říci, že by byla Velká Británie ke svému zapojení v Sýrii primárně motivována násilím, kterému byli tamější obyvatelé vystavováni, přičemž humanitární pomoc je sice jedním z britských cílů, ovšem nikoliv tím prvořadým.

Stejně tak se, jako Spojené státy, vyhýbala jasnému pojmenování páchaných zločinů. S USA měla VB také společné to, že na jejich národní půdě se začala tato problematika diskutovat až na konci roku 2015. Britská vláda je totiž spíše toho názoru, že posuzovat takové záležitosti by mělo být spíše v rukou mezinárodních soudních systémů, nikoliv vládních představitelů národních států. S tím ovšem nesouhlasí část parlamentu, která naléhá na premiéra, aby uznal násilí uskutečňované na syrských a iráckých menšinách jako genocidu[215]. Do konce února 2016 se tak však zatím nestalo.

8. 2. 2. 3 Situace na politické scéně

Současná britská politická scéna je ovládána Konzervativní stranou[216] v čele s D. Cameronem, zatímco opozici představuje Labouristická strana. Británie jako dlouhodobý a stabilní spojenec USA patřila mezi první země, které se připojily k vytvoření koalice v boji proti Islámskému státu. Pro to bylo ovšem nezbytné získat široký souhlas Dolní sněmovny parlamentu[217].

Hlasování proběhlo v září 2014, týkalo se však pouze zásahu v Iráku díky obezřetnosti premiéra. Ten se obával, že by po vzoru odmítnutí intervence proti Asadovi předchozího roku především ze strany Labouristů, takový komplexní návrh nezískal dostatečnou podporu, a to zejména bez autorizace Rady bezpečnosti OSN. I přes rezervovaný postoj labouristických poslanců, kteří se obávali stejného neúspěchu, který potkal vojenské mise v Iráku, Afghánistánu či Libyi, parlament odsouhlasil započetí leteckých úderů naprostou většinou

---

[214] OSBORNE, S., *Isis: David Cameron says we must bomb jihadists in Syria 'to stop terrorism here in Britain'.* The Independent [online]. 26 November 2015.

[215] BBC NEWS. *Minority killings by IS 'should be recognised as genocide'* [online]. 21 December 2015; KENNEDY, H., *Isis is committing genocide. It is indefensible for Britain not to say so.* The Guardian [online]. 21 March 2016.

[216] Od roku 2015; mezi lety 2010 – 2014 byla vláda složena z koalice Konzervativní a Liberálně demokratické strany. BBC NEWS. *David Cameron and Nick Clegg pledge 'united' coalition,* Election 2010 [online]. 12 Max 2010.

[217] Na rozdíl od USA, kdy prezident autorizoval zahájení akcí proti IS bez oficiálního souhlasu Kongresu. LIPTAK, K. – COHEN, T., *Obama to Congress: No Vote Needed on ISIS Strategy.* CNN [online]. 10 September 2014.

hlasů 524: 43, kdy proti bylo pouze 24 Labouristů, což je však oproti 1 Liberálnímu demokratovi a 6 Konzervativcům největší číslo[218].

Labouristická politika obecně spíše preferuje politické řešení konfliktů a nese v sobě jistý silnější morální akcent, ačkoliv v případě potřeby kategoricky neodmítá ani vojenské nasazení. Jak však bylo naznačeno výše, rozšíření vzdušené ofenzívy i na Sýrii se zprvu nesetkalo s jejich podporou. Na rozdíl od Iráku by totiž takový čin neproběhl za souhlasu tamější vlády. Za účelem zásahu na syrském území Labouristé požadovali splnění několika kritérií, kterými byly autorizace OSN, komplexní plán humanitární pomoci, jistota cílení zásahů pouze na vojenské cíle IS a aby všechny vojenské akce byly podřízeny politickým snahám ukončit občanskou válku[219]. Tyto podmínky však nebylo jednoduché splnit, a to především v krátkém časovém období. Nejnáročnější byla nejspíše první z nich, protože pokud se jedná o autorizaci Rady bezpečnosti, nebylo možné očekávat, že by přinejmenším Rusko pro podobnou rezoluci hlasovalo.

Oproti tomu Konzervativní strana zaujímala odlišný postoj. Její předseda argumentoval zejména tím, že Islámský stát představuje pro Británii i její hodnoty významnou hrozbu, kterou je potřeba zničit. Konzervativci si také uvědomují chyby, které se odehrály při minulých intervencích do Iráku a Afghánistánu, přičemž by měly sloužit jako poučení. Rovněž podporují humanitární pomoc, ačkoliv jejich přístup k příjímání uprchlíků je o poznání střídmější než u opoziční strany, i politický dialog v Sýrii, na který se nicméně nedá čekat, protože považují zničení IS za prvořadé[220]. Odůvodňují to tím, že Velká Británie patří mezi hlavní cíle teroristů. Tyto obavy pochopitelně vzrostly po útocích z Tuniska, které ukázaly, že terčem teroristů se mohou jednoduše stát i britští občané, a po masakru v Paříži, který na druhou stranu vedl k uvědomění si, že Británie může být dalším cílem. Pro Konzervativní stranu je taktéž velice důležité poskytování podpory svým nejbližším spojencům, a to zejména Spojeným státům a Francii[221].

---

[218] OSBORN, A. – JAMES, W., *UK Approves Strike Against ISIS In Iraq.* The Huffington Post [online]. 26 September 2014; SPARROW, A. – PHIPPS, C., *UK parliament approves air strikes against Isis in Iraq – as it happened.* The Guardian [online]. 26 September 2014.

[219] SYAL, R., *Labour conference sets terms for supporting UK military action in Syria.* The Guardian [online]. 30 September 2015.

[220] WHITEHEAD, T., *David Cameron launches 'Isil-first' case for launching airstrikes in Syria*. The Telegraph [online]. 26 November 2015; DATHAN, M., *Isis: UK in 'top tier' of targets, David Cameron tells MPs in air strikes debate.* The Independent [online]. 26 November 2015.

[221] Tamtéž.

Obě stran sdílejí pozitivní postoj ohledně pomoci iráckým, kurdským a umírněným syrským silám, nicméně ani jedna nepodporuje nasazení britských pozemních bojových jednotek do konfliktu[222].

Co se týče dalšího hlasování Dolní sněmovny parlamentu, které se věnovalo rozšíření vzdušných úderů na území Sýrie, ukázalo se, že postoje obou stran zůstaly nezměněné. Ačkoliv byly vojenské akce nakonec schváleny, výsledek již nebyl tak jednoznačný. Pro bylo 315 Konzervativců oproti 7, kteří byli proti a pouze 66 Labouristů proti 152 oponujícím[223]. Většinu členů opozice tedy nepřesvědčily ani teroristické útoky spáchané v Evropě, naopak mezi nimi panují obavy, že britské bojové mise naopak zvýší ohrožení VB a navíc neusnadní mírový proces a ani nepovedou k ochraně syrských civilistů.

8. 2. 2. 4 Veřejné mínění

Stejně jako v případě USA i ve Velké Británii mohou určité politické kroky a s nimi související podpora či odmítnutí veřejnosti znamenat pro vedoucí vládnoucí stranu její zachování v čele státu, nebo její pád ve volbách. Tím spíše je to aktuální pro britské Konzervativce a Labouristy, přičemž vítězství jedné strany obyčejně znamená odchod do opozice pro stranu druhou.

Británii potkal téměř totožný scénář jako jejího silnějšího spojence. Stejně jako většina americké společnosti i ta britská zpočátku inklinovala k boji proti terorismu prostřednictvím vojenské intervence. Pozitivní očekávání ve formě brzkého stažení jednotek či stabilizace zasažených zemí se však nenaplnila a i zde se postupem času postoj veřejnosti měnil, a to především v důsledku zvyšujících se ztrát na životech a finančních nákladů[224]. Špatné zkušenosti z daných vojenských zapojení vedly většinové veřejné mínění k tomu, aby oponovalo britskému zásahu v Sýrii i v Iráku ještě v roce 2013 či 2014. V polovině posledního zmíněného roku však došlo k rapidní změně, a to pouze během několika týdnů. Impulsem byla série poprav tří příslušníků západních zemí spáchaná Islámským státem, přičemž Brity pochopitelně nejvíce ovlivnila poslední z nich, kdy se stal obětí občan Británie.

---

[222] HANNA, P., *Cameron rules out British ground troops in case for Syria airstrikes*. RT [online]. 26 November 2015.

[223] SPARROW, A. – PERRAUDIN, F., *Cameron wins Syria airstrikes vote by majority of 174 – as it happened.* The Guardian [online]. 3 December 2015.

[224] Například v roce 2003 podporovalo britské zapojení v Iráku více než 50% dotázaných, v roce 2015 to bylo pouze 37%. DALHGREEN, W., *Memories of Iraq: Did We Ever Support the War?* YouGov UK [online]. 3 June 2015.

Tím se veřejná podpora vyšplhala téměř k 60%, týkala se však možného zapojení pomocí vzdušných sil[225].

V průběhu roku 2015 se podpora občanů ohledně britského nasazení v Iráku a Sýrii konstantně pohybovala těsně nad 60%, a to i po útocích z Paříže z konce roku, přičemž přibližně 40% respondentů vyjádřilo svůj souhlas i s vysláním pozemních vojsk[226]. Většina Britů se stejně jako Američané obávají z možných teroristických útoků, které by mohly být spáchány na jejich území. Dokonce se téměř 60% dotázaných po pařížských útocích domnívalo, že připojení se ke vzdušné ofenzívě v Sýrii ještě zvýší pravděpodobnost možných útoků[227]. Navíc ani britští občané nejsou příliš přesvědčeni o efektivitě koaličního úsilí, kdy bylo při průzkumu v květnu 2015 50% dotázaných nakloněno tomu, že je IS silnější, než na konci roku 2014[228].

8. 2. 3 Cíle v boji proti IS

8. 2. 3. 1 Sýrie a Irák

I v případě Velké Británie můžeme pozorovat aplikaci rozdílných politik v Iráku a v Sýrii, přičemž je na Irák upírána větší pozornost. Příčinu lze nejspíše hledat v historii, kdy se po první světové válce stal Irák britským mandátním územím na rozdíl od jeho syrského souseda, který připadl Francii. A jak již bylo zmíněno v kapitole věnující se britskému postoji k RtoP, země cítí jakousi zodpovědnost za mezinárodní dění, a to především na svých bývalých koloniálních či mandátních územích. Taktéž v britské strategii „Building Stability Overseas Strategy“ nalezneme zmínku o Iráku. VB se tam podílí na budování stability zejména prostřednictvím pomoci Iráckým ozbrojeným silám, tak aby byly schopny chránit vnitřní bezpečnost a zůstaly nezávislé a sekulární[229]. Svůj zájem dala Británie najevo i v roce 2003, kdy se stejně jako USA podílela na invazi do země s cílem sesadit Saddáma Husajna a jeho režim, přičemž bojové jednotky byly stáhnuty v roce 2009, ale malý počet příslušníků britského námořnictva trénující irácké námořní síly v zemi zůstal přítomen až do roku

---

[225] HELM, T., *Poll finds 60% of British Public Oppose UK Military Action against Syria. The Guardian* [online]. 31 August 2013; DALHGREEN, W., ISIS: *How 57% Came to Favour Air Strikes*. YouGov UK [online]. 26 September 2014.

[226] DAHLGREEN, W., *Strong and Consistent Public Support for RAF Air Strikes within Syria.* YouGov UK [online]. 25 November 2015.

[227] MORTIMER, C., Isis*: Majority of British People Do Not Support Air Strikes against Syria.* The Independent [online]. 28 November.

[228] JORDAN, W., *Continued Public Support for RAF Air Strikes, but Many Worry ISIS is Winning*. YouGov UK [online]. 23 May 2015.

[229] UNITED KINGDOM MINISTRY OF DEFENCE. *Building Stability Overseas Strategy* [online]. July 2011, s. 28.

2011[230]. Britským cílem v Iráku je tedy *podpora stabilní a demokratické vlády*[231], čehož nelze dosáhnout bez porážky Islámského státu.

V Sýrii Velká Británie neusiluje o násilnou změnu režimu, ale podporuje diplomatický a politický mírový proces, který by *ukončil občanskou válku*. Kromě toho jako cíl uvádí *dlouhodobou stabilizaci* země. I přesto, že Asadův režim představuje pro Islámský stát silného soupeře, Británie odmítá jeho setrvání u moci a naopak usiluje *o jeho odstranění z vládnoucí funkce* prostřednictvím politické změny[232]. Tomu napomáhá tím, že podporuje oficiální opozici, která by měla nahradit Asada u moci[233]. Jako prvořadou ovšem považuje *porážku IS,* což zdůvodňuje tím, že není možné čekat na dosažení mírového ujednání, protože Islámský stát představuje bezprostřední hrozbu[234].

8. 2. 3. 2 Islámský stát

Cíle Velké Británie v boji proti Islámskému státu se odvíjejí od strategie vytyčené Spojenými státy jakožto vedoucí zemí koalice. Daná strategie je velice komplexní a cíle, jež udává, představují zásadní úkoly pro všechny členy daného uskupení zaměřeného proti IS a jeho aktivitám. Hlavním cílem je bezpochyby i pro Británii *oslabení a konečné zničení* této organizace[235].

Velká Británie nevydala samostatnou strategii konkrétně zaměřenou na Islámský stát, nicméně v roce 2015 došlo ke zveřejnění oficiální strategie proti extremismu (Counter-Extremism Strategy), která, ačkoliv je prezentována jako obecná strategie určená pro potírání různých forem extremismu a radikálních skupin, se v určité míře zabývá právě Islámským státem. VB si v rámci dokumentu stanovila několik cílů, většina z nich se týká boje proti radikalismu na domácí půdě. K IS můžeme vztáhnout především jeden cíl, kterým je *boj proti extremistické ideologii.* Ten se odehrává pomocí odhalování brutality a neopodstatněnosti ideologie těchto skupin; podpory zranitelných mladých lidí, kteří by mohli pro radikály představovat snadný cíl pro rekrutaci. Dále se Británie zaměřuje na *monitorování a zamezování zneužívání internetového prostoru* pro propagandu a *budování partnerství s těmi*

---

[230] HOPKINS, N., *UK's eight-year military presence in Iraq to end on Sunday.* The Guardian [online]. 18 May 2011.
[231] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *World location: UK and Iraq* [online].
[232] SMITH, B. – MILLS, C., *Iraq and Syria - Developments in 2015*. Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 27 November 2015, s. 43.
[233] UNITED KINGDOM PARLIAMENT. *Common Debates, Daily Hansard Debate* [online]. 26 September 2014.
[234] FOREIGN AFFAIRS COMMITTEE UNITED KINGDOM. *The UK's Role in the War against ISIL Following the Cessation of Hostilities in Syria in February 2016*. House of Commons [online]. 22 March 2016, s. 3.
[235] SMITH, B. – MILLS, C., *Iraq and Syria - Developments in 2015*. Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 27 November 2015, s. 43.

jedinci, skupinami a organizacemi, kteří se také věnují boji proti extremismu[236]. Nejsložitějším úkolem bude vypořádat se internetovými aktivitami Islámského státu, které napomáhají šířit desinformace, strach a především se snaží nalákat na svou stranu další příznivce a bojovníky. Poté, co dojde ke zrušení internetové stránky nebo profilu sloužícího pro takové účely, může být po chvíli vytvořen další takový. Je tedy velice problematické se tomuto problému naprosto vyhnout, aniž by došlo k jisté míře internetové cenzury.

V rámci koaliční strategie se Velká Británie speciálně orientuje na *odhalování skutečné povahy IS*[237], což se samozřejmě pojí s bojem proti extremistické ideologii uvedeným výše. Tohoto cíle se země snaží dosáhnout pomocí dílčích klíčových kroků. Mezi ně *patří omezení přijetí narativy Islámského státu* dalšími osobami[238], což jistým způsobem opět navazuje na již zmíněný bod vztahující se internetové činnosti IS, pomocí které dochází k jejímu nejsnadnějšímu šíření. Za další se Británie snaží *zlepšit schopnosti irácké vlády doma i v zahraničí* a *zvýšit obecné uvědomění toho, že většina Syřanů je umírněná.* Posledním z těchto dílčích cílů je *zvýšení britské veřejné podpory kampani proti IS*[239].

Dále se v souladu s komplexní strategií koalice Velká Británie soustředí na *omezení přílivu zahraničních bojovníků* do Sýrie a Iráku. Země se aktivně angažuje prostřednictvím vládních preventivních programů zaměřených na informování mladých britských muslimů ohledně důsledků, které mohou očekávat od toho, pokud se připojí k IS včetně nebezpečí, které je tam čeká, nebo možného uvěznění v případě, kdy se budou chtít vrátit do VB[240]. Britská opatření také zahrnují zabavování pasů těch, kteří se chystají do zasažených zemí odcestovat[241]. Tato a další protiteroristická opatření jsou součástí dalšího cíle Velké Británie, kterým je *ochrana vlasti*.

Kromě toho se Velká Británie podílí, stejně jako další členové koalice, na snaze *upřít Islámskému státu bezpečné útočiště* pomocí vzdušných vojenských náletů a napomáhání irácké a kurdské armádě a na *získávání důležitých informací.* Dále po boku ostatních usiluje o

---

[236] GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Counter-extremism Strategy* [online]. October 2015, s. 24.
[237] McINNIS, K. J., *Coalition Contributions to Countering the Islamic State*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 18 November 2015, s. 1.
[238] QUINTANA, E. – EYAL, J., *Inherently Unresolved: The Military Operation against ISIS*. RUSI Occasional Paper, Royal United Services Institute [online]. October 2015, s. 32.
[239] Tamtéž.
[240] QUINTANA, E. – EYAL, J., Inherently *Unresolved: The Military Operation against ISIS.* RUSI Occasional Paper, Royal United Services Institute [online]. October 2015, s. 40.
[241] . GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *UK Action to Combat Daesh* [online]. 22 March 2016.

zamezení IS v přístupu k finančním zdrojům a podílí se *humanitární pomoci* směřované Iráčanům a Syřanům[242].

8. 2. 4 Nasazené kapacity v boji proti IS

Velká Británie představuje v koalici proti Islámskému státu velice důležitého hráče. Z hlediska bojových i nebojových příspěvků se nachází na druhém místě[243] hned po vedoucích Spojených státech amerických. Stejně jako v jejich případě se britské úsilí až donedávna koncentrovalo pouze do oblasti Iráku, a to na žádost tamější vlády.

8. 2. 4. 1 Nebojové jednotky

Británie zajišťuje trénink a vojenské poradenství kurdským Pešmergům od října 2014, o měsíc později byly vyslány další jednotky na pomoc irácké armádě[244]. Kromě bojového výcviku, včetně speciálních vojenských technik, jsou jejich dalšími úkoly předávání znalostí první pomoci, získávání informací a poté především výcvik v oblasti eliminace improvizovaných výbušných zařízení, na který se v Iráku zaměřuje většina britských vojáků[245]. Celkový počet osob se od počátku mise několikrát zvýšil. K původnímu počtu méně než stovky členů vojenského týmu přibylo na jaře 2015 dalších šedesát následovaných 125 vojáky v červnu téhož roku. Celkově je tedy zatím v zemi pro tyto účely nasazeno 275 osob[246]. Velká Británie si ovšem uvědomuje, že za účelem úplné porážky Islámského státu jsou zapotřebí zejména efektivní a silné pozemní jednotky. Proto lze očekávat, že se počet britských vojenských trenérů, plánovačů a dalších klíčových osob minimálně alespoň ještě jednou navýší[247][248]. Operující oddíly nejsou určeny k boji, na což britská vláda upozorňovala již na začátku kampaně v polovině roku 2014. Dle premiéra Davida Camerona závisí porážka IS v Iráku zejména na tamější vládě a armádě s tím, že „žádné britské nebo západní jednotky

---

[242] V Sýrii se dokonce Británie radí mezi nejvýznamnější přispěvatele a její humanitární odpověď na tamější krizi je v této oblasti druhá největší vůbec. GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *UK Action to Combat Daesh* [online]. 22 March 2016.

[243] UNITED KINGDOM MINISTRY OF DEFENCE. *UK troops to train moderate Syrian opposition.* Government UK [online]. 26 March 2015.

[244] DRENNAN, J., *Who Has Contributed What in the Coalition Against the Islamic State?* Foreign Policy [online]. 12 November 2014.

[245] CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., ISIS/*Daesh: the Military Response in Iraq and Syria*. Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 39.

[246] Tamtéž; BBC NEWS. *More UK army personnel sent to Iraq* [online]. 7 March 2015.

[247] Viz například BBC NEWS. *More UK troops to train Iraqi forces* [online]. 12 March 2016.

[248] . Kromě této skupiny je v zemi přítomno více než 550 dalších vojáků, kteří však mají na starosti vzdušné operace. CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria.* Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 5.

nebudou okupovat Irák“[249]. Tím nepřímo naznačoval, že hojně kritizované obsazení Iráku vedené Spojenými státy, které se odehrálo po pádu Saddáma Husajna, již nechce opakovat. Na druhou stranu je otázkou, zda je vzhledem ke konkrétní situaci, jež je do značné míry odlišná, toto tvrzení relevantní a nakolik by sám Irák uvítal pomoc zahraničních pozemních jednotek.

V případě Sýrie Británie nenásledovala kroky USA a nepodílela se na trénování a vyzbrojování rebelů proti syrské vládě. S rostoucí hrozbou Islámského státu však země svůj postoj vůči pomoci umírněné opozici přehodnotila s tím, že boj proti IS musí probíhat souběžně v obou zasažených zemích. Proto již ve druhé polovině roku 2014 začala země zvažovat své možnosti v tom, jak podpořit americký program[250]. Ke konečnému rozhodnutí došlo na jaře následujícího roku, kdy britské ministerstvo obrany oznámilo, že dojde k vyslání přibližně 75 vojáků, kteří budou mít na starost výcvik syrské umírněné opozice v oblasti pozemního boje, užití lehkých zbraní a medicínské pomoci[251]. Do jaké míry bylo toto rozhodnutí úspěšné, však momentálně nelze objektivně zhodnotit, stejně tak jako to, zda trénovaní příslušníci syrské opozice své nabyté dovednosti využívají proti silám Islámského státu a ne proti armádě Bašára al-Asada.

8. 2. 4. 2 Bojové operace

Velká Británie jakožto zakládající člen západní koalice započala svou část vzdušné kampaně nazvanou jako operaci „Shader“ na konci září 2014, jen několik dní poté, co byla britská vojenská participace schválena na půdě parlamentu[252]. I přes svůj druhý největší příspěvek do vojenské mise, však byla aktivita britských leteckých sil omezena pouze na území Iráku. VB podobně jako Spojené státy cílí zejména na strategické pozice a cíle IS jako jsou jejich stanoviště či vojenská vybavení včetně zbrojních skladů[253].

Postoj k vojenské misi v Sýrii byl v případě Velké Británie o poznání komplikovanější. Na rozdíl od irácké vlády se ta syrská stavěla k vojenské intervenci zahraničních jednotek negativně, což je pochopitelné vzhledem k možnému narušení vlastní mocenské pozice v zemi. I přes nekoherentní boj proti Islámskému státu začala Británie intenzivněji jednat o

---

[249] Tamtéž, s. 54.
[250] Tamtéž, s. 5.
[251] UNITED KINGDOM MINISTRY OF DEFENCE. *UK troops to train moderate Syrian opposition. Government UK* [online]. 26 March 2015.
[252] DRENNAN, J., *Who Has Contributed What in the Coalition Against the Islamic State?* Foreign Policy [online]. 12 November 2014.
[253] Kromě toho se značná část britských vzdušných sil podílí také na průzkumných misích. CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria.* Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 5.

možném rozšíření své mise za hranice Iráku až v létě 2015. Podnětem k tomu byly teroristické útoky v Tunisku spáchané v červnu 2015 násilníky hlásící se k IS, kde bylo mezi oběťmi třicet britských občanů. V návaznosti na to proběhlo několik parlamentních jednání diskutujících další možnosti vojenského nasazení. V listopadu zahraniční výbor Dolní sněmovny parlamentu zveřejnil zprávu, dle které by země neměla rozšiřovat svůj mandát na syrské území, aniž by existovala konzistentní mezinárodní strategie s reálnou šancí na úspěch[254]. Tím dala Dolní sněmovna najevo svůj rezervovaný postoj, od kterého by se dalo odvodit, že dosažení parlamentní autorizace britské mise v Sýrii nebude snadné. Po teroristických útocích v Paříži, které se odehrály pouze pár dní nato, však nakonec parlament schválil započetí britské vzdušné ofenzívy[255], a to i bez souhlasu syrské vlády. Britské nálety jsou prováděny od počátku prosince 2015[256].

Pro bojové účely Velká Británie prozatím do akce nasadila dva typy pilotních letounů a jeden typ bezpilotního letounu. Ostatní vzdušné síly jsou využívány k průzkumným a zásobovacím účelům[257]. K únoru 2016 bylo proti Islámskému státu uskutečněno přes 700 náletů v Iráku a přes 50 v Sýrii[258], což představuje ze souhrnného počtu všech koaličních úderů přibližně 11%[259].

---

[254] CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria. Briefing Paper. House of Commons Library* [online]. 15 December 2015, s. 28.
[255] Ovšem vyloučil nasazení bojových pozemních jednotek. WITTE, G. – MORELLO, C., *Britain joins air campaign against Islamic State in Syria.* The Washington Post [online]. 2 December 2015.
[256] Tamtéž.
[257] Odhadem se celkový počet bojových leteckých sil pohybuje kolem desítek. CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria*. Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 5.
[258] COLE, C., *500 Days of British Drone Attacks in Iraq and Syria, "Against ISIS" or "Against Civilians"?* Global Research [online]. 7 March 2016.
[259] FANTZ, A., *War on ISIS: Who's doing what?* CNN [online]. 27 November 2015.

8. 3 NIZOZEMÍ

8. 3. 1 Postoj k Responsibility to protect

8. 3. 1. 1 Období před přijetím RtoP

Nizozemí je z historického hlediska bezpodmínečně spjato se vznikem humanitárního práva, stejně tak jako v současnosti s kladením silného důrazu na lidsko-právní ochranu. Dokonce i samotná státní ústava obsahuje článek, dle něhož by „vláda měla podporovat rozvoj mezinárodního právního pořádku“[260]. Otázky humanitárních intervencí a státní suverenity zde byly tedy mohutně diskutovány ještě před zveřejněním zprávy ICISS.

Na mezinárodní úrovni bylo možné pozorovat změnu na půdě OSN. Již v roce 1999 nizozemský ministr zahraničí Vaan Aartsen v rámci debaty Valného shromáždění naznačil, že přišel čas, kdy je potřeba změnit vnímání suverenity. Ta má dle něj své limity, přičemž je nutné mezi ní a ochranou civilistů nalézt přijatelnou rovnováhu[261]. Ve stejném roce během svého předsednictví v rámci Rady bezpečnosti Nizozemí pevně prosazovalo vytvoření útvaru, který by měl za úkol dohlížet nad implementací všech zbrojních embarg uvalených OSN[262]. Ačkoliv nakonec nedošlo k jeho uskutečnění, patřil tento návrh mezi snahy o zefektivnění nevojenských řešení konfliktů.

V 90. letech měl pro Nizozemí zásadní vliv konflikt v Bývalé Jugoslávii. Země byla jedna z těch volající po mezinárodní intervenci, na které se nakonec i vojensky podílela. Toto rozhodnutí bylo podporováno napříč politickou scénou i veřejností a bylo obhajováno jak z morálního, tak i humanitárního hlediska. Kromě toho však mělo také sloužit ke zvýšení nizozemského postavení a důvěryhodnosti na mezinárodní scéně[263]. Dané angažmá však nedopadlo tak, jak političtí představitelé doufali, protože je dodnes spojováno zejména se selháním nizozemských vojenských jednotek v předejití srebrenickému masakru.

Právě genocida v Srebrenici spolu s neautorizovaným zásahem aliančních sil v Kosovu přiměla nizozemskou vládu více se zaobírat problémem humanitárních intervencí a jejich mandátem. V důsledku toho nizozemský ministr zahraničí požádal Poradní výbor pro mezinárodní otázky (Adviesraad Internationale Vraagstukken – AIV) a Poradní komisi pro záležitosti veřejného mezinárodního práva (Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke

---

[260] THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF NETHERLANDS [online]. 2008, čl. 90.
[261] UN GENERAL ASSEMBLY. *Assembly Continues General Debate* [online]. 24 September 1999.
[262] BELLAMY, A. J., *Responsibility to Protect: the Global Effort to End Mass Atrocities.* Vyd. 1. Cambridge: Polity Press, 2009, 249 s. 142.
[263] NOID INSTITUTE FOR WAR, HOLOCAUST AND GENOCIDE STUDIES. *Srebrenica report*. Summary for the Press [online]. 10 April 2012.

Vraagstukken – CAVV)[264] o vypracování zprávy zabývající se problematikou humanitární intervence z morálního, politického a právního hlediska a otázkou, jak by se mohlo mezinárodní společenství zlepšit v prevenci a zastavení hrubého porušování lidských práv[265].

8. 3. 1. 2 Světový Summit OSN 2005

Zpráva AIV a CAAV, zveřejněná v roce 2000, došla k několika závěrům. Podle mého názoru se nejvýznamnější z nich týkal autorizace humanitárních intervencí Radou bezpečnosti OSN. Obě instituce se shodly na tom, že v případě závažných krizí, které mají za následek rozsáhlé porušování lidských práv, by mělo dojít k vytvoření mechanismu na bázi mezinárodního práva, který by opravňoval použití síly i bez souhlasu RB. Intervence by se měla uskutečnit pouze ve výjimečných případech a pouze pokud je cílem intervenujícího státu předejít či zastavit dané porušování. Zpráva také přiznává vzrůstající důležitost podpory lidských práv, které by mezinárodní společenství mělo chránit. Také dodává, že právě ochrana lidských práv je stejně jako teritoriální integrita států základní součást mezinárodního pořádku, přičemž musí být oba tyto komponenty dodržovány současně[266]. K velice stručnému shrnutí relevantních bodů dokumentu AIV a CAAV, došlo z toho důvodu, že vykazuje jisté podobnosti s ICISS zprávou. Nejen, že se také zabývá konceptem humanitárních intervencí, ale stejně jako ona, nenahlíží na státní suverenitu jako na neomezenou moc státu, ale zdůrazňuje její hranice. Obě zprávy také spojuje navrhovaná možnost uchýlit se k intervenci i bez autorizace Rady bezpečnosti, a to tehdy, kdy Rada bezpečnosti selže, nebo je rozhodování v ní zablokované.

Nejen díky dané zprávě, ale i díky tomu, že si Nizozemí již tradičně zakládá na velice pozitivním přístupu k lidským právům, bylo pochopitelné, že zaujme vstřícný postoj k RtoP konceptu na summitu OSN a zařadí se mezi něho silné podporovatele. Během vyjednávání navíc zaujímalo velice aktivní přístup. Představitelé země se shodují na tom, že je tento přístup pevně spjat s principy Charty OSN a je v souladu s mezinárodním právem. Nizozemí také vyjádřilo podporu celkové koncepci RtoP a jeho třem pilířům. Zároveň je toho názoru, že primární odpovědnost za ochranu civilistů leží na bedrech jednotlivých států, přičemž koncept nerozporuje státní suverenitu, ale naopak ji doplňuje[267]. I přesto všechno však nizozemská

---

[264] Jsou to nizozemské nezávislé poradní orgány poskytující vládě a parlamentu doporučení v záležitostech mezinárodního práva, lidských práv, míru či bezpečnosti.
[265] ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS - ADVISORY COMMITTEE ON PUBLIC INTERNATIONAL LAW. *Humanitarian Intervention*, Report No. 13 [online]. April 2000, s. 3.
[266] Tamtéž, s. 33. 35 – 36.
[267] UN GENERAL ASSEMBLY. *Statement By The Charge D'affaires,* A.I. Of The Kingdom Of The Netherlands To The United Nations [online]. 23 July 2009.

vláda považuje RtoP za morální a politický závazek, nikoliv právní, což však například AIV nepovažuje za dostačující[268].

8. 3. 1. 3 Další vývoj

I po světovém summitu OSN z roku 2005 a oficiálnímu přijetí konceptu RtoP Nizozemí zůstalo u své aktivní role při jeho podpoře a prosazování, které probíhá zejména v rámci mezinárodních fór. Jedná se však spíše o ústní prohlášení vyjadřující podporu k samotnému principu a pobídky k rozvoji RtoP. Nizozemí často zdůrazňuje prevenci jakožto významnou součást ochrany civilistů, zatímco vojenskou intervenci vnímá jako poslední možnost[269]. Dle Nizozemí by mělo na poli prevence dojít ke zlepšení systému včasného varování a k větší spolupráci mezi státy v předcházení závažných zločinů porušujících lidská práva. V roce 2015 Nizozemí v rámci debaty Valného shromáždění také upozornilo na zvýšení hrozby nestátních aktérů, kteří mohou pro civilisty také představovat značné nebezpečí[270]. Nizozemí se, i přes svou velikost, podílí i na vojenských akcích. Kromě výše zmíněného Kosova, si můžeme vzpomenout i na jeho participaci v Iráku a Afghánistánu v rámci „boje proti terorismu" vyhlášeným Spojenými státy. Aktivní přístup bylo možné pozorovat i v případě Libye, kdy se Nizozemí, za účelem ochrany civilních obyvatel, zúčastnilo intervenující koalice a napomohlo nad Libyí vytvořit bezletovou zónu[271].

Kromě toho je Nizozemí v současnosti také spolupředsedou neformální „Skupiny přátel Odpovědnosti chránit (Group of Friends of the Responsibility to protect)" a pravidelně podporuje aktivity Globálního střediska pro RtoP. V rámci Evropské unie můžeme na Nizozemí aplikovat to samé jako v případě Velké Británie[272].

Nicméně na domácí rovině není Nizozemí tak činné. Zatím se mu nepodařilo explicitně implementovat principy RtoP, včetně konceptu ochrany civilistů, do svých domácích politik[273]. Nizozemské království se však, ať již přímo či nepřímo, na koncept odkazuje v rámci několika svých zahraničně-politických dokumentů. Například dokument zabývající se politikou lidských práv spadající pod ministerstvo zahraničních věcí „Justice and Respect for

---

[268] ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS - ADVISORY COMMITTEE ON PUBLIC INTERNATIONAL LAW. *Humanitarian Intervention*, Report No. 13 [online]. April 2000, s. 17.
[269] INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *Statement by Ambassador Herman Schaper, Informal interactive dialogue on the Responsibility to Protect* [online]. 5 September 2012.
[270] GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Open Debate Security Council, Statement on behalf of The Group of Friends on the Responsibility to Protect at the UN General Assembly.* Informal Interactive on the Responsibility to Protect [online]. 8 September 2015.
[271] DUTCH NEWS. *The Netherlands is ready to join Libya intervention effort* [online]. 18 March 2011.
[272] Viz podkapitola Další vývoj v rámci kapitoly VB a Responsibility to protect.
[273] ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS, *The Netherlands and the Responsibility to Protect: The Responsibility to Protect People from Mass Atrocities.* Report No. 70 [online]. June 2010, s. 56.

All“ z roku 2013 konkrétně Responsibility to protect zmiňuje a souhlasí s jeho zásadami. Navíc dodává, že Nizozemí trvá na tom, aby mezinárodní společenství jednalo, pokud v určitém státě dochází k závažným zločinům a daný stát jim není schopný, nebo ochotný zabránit. Dokument dodává, že v takových případech Nizozemí upřednostňuje regionální a mezinárodní spolupráci, která je pro něj klíčová[274]. Podobný ráz má také nizozemská bezpečnostní strategie, uveřejněná ve stejném roce pod názvem „A Secure Netherlands in a Secure World“. Ta také klade důraz na multilateralismus, přičemž přiznává, že Nizozemí jakožto malá země disponuje pouze omezeným mezinárodním vlivem. Strategie se také hlásí k podpoře RtoP, a to opět nejlépe ve spolupráci s multilaterálními a regionálními organizacemi. Mimo to, dokument také vyjadřuje souhlas nizozemské vlády s intervencemi s cílem napomoci nastolit stabilitu a bezpečnost[275].

Nizozemí nemá dostatečné kapacity na to, aby dostatečně operacionalizovalo koncept RtoP na vnitrostátní úrovni, a proto své úsilí směřuje především na nadnárodní rovinu. V obou případech je však nizozemská snaha většinou ohraničena pouze rétorickou podporou. Království silně zdůrazňuje mezinárodní i regionální spolupráci, kde představuje stabilního a důvěryhodného partnera, přičemž se ani nevyhýbá nasazení svých vojenských jednotek v případě nutnosti.

8. 3. 2 Příčiny angažmá v boji proti Islámskému státu

8. 3. 2. 1 Vnitřní bezpečnost

Jak nám ukážou další kapitoly, Nizozemí vnímá svou úlohu v koalici proti Islámskému státu, i přes svou velikost, poměrně aktivně. Odpověď na otázku, proč se tato malá evropská země natolik angažuje v konfliktu na Blízkém východě, je nasnadě, pokud se podíváme na její demografické rozložení. V Nizozemí žije v současnosti téměř milión muslimů, což celkově činí 6 % populace. To představuje druhou největší muslimskou komunitu v EU[276].

Radikalizace tamější muslimské společnosti není novým fenoménem, čemuž napovídá i to, že byla tato tématika v nizozemské politice hojně diskutována ještě před expanzí Islámského státu v polovině roku 2014. I přesto, že v zemi v posledních letech, oproti USA a Velké Británii, nedošlo k žádnému teroristickému útoku, takováto hrozba se již od roku 2013

[274] MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS NETHERLANDS. *Human Rights Policy: Justice and Respect for All [online]. 2013, s. 14.*
[275] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *International Security Strategy: A Secure Netherlands in Secure World* [online]. 2013, s. 11, 16.
[276] KERN, S., *The Islamization of Belgium and the Netherlands in 2013.* Gatestone Institute, International Policy Council [online]. 13 January 2014.

nachází na druhém nejvyšším stupni[277]. To, že je téma na předních příčkách zájmu nizozemské vlády dokazuje i aktivita ministerstev. V roce 2014 například vznikly hned dva dokumenty konkrétně zaměřené na problém džihádismu, jehož míra v zemi značně stoupá[278].

Nizozemí bývá často označováno jako kolébka džihádistů proudících do oblastí spadajících pod kontrolu Islámského státu[279]. Vládní a bezpečnostní složky tedy i v tomto případě kalkulují s pravděpodobností terorismu především ve spojitosti s nizozemskými radikály. Největší hrozby přitom, dle Národního koordinátora pro boj s terorismem a bezpečnost, představují ti, kteří vycestovali do Sýrie či Iráku a podařilo se jim vrátit zpět do Nizozemí a ti, kteří sice zůstávají na domácí půdě, ale jsou napojeni na zahraniční buňky[280]. Nebezpečí mohou představovat i džihádisté proudící do Nizozemí prostřednictvím migrační vlny, i když do konce roku 2015 země nepotvrdila žádný takový případ. I přesto však zpravodajské a bezpečnostní složky tuto situaci monitorují[281].

Do Islámského státu již vycestovalo kolem 250 islamistických bojovníků nizozemského občanství, přičemž se z konfliktní zóny zpět domů vrátilo již přibližně 40 z nich[282]. Prozatím nebylo prokázáno, že by někdo z navrátilců či další jiný sympatizant IS plánoval provést teroristický útok na nizozemském území. Nizozemská zpravodajská a bezpečnostní služba prozatím zjistila několik stovek případů spojených s džihádismem, zatímco počet pouhých „sympatizantů“ odhaduje na několik tisíc[283].

8. 3. 2. 2 Responsibility to protect

Situace v Nizozemí byla v otázce přijetí konceptu RtoP v souvislosti s aktivitami Islámského státu do velké míry podobná jako u Spojených států i Velké Británie. I přes nizozemský velice pozitivní postoj k ochraně lidských práv se země zdráhala oficiálně

---

[277] NETHERLANDS MINISTRY OF SECURITY AND JUSTICE. *Current threat level for the Netherlands: Substantia*l, Counterterrorism [online].

[278] Jedná o zprávu Ministerstva bezpečnosti a spravedlnosti „*Global Jihadism: Analysis of the Phenomenon and Reflections on Radicalisation“* a zprávu Ministerstva vnitra a královských vztahů *„The transformation of jihadism in the Netherlands: Swarm dynamics and new strength“*.

[279] KERN, S., *The Islamization of Belgium and the Netherlands in 2013.* Gatestone Institute, International Policy Council [online]. 13 January 2014.

[280] BAKKER, E. – de ROY VAN ZUIJDEWIJN, J., *Jihadist Foreign Fighter Phenomenon in Western Europe: A Low-Probability, High-Impact Threat.* Research Paper. Haague: International Centre for Counter-Terrorism [online]. October 2015, s. 3.

[281] GOVERMENT OF THE NETHERLANDS. *Threat level continues to be 'substantial'* [online]. 9 November 2015.

[282] NETHERLANDS MINISTRY OF SECURITY AND JUSTICE. *Summary of the 41st edition of the Terrorist Threat Assessment for the Netherlands (DTN41)* [online]. March 2016, s. 3.

[283] GENERAL INTELLIGENCE AND SECURITY SERVICE NETHERLANDS. *Annual Report*, Ministry of Security and Justice [online]. 2014.

vyslovit fakt, že na iráckém i syrském území dochází k jejich hrubému porušování, které naplňuje podstatu odpovědnosti chránit.

Jak již bylo naznačeno v sekci věnující se nizozemskému přístupu k Responsibility to protect, země upřednostňuje koordinovanou politiku více států. Stejně tak je to i v případě Islámského státu, kdy Nizozemí nevyvíjelo z normativního hlediska samostatnou aktivitu, jež by prosazovala oficiální aplikaci konceptu na Irák a Sýrii. Své nasazení v první zmíněné zemi také odůvodňovalo žádostí irácké vlády se zahraniční pomocí[284] díky jejich *neschopnosti* vypořádat se s IS samostatně. Nizozemí totiž od počátku zdůrazňovalo zejména bezpečnostní dimenzi problému včetně ohrožení společných hodnot[285]. Jeho představitelé sice vyjadřovali obavy směřující ke špatné situaci tamějších obyvatel včetně pronásledování etnických a náboženských menšin[286], nicméně tato prohlášení se nevyskytovala v takové míře jako ta věnující se bezpečnosti a dalším faktorům.

Na nizozemské zapojení proti Islámskému státu v Sýrii není příliš snadné pohlížet optikou RtoP vzhledem k tomu, že započalo až v únoru 2016. Tedy přibližně dva roky poté, co IS začal v zemi expandovat. Do té doby byl strůjcem pronásledování, vraždění či mučení obyvatel obou zasažených zemí. To navádí k myšlence, že Nizozemí nejspíše nejednalo na základě ochrany civilistů, ačkoliv tvrdí, že právě páchání závažných zločinů bylo také jedním z příčin vedoucích k rozhodnutí rozšířit své nasazení. Jak však ukážou kapitoly níže, původně Nizozemí vnímalo zásah v Sýrii jako legálně neospravedlnitelný. Tento postoj však změnilo po teroristických útocích odehraných v Evropě. Dnes tedy země své rozhodnutí odůvodňuje, stejně jako USA a VB, na základě kolektivní sebeobrany[287]. Dle vlády je totiž zásah v Sýrii nezbytný pro pomoc Iráku. Nizozemské jednání se tak odvíjí od jednání jeho silnějších spojenců.

Stejně tak se Nizozemí od počátku konfliktu zdráhalo nazvat vraždění etnických a náboženských minorit genocidou. Vláda se k této záležitosti vyjádřila podobně jako Británie. Sice přiznala, že se Islámský stát pravděpodobně dopouští zločinů dle mezinárodního práva, nicméně dle ní náleží posouzení o tom, zda IS páchá genocidu, zločiny proti lidskosti, etnické

---

[284] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands to make military contribution to fight against ISIS* [online]. 24 September 2014.

[285] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands to deploy F-16s in international operation against ISIS* [online]. 25 September 2014.

[286] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Koenders: 'ISIS' victims have a right to our help'* [online]. 4 March 2015.

[287] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Beantwoording feitelijke vragen gesteld door de leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over de aanvullende artikel 100-brief Nederlandse bijdrage aan de strijd tegen ISIS* [online]. 6 February 2016, s. 43.

čistky či válečné zločiny na právních orgánech[288]. A to i přesto, že krátce před tímto výrokem Evropský parlament vytvořil prohlášení, ve kterém považuje jednání IS za genocidní[289].

8. 3. 2. 3 Situace na politické scéně

Nizozemská politická scéna je na rozdíl od americké i britské značné odlišná. Vláda je vždy koaliční a opozice je složena z množství politických stran, přičemž v současnosti ani jedna z nich nemá nad ostatními výrazně navrch z hlediska počtu parlamentních mandátů. Pro účely práce se autorka rozhodla, že se zaměří na postoje koalice a čtyř hlavních opozičních stran (dále v práci jakožto „opozice"), jejichž parlamentní postavení je vyrovnané. V Nizozemském stranickém systému rovněž není pravidlem, že strany, které netvořily vládní koalici, zastávají opačné názory a oponují vládě, tak jak to je například v případě hlavních politických stran v USA a VB, kdy tyto strany v zásadě uznávají odlišné postoje.

Nizozemí se rozhodlo přistoupit k mezinárodní koalici bojující proti Islámskému státu v druhé polovině roku 2014, toto rozhodnutí bylo učiněno v rámci vlády a získalo naprostou podporu parlamentu pouze s výjimkou, námi relevantní, Socialistické strany (Socialistische Partij – SP)[290].

Koaliční vláda je v současnosti tvořena dvěma stranami, Lidovou stranou pro demokracii a svobodu (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie – VVD) a Stranou práce (Partij van de Arbeid – PvdA). Obě se shodly ve svém postoji vůči nizozemskému příspěvku v boji proti IS v Iráku, který od počátku plně podporují. Předmětem jejich diskuzí nebylo to, zda intervenovat či ne, ale jak efektivně přispět[291]. Stejně tak byly strany původně toho názoru, že rozšíření mandátu i na Sýrii postrádá legální pravomoc, ačkoliv VVD byla věci více nakloněna než její koaliční partner[292]. Vláda podporuje široké zapojení v konfliktu, které zahrnuje podporu místních pozemních sil, finanční podporu i rozsáhlou humanitární pomoc[293]. Nicméně k přijímání uprchlíků se koalice staví zdráhavě a argumentuje tím, že by mělo být vysídleným osobám poskytnuto útočiště v jejich regionu původu, nikoliv v Evropě[294]. Také je proti vysílání pozemních jednotek do konfliktní oblasti[295].

---

[288] Tamtéž, s. 8.
[289] ROTHSCHILD, A. J., *ISIS and Genocide: How the United States Talks about Atrocities*. The Foreign Affairs [online]. 28 February 2016.
[290] DE TELEGRAAF. *Kabinet: Nederland Gaat ISIS Bombarderen* [online]. 24 September 2014.
[291] SERVAES, M., *Hoe Ee ISIS Kunnen Bestrijden*. Partij Van de Arbeid [online]. 2 October 2014.
[292] PIETERS, J., *Plan to Bomb Isis in Syria Wins Netherlands MP Majority Support*. NL Times [online]. 26 January 2016.
[293] SERVAES, M., *Nederland Moet Volop Meedoen in Strijd Tegen ISIS*. Partij Van de Arbeid [online]. 9 September 2014.
[294] DUTCH NEWS. *VVD MP Wants Closed EU Borders, an End to EU Asylum Policy* [online]. 22 March 2015.

Oproti tomu postoj opozice je nejednotný[296]. Strany jako PVV, D66 a CDA vyjádřily svou podporu vládnímu rozhodnutí podílet se na koaličních úderech proti Islámskému státu v Iráku, přičemž především akcentují ohrožení Nizozemí a národní bezpečnost. SP jako hlavní opoziční strana naopak nesouhlasila s tím, že angažmá zvýší nebezpečí ze strany Islámského státu a vyzdvihuje především politické řešení v zasažených zemích[297]. Socialistická strana také jako jediná strana opozice oponovala rozšíření mise i na Sýrii. Na rozdíl od ní však všechny zbylé tento krok podporovaly. V obecnosti se shodují v tom, že pro konečné zničení IS je žádoucí koordinovaná akce v obou zemích. Jediným rozdílem je ten, že například CDA i PVV tento krok schvalovaly již od začátku ofenzívy v Iráku, D66 byla ve svém postoji opatrnější, ačkoliv tuto možnost nevyloučila[298]. CDA má z daných stran nejspíše nejotevřenější přístup k nizozemskému příspěvku koalici proto IS, protože podporuje dokonce i nasazení pozemních jednotek[299]. V otázce příjímání uprchlíků zastává nejmírnější postoj Socialistická strana a D66, zatímco dle CDA by měl být vstup do země regulován přísněji[300]. PVV je naopak striktně proti, kdy vnímá příliv utečenců jako islámskou invazi[301].

Na začátku roku 2016 vláda rozhodla o rozšíření nizozemského angažmá i na oblast Sýrie. Odůvodnění pro své rozhodnutí zformulovala do oficiálního dopisu, který byl zaslán parlamentu[302]. Ten nakonec tento krok schválil s tím, že ze zkoumaných stran byla Socialistická strana se svými 15 mandáty jediná proti[303].

8. 3. 2. 4 Veřejné mínění

Jak již bylo řečeno u případu Spojených států, v každé demokratické zemi má názor veřejného mínění v politice své místo a je pro politické představitele důležitý. Nicméně v případě mnohostranického parlamentního systému Nizozemí se setkáváme s poněkud odlišným příkladem na rozdíl od dalších dvou zkoumaných zemí. Vzhledem k tomu, že vláda

---

[295] ZECH, M., *No Dutch Troops, Weapons in Iraq.* NL Times [online]. 19 August 2014.
[296] Přičemž za relevantní strany v rámci práce považujeme Socialistickou stranu (SP), Křesťanskodemokratickou výzvu (CDA), Stranu pro svobodu (PVV) a stranu Demokraté 66 (D66).
[297] Van den DOOL, P., *Kamerdebat Irak. Dit Is Wat Partijen Vinden en Waar Je Op Moet Letten*. NRC News [online]. 2 October 2014.
[298] CDA. *Buma: ISIS Moet in Syrië Bestreden Worden* [online]. 27 September 2014; DE TELEGRAAF. *PVV Wil Ook Nederlandse Bommen op ISIS Syrië* [online]. 2 October 2014; D66. *D66 Positief Over Missie Irak [*online]. 25 September 2014.
[299] DUTCH NEWS. *Dutch ground troops could be sent to Syria: CDA leader* [online]. 1 September 2015.
[300] D66. *Actieplan Vluchtelingen* [online]. 22 October 2015; CDA. *Vluchtelingenproblematiek: Het Is Nu Tijd Om Te Handelen* [online]. 23 April 2015.
[301] DUTCH NEWS. *Prime minister firm on Dutch refugee plan, expects EU support* [online]. 10 September 2015.
[302] VARLIN, J., *Netherlands to begin bombing Islamic State in Syria.* World Socialist Web Site [online]. 2 February 2016.
[303] TWEEDE KAMER. *Steun voor inzet F-16's tegen IS in Oost-Syrië* [online].

je vždy složena z více stran, politické rozhodování o významných otázkách je problematičtější a časově náročnější. Na druhé straně tato křehkost vládnoucí koalice nabádá relevantní strany k vyšší spolupráci. Profitem vlády je poté velká svoboda při rozhodování v obranných a zahraničně-politických otázkách. Veřejné mínění v Nizozemí tak příliš nepůsobí jako omezující prvek vládních politik[304].

Nizozemská společnost vnímá sama sebe jako spojence Spojených států a poté, co USA vyhlásily válku proti teroru, většina obyvatel Nizozemí podporovala vojenskou pomoc evropských zemí v tomto boji. Nicméně nizozemské politické angažmá při americké invazi do Iráku v roce 2003 podporovalo pouze 43% respondentů, přičemž vojenské přispění by podpořilo pouze 18%. Hlavní roli hrála přítomnost či nepřítomnost autorizace OSN, kdy mezinárodní legitimita je pro Nizozemce klíčová[305]. Velký význam má pro nizozemskou veřejnost i vnitřní bezpečnost, kdy v roce 2014 61% občanů bylo toho názoru, že islámský extremismus, s čímž se pojí i pravděpodobnost teroristických útoků, představuje pro Nizozemí největší bezpečnostní hrozbu[306]. Zahájení leteckých úderů koalice proti cílům IS podporovala naprostá většina obyvatel, kdy pouze 18% bylo proti nizozemskému zapojení. 37% respondentů dokonce již na počátku vzdušné mise podporovalo i nizozemské nasazení v Sýrii[307].

Tyto tendence se nezměnily ani v průběhu celého roku 2015. Naopak podpora vojenského příspěvku Nizozemí v Sýrii vzrostla, kdy se 56% dotázaných k tomuto vládnímu rozhodnutí vyjádřilo pozitivně[308]. V obecnosti se dá říci, že veřejnost projevila ve zkoumaném období důvěru vládě, přičemž její rozhodnutí týkající se boje proti Islámskému státu podpořila. Stejně jako u politických stran i nizozemští občané přikládají ohromnou důležitost ohrožení nizozemské bezpečnosti, kdy téměř 50% respondentů provází obavy z teroristických útoků na domácí půdě ze strany islámských extremistů. Ačkoliv je tedy nizozemská aktivita podporována, ve prospěch nasazení i pozemních bojových sil se vyjádřilo 41% dotázaných[309].

---

[304] SOBEL, R. – FURIA, P. A. – BARRATT, B., *Public Opinion & International Intervention: Lessons from the Iraq War.* Nebraska: Potomac Books, Inc, 2012. ISBN 1597976113, s. 83.
[305] Tamtéž, s. 93, 95 – 96.
[306] COUNTER EXTREMISM PROJECT. *The Netherlands: Extremism & Counter-Extremism* Report [online].
[307] NO TIES. *De Stemming van 28 september 2014* [online].
[308] NO TIES. *De Stemming van 31 januari 2016* [online].
[309] NO TIES. *De Stemming van 28 september 2014* [online].

8. 3. 3 Cíle v boji proti IS

8. 3. 3. 1 Sýrie a Irák

Ani Nizozemí není výjimkou a s Irákem udržuje poměrně dobré vztahy[310], na základě kterých napomáhá irácké vládě a Kurdům v boji proti Islámskému státu. Na rozdíl od Velké Británie však nebylo součástí Spojenými státy vedené vojenské intervence v roce 2003, ale poskytlo této akci diplomatickou podporu, která měla o pár let později poněkud kontroverzní vyústění[311]. Kromě toho se však země podílela od roku 2004 do roku 2011 na Výcvikové misi NATO v Iráku[312], prostřednictvím které napomáhala rozvoji a posilování iráckých bezpečnostních sil. Vzhledem k tomu, že Nizozemí věnovalo značnou část svého úsilí posilování irácké stability a rovněž se jako součást koalice vytvořené pro boj proti IS výrazně v Iráku angažuje, je zřejmé, že je tamějším cílem dosažení *stability a udržitelné vlády v zemi.*

V případě Sýrie jsou nizozemské cíle o poznání omezenější. Země podporuje politický mírový proces, přičemž otevřeně vyjadřuje podporu syrské umírněné opozici. Dle národních představitelů pouze politické řešení situace může napomoci znovuobnovení stability v zemi[313]. Stejně jako Velká Británie Nizozemí razantně odmítá alternativu zahrnující zachování Bašára al-Asada u moci díky jeho výraznému podílu na syrské občanské válce a zločinům, které byly spáchány vůči civilistům, nicméně by dle slov nizozemského ministra zahraničí B. Koenderse měla být Asadova vláda součástí mírových rozhovorů[314]. I nizozemským cílem je *stabilní Sýrie* a *ukončení tamější občanské války*, nicméně tento cíl lze považovat spíše za prostředek k dosažení hlavního nizozemského cíle, kterým je *národní bezpečnost,* což je ostatně naznačeno i ve státní bezpečnostní strategii. Ta udává, že nestabilita mimo jiné Blízkého východu má vliv na bezpečnost a ekonomické zájmy Evropy a je tudíž potřeba jí předcházet[315]. Kromě toho chce Nizozemí svým angažmá v Sýrii, zejména prostřednictvím humanitární pomoci a podpory mírového vývoje, *předcházet dalším teroristickým útokům* na svém území po vzoru pařížského teroru z konce roku 2015.

---

[310] Na základě Dohody o partnerství a spolupráci mezi Irákem a EU. GOVERNEMENT OF THE NETHERLANDS. *Relations between the Netherlands and Iraq* [online].

[311] Nizozemskou vládou vytovřená komise v roce 2010 došla k závěru, že americká intervence v Iráku nebyla oprávněná a nizozemská politická podpora nebyla v souladu s vládní politikou. DUTCH NEWS. *No legal basis for Iraq war, says report* [online]. 12 January 2010.

[312] Stejně jako USA a VB.

[313] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Koenders: 'Moderate opposition is only alternative to Assad and extremists'* [online]. 22 December 2014.

[314] DUTCH NEWS, *Syrian President Assad Must Go, Dutch Foreign Minister Tells MPs* [online]. 8 October 2015.

[315] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *International Security Strategy: A Secure Netherlands in Secure World* [online]. 2013, s 19.

8. 3. 3. 2 Islámský stát

Stejně jako Velké Británie se i Nizozemí řídí komplexní strategií platnou pro všechny členy koalice. Země oficiálně nevydala žádnou národní strategii, která by se věnovala Islámskému státu, proto je v následujících řádcích vycházeno právě ze společného plánu boje. I pro Nizozemí tedy zůstává hlavním cílem proti IS jeho *oslabení a zničení,* které dle vlády ovšem není možné bez strukturálního řešení krizí v Iráku a v Sýrii[316]. Vláda se také domnívá, že Islámský stát sám odhaluje svou skutečnou povahu pácháním zvěrstev v Sýrii a Iráku na nevinných obyvatelích[317].

Dále jednotlivé úkoly dané strategie však každá zapojená země prioritizuje dle svých možností a vlastních zájmů, přičemž Nizozemí se nejvíce soustředí na *omezení přílivu zahraničních bojovníků*[318], což tím pádem můžeme považovat za jeden z nejvýznamnějších nizozemských cílů. Pro tyto účely země v roce 2014 vytvořila „Komplexní akční program boje proti džihádismu (Comprehensive Action Programme to Combat Jihadism)“, který zahrnuje jak preventivní opatření, tak i užití právních prostředků toho, jak se s takovými lidmi vypořádat[319]. Nizozemí hraje vedoucí roli v rámci Protiteroristické skupiny EU (European Counter Terrorism Group), neformální EU skupiny zabývající se džihádistickými bojovníky cestujícími z Evropy, nebo do Evropy a také v rámci Globálního protiteroristického fóra. Tyto platformy napomáhají sdílení důležitých informací a spolupráci bezpečnostních a zpravodajských služeb[320]. Nizozemským cílem je včasná reakce v případě pokusu nizozemských státních občanů dopravit se na konfliktní území a trestně je stíhat, případně jim zabavit pasy, a to ve spolupráci se Schengenským informačním systémem či Interpolem. V této souvislosti země také usiluje o zlepšení sdílení informací nejen v rámci Evropské Unie, ale také spolu s USA, Kanadou či Austrálií[321]. Samozřejmostí strategie je také vcelku podrobný plán zabývající se potlačováním džihádistických aktivit na domácí půdě. Navrhovaná, nebo již zavedená vnitrostátní opatření mají, kromě dalšího, za úkol snížit riziko odcestování podezřelých osob do konfliktních zemí a riziko radikalizace prostřednictvím zastavení šíření radikální propagandy, uvěznění osob zodpovědných za rekrutování,

---

[316] NETHERLANDS MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. *Dutch contribution to the fight against ISIS*. Letter to the President of the Lower House of Parliament [online]. 29 January 2016.
[317] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *National and international fight against jihadism intensified* [online]. 30 June 2014.
[318] McINNIS, K. J., *Coalition Contributions to Countering the Islamic State*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 18 November 2015, s. 1.
[319] BAKKER, E. – GROL, P., *Motives and Considerations of Potential Foreign Fighters from the Netherlands.* Haague: The International Centre for Counter-Terrorism [online]. July 2015, s. 1.
[320] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *The Netherlands Comprehensive Action Programme to Combat Jihadism Overview of measures and actions* [online]. 29 August 2014, s. 28.
[321] Tamtéž, s. 28 – 29.

spolupráce s muslimskou komunitou či podpory informovanosti v oblasti radikalizace a jejích možných následků[322].

Předchozí cíl se opět pojí s dalším, kterým je *ochrana vlasti*. Nizozemí považuje nestabilitu Blízkého východu způsobenou aktivitami Islámského státu za hrozbu i pro svou vlastní zemi, protože vnímá provázanost mezi vnitřní a mezinárodní bezpečností[323]zejména ve spojitosti s obavami z islámského terorismu, které je v současnosti aktuálnější, než kdy předtím. Stejně tak se omezením přílivu zahraničních bojovníků pojí i *budování partnerských schopností a kapacit* a *získávání důležitých informací*, na které se v Nizozemí zaměřuje zejména v této souvislosti, a to jak na poli EU, tak i na globálním.

Na *odepření bezpečného útočiště* se Nizozemí, i přes svou velikost, rovněž podílí velice aktivně, a to pomocí vzdušných náletů na cíle v Iráku i v Sýrii a nepřímo prostřednictvím výcviku iráckých a kurdských pozemních bojových sil[324]. Za účelem dosažení cíle *zamezit Islámskému státu přístup k finančním zdrojům* se Nizozemí podílí zmrazováním účtů svých státních občanů, kteří jsou na seznamu teroristů, přičemž se jejich počet v současnosti pohybuje v řádu několika desítek[325]. Stejně jako Spojené státy a Velká Británie se i Nizozemí věnuje *humanitární pomoci* určené pro ohrožené, nebo vysídlené občany Iráku a Sýrie[326].

8. 3. 4 Nasazené kapacity v boji proti IS

Nizozemí, stejně jako Velká Británie, nepodniká akce proti Islámskému státu samostatně, ale v rámci koalice vedené Spojenými státy. Neexistuje příliš místa pro pochybnosti, o tom že by USA uvítaly ze strany členů této koalice, co největší zapojení z hlediska vojenských i nevojenských sil za účelem ulehčení vlastnímu příspěvku v boji. Nicméně jednotlivé státy operují na základě svých možností i kapacit a Nizozemí toho není výjimkou. Rozmístění nizozemských sil se tedy odehrává na základě strategie v rámci amerického Centrálního velitelství[327], nizozemská aktivita se tedy odvíjí od plánování USA. Navíc se tato země, i přes svou velikost, angažuje, kromě Blízkého východu i v jiných operacích[328].

---

[322] Tamtéž, s. 13, 17.
[323] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Turbulent Times in Unstable Surroundings.* Policy letter on International Security [online]. 16 January 2015, s. 2.
[324] Tamtéž, s. 21.
[325] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Koenders: National Terrorist list continues to grow* [online]. 10 January 2016.
[326] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Extra emergency aid for Iraq* [online]. 26 June 2015.
[327] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Dutch military contribution in Iraq and eastern Syria* [online].
[328] Viz například angažmá v Súdanu či Mali. GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Ministry of Defence overview* [online].

8. 3. 4. 1 Nebojové jednotky

Aktivita Nizozemí se v oblasti nebojových jednotek, stejně jak tomu bylo donedávna i v případě bojových sil, omezuje pouze na území Iráku. Od druhé poloviny roku 2014 docházelo ze strany Nizozemí k nepřímé vojenské podpoře prostřednictvím vyzbrojování Kurdů. Tato pomoc byla dle slov vlády nezbytná díky jejich vážnému nedostatku vojenského vybavení pro efektivní boj proti Islámskému státu[329].

Pomoc pouze ve formě dodávek zbraní či vybavení nebyla dostačující, vyzbrojování bylo tedy rozšířeno o výcvik na počátku roku 2015[330]. Nejdříve bylo vysláno pouze 16 příslušníků vojenského personálu do hlavního města kurdské autonomní oblasti Arbíl. Jejich úkolem bylo zmapovat situaci a naplánovat další kroky předtím, než do Iráku dorazí zbytek vojenského personálu, přičemž celkové číslo těchto osob se mělo dle plánů pohybovat kolem stovky[331]. Jejich prací je napomáhání kurským milicím Pešmerga i oficiálním iráckým jednotkám prostřednictvím bojového výcviku, dále trénink spočívá ve zvládání a zneškodňování výbušnin, využívání různých druhů taktik a poskytování lékařské pomoci[332]. Dále se zabývají poradenstvím a logistickou pomocí. V současnosti je v Iráku umístěno 130 takových osob. Kromě nich je v zemi momentálně nachází také 200 vojáků, kteří se věnují plánování a uskutečňování leteckých vojenských operací. Ti se však nepodílejí na pozemních bojových misích[333]. Dle nizozemské vlády může jejich celkový počet vzrůst na maximálně 250[334].

Přispění nizozemských nevojenských jednotek není součástí amerického dlouhodobého plánu ohledně Iráku, který započal již v roce 2003. I přesto, že je irácká stabilita i nizozemským zájmem[335], toto partikulární působení je zacíleno na pomoc v boji proti IS. Na druhou stranu si je Nizozemí vědomo, že není možné Islámský stát porazit pouze za pomoci vojenských prostředků.

---

[329] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Defence organisation sends helmets and flak jackets to Kurds* [online]. 22 August 2014.
[330] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Military trainers get started in Iraq* [online]. 7 October 2014.
[331] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands making considerable contribution to Kurdish fight against ISIS* [online]. 22 December 2014.
[332] Tamtéž; NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *A look at the Defence news, 16 – 22 November* [online]. 25 November 2015.
[333] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Dutch military contribution in Iraq and eastern Syria* [online].
[334] GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands to make military contribution to fight against ISIS* [online]. 24 September 2014.
[335] Konkrétněji zájem Evropské Unie.

8. 3. 4. 2 Bojové operace

Nizozemí se jakožto úzký spojenec Spojených států rozhodlo přidat k vojenským akcím namířeným proti Islámskému státu již v září 2014, tedy měsíc po započetí americké mise. Nizozemské úsilí bylo nicméně opět omezeno pouze na území Iráku, samozřejmě za souhlasu irácké vlády. Ačkoliv si byla vláda vědoma, že se IS dopouští zločinů proti lidskosti a genocidy, odmítla participaci v Sýrii s tím, že pro ni neexistuje „jasné ospravedlnění“[336]. Nicméně nezavrhla budoucí možné rozšíření své vojenské účasti i na tamější území[337]. Vojenské operace prováděné vzdušnými nálety započaly na začátku října 2014. Jejich cílem jsou obzvláště velitelská stanoviště IS, jejich vojenská vybavení či muniční sklady[338]. Dále poskytují leteckou podporu pozemním kurdským a iráckým pozemním jednotkám[339].

Změnu nizozemského postoje přinesly až teroristické útoky spáchané v listopadu 2015 v Paříži atentátníky napojenými na Islámský stát. Po intenzivní žádosti Spojených států i Francie se Nizozemí stalo po Velké Británii další zemí, která se rozhodla rozšířit svůj mandát i na území Sýrie[340]. Země tak reagovala i na zvyšující se obavy o vlastní bezpečnost. Nizozemský ministerský předseda v tomto kontextu prohlásil, že pouze zničením bezpečného útočiště Islámského státu jak v Iráku, tak v Sýrii dojde k zabránění dalších útoků[341]. Nizozemské letouny v Sýrii operují od února 2016 a zaměřují se především na tréninková centra IS[342]. Země k rozhodnutí zapojit se do syrského konfliktu dospěla i bez konsenzu v rámci Rady bezpečnosti, který zpočátku považovalo za nutný. Bašár al-Asad dokonce uvedl, že bez souhlasu syrské vlády bude považovat nizozemské nálety za porušení mezinárodního práva[343].

Na počátku nizozemské vojenské participace v boji proti Islámskému státu se předpokládalo, že se trvání dané mise bude pohybovat v rozmezí minimálně šesti až dvanácti měsíců. Podle nových informací budou nizozemské vzdušné síly operovat na Blízkém

---

[336] Nizozemí svůj postoj odůvodňovalo nejasným mandátem z hlediska mezinárodního práva. NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *F-16s and almost 400 military personnel to be deployed in fight against ISIS* [online]. 24 September 2014.
[337] ESCRITT, T., *The Netherlands Is Joining The Fight Against ISIS In Iraq* [online]. 24 September 2014.
[338] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Dutch F-16s drop first bombs in Iraq* [online]. 7 October 2014.
[339] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. Dutch *military contribution in Iraq and eastern Syria* [online].
[340] K rozhodnutí došlo konkrétně 29. ledna 2015. WATKINSON, W., *War on Isis: Dutch government agree to begin air strikes in Syria against Daesh*. International Bussiness Times [online]. 30 January 2016.
[341] DEUTSCHE WELLE (DW). *Dutch to join in bombing of Islamic State in Syria* [online]. 30 January 2016.
[342] FRANCE-PRESSE, A., *Netherlands to join US-led air strikes in Syria.* Defence Talk [online]. 1 February 2016.
[343] DUTCH NEWS, *Dutch bombing in Syria would be illegal, says president Assad* [online]. 18 December 2015.

východě do konce roku 2016[344]. Z hlediska rozmanitosti využívaných leteckých kapacit je nizozemská pozice o mnoho limitovanější než britská či americká. Nizozemí má v oblasti umístěných šest letounů F-16, přičemž aktivní jsou zatím čtyři z nich[345][346]. I přesto je země čtvrtou nejaktivnější zemí[347] v rámci vojenských operací proti Islámskému státu, přičemž k 1. únoru 2016 její vzdušené síly provedly přibližně 350 leteckých úderů[348]. Z celkového počtu koaličních úderů to však tvoří pouze zhruba 5 %.

[344] NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. A look at the Defence news 18 – 24 January [online]. 7 October 2014.
[345] K únoru 2016.
[346] WATKINSON, W., *War on Isis: Dutch government agree to begin air strikes in Syria against Daesh.* International Bussiness Times [online]. 30 January 2016.
[347] Po USA, VB a Francii. NETHERLANDS HOUSE OF REPRESENTATIVE, Netherlands *airstrikes in Iraq and Syria: Towards improved transparency and public accountability.* Report [online]. 3 February 2016.
[348] Tamtéž.

9. Závěr

V roce 2014 bylo mezinárodní společenství šokováno rychlým postupem a vzrůstající mocí Islámského státu v Sýrii a Iráku. Západní reakcí bylo vytvoření široké koalice, jejímž úmyslem bylo efektivně bojovat proti této organizaci.

Cílem této práce byla komparativní analýza postojů tří členů tohoto uskupení, a to vedoucích Spojených států amerických, Velké Británie a Nizozemí. Ačkoliv se všechny tři země, stejně jako další členové koalice, shodují v hlavním cíli, kterým je porážka Islámského státu, záměrem analýzy bylo především nalézt partikulární rozdíly mezi jednotlivými přístupy. Práce si dala následně za cíl odpovědět na čtyři hlavní výzkumné otázky včetně tří dílčích otázek. Z teoretického hlediska vycházela z konceptu Responsibility to protect, i přesto, že nebyl tento přístup v souvislosti s IS oficiálně přijat. Důvodem k tomuto výběru byla humanitární závažnost situace, kdy je v důsledku akcí IS obyvatelstvo Iráku a Sýrie vystavováno masovému vraždění, genocidě a dalším závažným zločinům.

Při první výzkumné otázce zabývající se přístupem ke konceptu RtoP, můžeme zkonstatovat, že USA byly jako jediné ze zkoumaných zemí zpočátku k RtoP značně skeptické a na Světovém summitu OSN v roce 2005 se řadily spíše mezi kritiky. Oproti tomu Velká Británie i Nizozemí vyjadřovaly přístupu svou silnou podporu. Jako největšího proponenta z daných zemí můžeme označit VB, která vnímala prosazení RtoP jako jednu ze svých zahraničně-politických priorit. V případě domácí implementace však překvapivě došly nejdál USA díky založení instituce „Atrocities Prevention Board“, druhé dvě země se ve svých vnitrostátních politikách zabývají konceptem pouze okrajově a upřednostňují spíše řešení na nadnárodní rovině. Nicméně i na mezinárodní půdě je podpora zkoumaných států spíše rétorická a nejvíce se v tomto směru angažovala opět VB se svým zapojením do vytváření rezolucí 1674 a 1894 OSN. Všechny tři zkoumané státy spojuje názor, že v případě humanitární intervence není vždy naprosto nutná autorizace Radou bezpečnosti OSN. Také se shodují v tom, že neusilují o právní ukotvení RtoP a chápou jej jen jako morální imperativ, což je podle mého názoru nejdůležitější znak jejich přístupů. I přes partikulární nesoulady v jejich postojích lze říci, že se v zásadní záležitosti shodují.

Co se týče příčin zapojení, práce se zaměřila na čtyři oblasti – vnitřní bezpečnost, RtoP, situaci na politické scéně a roli veřejného mínění. Příčinou k zapojení všech tří zemí se stala především žádost irácké vlády, která nebyla schopná se s Islámským státem sama vypořádat. Země také spojovaly obavy o svou vlastní bezpečnost, kdy se hrozba teroristických útoků na jejich území vysoce zvýšila zejména v souvislosti se zahraničními bojovníky vracejícími se

zpět z oblastí okupovaných Islámským státem a potenciálními podezřelými inklinujícími k ideologii a cílům IS. Obavy o národní bezpečnost také hrály klíčovou roli v zapojení Nizozemí a Velké Británie do vzdušných úderů v Sýrii, ke kterým z jejich strany došlo až na přelomu let 2015 a 2016. Spojené státy se v dané zemi angažovaly již od roku 2014 s cílem oslabit IS na tomto území, tak aby nepředstavoval hrozbu pro Irák i pro další státy. Všechny tři zkoumané případy také pojí téměř totožný přístup k Responsibility to protect v souvislosti s jejich angažmá. To však úplně nekoresponduje s jejich obecným přístupem ke konceptu. V konkrétním případě Islámského státu totiž ani jedna zkoumaná země neusilovala o jeho přímou aplikaci na Irák a Sýrii. Naopak se všechny velice zdráhaly hovořit o RtoP v souvislosti s IS. Důraz na ochranu tamějších obyvatel tak nebyl tak silně akcentován jako další důvody pro zásah. To dokazuje i to, že se všechny země dlouhou dobu vyhýbaly užití termínů jako „genocida“ v souvislosti se zvěrstvy páchanými IS na nevinných obyvatelích. Naopak menší odlišnosti můžeme pozorovat na jednotlivých politických scénách a veřejném mínění. V prvním případě představuje významný rozdíl samotné rozhodování o nasazení vojenských jednotek, kdy oficiální parlamentní souhlas byl zapotřebí pouze u Velké Británie. Co se však týče názorového rozložení v rámci politických stran, Británie vykazuje podobné znaky jako USA. Zatímco britská Konzervativní strana spolu s americkou Republikánskou stranou od počátku prosazují tvrdší politiku vůči IS včetně vzdušné ofenzívy v obou konfliktních zemích, přičemž Republikáni obhajují i nasazení pozemních sil, britští Labouristé a američtí Demokraté zastávají umírněnější postoj. Obě strany spojují obavy, že agresivní vojenské angažmá podnítí útoky IS na domácím území a zvýší tak ohrožení obou zemí. Také jsou v opozici vůči vyslání pozemních jednotek. Na druhou stranu v otázce, zda být součástí koalice proti IS se politická scéna v obou zemích shoduje. Případ Nizozemí je značně komplikovanější. Na rozdíl od USA i VB nelze říci, že existuje na politické půdě konsenzus ohledně zapojení do konfliktu, protože opoziční Socialistická strana je striktně proti, přičemž prosazuje pouze politické řešení. Ostatní koaliční i opoziční strany naopak podporují nizozemský příspěvek v koalici, nicméně pouze strana CDA obhajuje i nasazení pozemních jednotek. Prostřednictvím analýzy lze také pozorovat, že nizozemské politické strany silně zdůrazňují obavy o národní bezpečnost. Podobnost mezi USA a Velkou Británií ukázalo i veřejné mínění. Názor občanů byl v obou zemích podmíněn především vojenskými intervencemi v Iráku a Afghánistánu, které výrazně podkopaly jejich ochotu vysílat vlastní vojáky do dalších konfliktů. Změna u obou nastala po popravení dvou amerických a jednoho britského občana Islámským státem, čímž stoupla podpora vzdušných úderů. V otázce nasazení pozemních jednotek se nejpozitivněji vyjádřilo veřejné mínění v USA. Pro

respondenty bylo opět určující ohrožení státní bezpečnosti, a to tentokrát ve všech zkoumaných zemích. Nizozemská společnost inklinovala k podpoře boje proti Islámskému státu již od samého počátku zahájení a tato podpora konstantně rostla, ačkoliv se netýkala pozemních vojsk. Na tento fakt mělo pravděpodobně částečně vliv to, že se Nizozemí vojensky nepodílelo na invazi do Iráku v roce 2003 a zdejší občané nemají bezprostřední negativní zkušenost s touto epizodou na rozdíl od amerických i britských protějšků.

V oblasti politik zkoumaných států v zasažených zemích, můžeme říci, že se ve své obecnosti shodují. Všechny zkoumané země totiž upírají svou pozornost především na Irák, kde je jejich cílem zejména dosažení a udržení stability, na čemž se podílely ještě před tamějším vzestupem IS. V Sýrii je jejich společným cílem ukončení občanské války a mírový politický proces ovšem s tím rozdílem, že se USA nebrání možnosti dočasného zachování části Asadova režimu u moci, což však Nizozemí i VB nekompromisně odmítají. Ohledně cílů v boji proti Islámskému státu dochází k jejich jednoznačnému ztotožnění, protože všechny tři státy operují na základě oficiální koaliční strategie vytvořené Spojenými státy. Británie a Nizozemí žádným národním plánem konkrétně určeným na boj proti Islámskému státu nedisponují. Danými cíli jsou zničení IS, jeho ideologická destrukce, upření bezpečného útočiště, budování partnerských schopností, zlepšení v získávání důležitých informací, zamezení přístupu k finančním zdrojům, omezení přílivu zahraničních bojovníků, ochrana domoviny a humanitární pomoc. Nelze jednoznačně určit jaký cíl je kromě zničení IS pro USA nejvýznamnější, protože se jako vedoucí velmoc podílí s vysokým nasazením na všech. Nicméně Británie a Nizozemí mají v rámci koaliční strategie své priority, pro VB jí je ideologická delegitimizace IS, zatímco nizozemský partner usiluje především o omezení přílivu zahraničních bojovníků. Humanitární pomoc je pro všechny zkoumané státy pouze jedním z mnoha cílů, přičemž není tím hlavním ani pro jednoho z nich. Odpovědnost chránit tak ustupuje národním zájmům a případ Iráku i Sýrie jasně ukazuje zachování selektivního přístupu mezinárodního společenství.

V případě praktického zapojení do konfliktu je mocenský a kapacitní rozdíl mezi zkoumanými státy nejpatrnější. Nejaktivněji se angažuje nejsilnější stát koalice, a to Spojené státy, a to jak z hlediska bojových, tak i nebojových sil. Jejich počet významně přesahuje britské i nizozemské nasazené kapacity. Navíc USA jako jediné zatím vyslaly do Iráku i Sýrie malý počet vojáků, který je určen taktéž k bojovým misím. Nizozemí i Británie se prozatím zdráhají vyslat do konfliktu své pozemní bojové jednotky. Oproti VB se Nizozemí navíc nepodílí na tréninku umírněné syrské opozice a své úsilí směřuje pouze do Iráku. Vedoucí člen koalice operuje v rámci leteckých misí i v Sýrii již od roku 2014, zatímco jeho dva

kolegové se připojili až na přelomu roku 2015 až 2016. I z hlediska bojových vzdušných sil je příspěvek USA rozmanitější, Nizozemí má oproti tomu v operačním stavu pouze jeden typ letounů a Británie tři. Všechny zkoumané země se na boji proti Islámskému státu podílejí úměrně svým mocenským i velikostním rozdílům a na základě předchozí analýzy lze usoudit, že i v tomto případě stojí snaha chránit zasažené obyvatelstvo poněkud stranou. Jasným příkladem toho jsou zejména VB a Nizozemí, které se zapojily v Sýrii až po pařížských teroristických útocích a jednaly tak pravděpodobně zejména z obav o vlastní bezpečnost.

I přesto, že je princip Responsibility to protect v platnosti více než jedno desetiletí, situace v Iráku a v Sýrii jasně odhaluje jeho nedostatky. Páchání genocidy, etnických čistek, válečných zločinů i zločinů proti lidskosti stále není pro některé země tím dostatečným důvodem pro jeho praktickou aplikaci. Státy upřednostňují politiku „případ od případu“, a to včetně silných proponentů tohoto konceptu, přičemž záleží i na mocenských kapacitách jednotlivých států, kdy například Nizozemí upřednostňuje multilaterální akce. Na druhou stranu i rétorická vyjádření zkoumaných zemí byla velice omezená a na základě celkové analýzy lze konstatovat, že primárním cílem daných států je vlastní bezpečnost a vlastní zájem, kterým je v tomto případě stabilita na Blízkém východě. Ta samozřejmě zahrnuje zničení Islámského státu a tím pádem i odstranění silné hrozby, jež představuje mimo jiné i pro západní svět včetně všech tří zkoumaných zemí.

10. Seznam použité literatury

10. 1 Primární zdroje

ADAMS, S., *Failure to Protect: Syria and the UN Security Council*. Centre For The Responsibility To Protect Occasional Paper Series No. 5 [online]. March 2015, s. 6 – 11 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf

ADNAN, S. – REESE, A., *Beyond the Islamic State: Iraq's Sunni Insurgency.* Middle East Security Report 24, Institute for the Study of War [online]. October 2014, s. 9 – 10 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Sunni%20Insurgency%20in%20Iraq.pdf

ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS - ADVISORY COMMITTEE ON PUBLIC INTERNATIONAL LAW. *Humanitarian Intervention*, Report No. 13 [online]. April 2000, s. 3 - 17 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://cms.webbeat.net/ContentSuite/upload/cav/doc/Report_nr._7_-_Humanitarian_Intervention.pdf

ADVISORY COUNCIL ON INTERNATIONAL AFFAIRS. *The Netherlands and the Responsibility to Protect: The Responsibility to Protect People from Mass Atrocities*. Report No. 70 [online]. June 2010, s. 56 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://aiv-advies.nl/download/c130ffd3-9a2f-4ea6-9792-2cb9f0ecb9b3.pdf

ALBRIGHT, M. K, - WILLIAMSON, R. S., *The United States and R2P: From Words to Action*. United States Institute of Peace, the United States Holocaust Memorial Museum and the Brookings Institution [online]. 2013, s. 10 - 20 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://www.usip.org/sites/default/files/PW-UnitedStates-And-R2P-Words-To-Action.pdf

AMERICAN INTEREST AND UN REFORM. Report of the Task Force on the United Nations. Washington: US Institute of Peace [online]. 2005 [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/component/content/article/35-r2pcs-topics/243-us-gingrichmitchell-report-chapter-on-saving-lives-safeguarding-human-rights-and-ending-genocide

BLANCHARD, C. M. – HUMUD, C. E. – NIKITIN, M. B., *Armed conflict in Syria: overview and US Response.* Congressional Research Service [online]. 9 October 2015, s. 1 – 27 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf

BLANCHARD, C. M. – HUMUD, C. E., The Islamic State and U.S. Policy. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 9 February 2016, s. 20 - 35 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: https://fas.org/sgp/crs/mideast/R43612.pdf

CARIS, CH. C – REYNOLDS, S., *ISIS Governance in Syria.* Middle East Security Report 22. Institute for the Study of War [online]. July 2014, s. 13 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISIS_Governance.pdf

CDA. *Buma: ISIS Moet in Syrië Bestreden Worden* [online]. 27 September 2014 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: https://www.cda.nl/actueel/toon/buma-isis-moet-in-syrie-bestreden-worden/

CLAIRE MILLS, C. – SMITH, B. – BROOKE-HOLLAND, L., *ISIS/Daesh: the Military Response in Iraq and Syria.* Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 15 December 2015, s. 5 - 39 [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/SN06995

COUNTER EXTREMISM PROJECT. *The Netherlands: Extremism & Counter-Extremism* Report [online] [cit. 2016-04-23]. Dostupné z: http://www.counterextremism.com/countries/netherlands#public_opinion

D66. *Actieplan Vluchtelingen* [online]. 22 October 2015 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: https://d66.nl/faq/actieplan-vluchtelingen/

D66. *D66 Positief Over Missie Irak [*online]. 25 September 2014 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: https://d66.nl/d66-positief-missie-irak/

DALHGREEN, W., ISIS: *How 57% Came to Favour Air sSrikes.* YouGov UK [online]. 26 September 2014 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: https://yougov.co.uk/news/2014/09/26/isis-how-majority-came-favour-air-strikes/

DALHGREEN, W., *Memories of Iraq: Did We Ever Support the War?* YouGov UK [online]. 3 June 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: https://yougov.co.uk/news/2015/06/03/remembering-iraq/

DAHLGREEN, W., *Strong and Consistent Public Support for RAF Air Strikes within Syria.* YouGov UK [online]. 25 November 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: https://yougov.co.uk/news/2015/11/25/strong-and-continued-support-raf-air-strikes-syria/

DOHERTY, C. – SMITH, S., *5 facts about Republicans and national security.* Pew Research Centre [online]. 15 December 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/12/15/5-facts-about-republicans-and-national-security/

DONDOIS, E. ET AL., *Combined Joint Task Force: Operation Inherent Resolve*. UFRGS Model United Nation, Vol. 3 [online]. 2015, s. 77 - 132 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://www.ufrgs.br/ufrgsmun/2015/files/cjtf.pdf

FOREIGN AFFAIRS COMMITTEE UNITED KINGDOM. *The UK's Role in the War against ISIL Following the Cessation of Hostilities in Syria in February 2016.* House of Commons [online]. 22 March 2016, s. 3 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201516/cmselect/cmfaff/683/683.pdf

GALLUP. *Afghanistan* [online] [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.gallup.com/poll/116233/afghanistan.aspx

GENERAL INTELLIGENCE AND SECURITY SERVICE NETHERLANDS. *Annual Report*, Ministry of Security and Justice [online]. 2014. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: file:///C:/Users/adrea1/Downloads/annual-report-aivd-2014.pdf

GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Iraq* [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/regions/iraq

GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Syria* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/regions/syria

GLOBAL CENTRE FOR THE RESPONSIBLITY TO PROTECT. *Open Debate Security Council,* Statement on behalf of The Group of Friends on the Responsibility to Protect at the UN GENERAL ASSEMBLY. *Informal Interactive on the Responsibility to Protect* [online]. 8 September 2015 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/media/files/150908-pr-statement-r2p.pdf

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Beantwoording Feitelijke Vragen Gesteld door de Leden van de Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken over de Aanvullende artikel 100-Brief Nederlandse Bijdrage aan de Strijd Tegen ISIS* [online]. 6 February 2016, s. 8, 43 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/02/06/beantwoording-feitelijke-vragen-gesteld-door-de-leden-van-de-vaste-commissie-voor-buitenlandse-zaken-over-de-aanvullende-artikel-100-brief-nederlandse-bijdrage-aan-de-strijd-tegen-isis

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Extra emergency aid for Iraq* [online]. 26 June 2015. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2015/06/26/extra-emergency-aid-for-iraq

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *International Security Strategy: A Secure Netherlands in Secure World* [online]. 2013, s. 11 - 19 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: https://www.government.nl/documents/policy-notes/2013/06/21/international-security-strategy

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Koenders: 'ISIS' victims have a right to our help'* [online]. 4 March 2015. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2015/03/03/koenders-isis-victims-have-a-right-to-our-help

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Koenders: 'Moderate opposition is only alternative to Assad and extremists'* [online]. 22 December 2014 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2014/12/20/koenders-moderate-opposition-is-only-alternative-to-assad-and-extremists

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Koenders: National Terrorist list continues to grow* [online]. 10 January 2016. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2016/01/10/koenders-national-terrorist-list-continues-to-grow

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Ministry of defence overview* [online] [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.government.nl/ministries/ministry-of-defence

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands making considerable contribution to Kurdish fight against ISIS* [online]. 22 December 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z:

https://www.government.nl/latest/news/2014/12/21/netherlands-making-considerable-contribution-to-kurdish-fight-against-isis

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands to deploy F-16s in international operation against ISIS* [online]. 25 September 2014. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2014/09/24/netherlands-to-deploy-f-16s-in-international-operation-against-isis

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Netherlands to make military contribution to fight against ISIS* [online]. 24 September 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2014/09/25/netherlands-to-make-military-contribution-to-fight-against-isis

GOVERNEMENT OF THE NETHERLANDS. *Relations between the Netherlands and Iraq* [online] [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: https://www.government.nl/topics/international-relations/contents/irak

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *The Netherlands Comprehensive Action Programme to Combat Jihadism Overview of measures and actions* [online]. 29 August 2014, s. 13 - 29 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: https://english.nctv.nl/Images/def-a5-nctvjihadismuk-03-lr_tcm92-562673.pdf

GOVERMENT OF THE NETHERLANDS. *Threat level continues to be 'substantial'* [online]. 9 November 2015 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://www.government.nl/latest/news/2015/11/09/threat-level-continues-to-be-substantial

GOVERNMENT OF THE NETHERLANDS. *Turbulent Times in Unstable Surroundings. Policy letter on International Security* [online]. 16 January 2015, s. 2 - 21 [cit. 2016-04-9]. Dostupné z: https://www.government.nl/binaries/government/documents/parliamentary-documents/2015/01/16/turbulent-times-in-unstable-surroundings/turbulent-times-in-unstable-surroundings.pdf

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Counter-extremism Strategy* [online]. October 2015, s. 24 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/470088/51859_Cm9148_Accessible.pdf

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *National Security Strategy And Strategic Defence And Security Review: A Secure and Prosperous United Kingdom* [online]. November 2015, s. 63 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/478933/52309_Cm_9161_NSS_SD_Review_web_only.pdf

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes, and stop and search, Great Britain, quarterly update to December 2015* [online]. 17 March 2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/publications/operation-of-police-powers-under-the-terrorism-act-2000-quarterly-update-to-december-2015/operation-of-police-powers-under-the-terrorism-act-2000-and-subsequent-legislation-arrests-outcomes-and-stop-and-search-great-britain-quarterly-u

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Operation of police powers under the Terrorism Act 2000 and subsequent legislation: Arrests, outcomes and stops and searches, quarterly update to 31 December 2014* [online]. 25 June 2015. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/publications/operation-of-police-powers-under-the-terrorism-act-2000-quarterly-update-to-december-2014/operation-of-police-powers-under-the-terrorism-act-2000-and-subsequent-legislation-arrests-outcomes-and-stops-and-searches-quarterly-update-to-31-d

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *The United Kingdom in the United Nations.* Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs [online]. July 2006. [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/272324/6892.pdf

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Terrorism and national emergencies* [online]. 4 March 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: https://www.gov.uk/terrorism-national-emergency/terrorism-threat-levels

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *Threat level from international terrorism raised: PM press statement.* David Cameron Speech [online]. 29 August 2014. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/speeches/threat-level-from-international-terrorism-raised-pm-press-conference

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. UK *Action to Combat Daesh* [online]. 22 March 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/topical-events/daesh/about#humanitarian

GOVERNMENT OF THE UNITED KINGDOM. *World location: UK and Iraq* [online] [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/world/iraq

HUMUD, C. E. – PIROG, R. – ROSEN, L., *Islamic State Financing and U.S. Policy Approaches.* CRS Report, Congressional Research Service [online]. 10 April 2015, s. 15 – 23 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: https://www.fas.org/sgp/crs/terror/R43980.pdf

INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *Key Developements on the Responsibility to Protect at the United Nations from 2005 – 2014* [online]. [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/about-rtop/the-un-and-rtop

INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Iraq* [online]. [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-iraq

INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *The Crisis in Syria* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.responsibilitytoprotect.org/index.php/crises/crisis-in-syria

INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT. *Statement by Ambassador Herman Schaper,* Informal interactive dialogue on the Responsibility to Protect [online]. 5 September 2012 [cit. 2016-03-21]. http://responsibilitytoprotect.org/Netherlands(2).pdf

INTERNATIONAL COMMISSION ON INTERVENTION AND STATE SOVEREIGNTY. *The Responsibility to Protect.* Ottawa: International Development Research Centre [online]. 2001, s. XI., 20 - 32 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf

INTERNATIONAL COALITION FOR RESPONSIBILITY TO PROTECT, *The UK is fully committed to implementing the Responsibility to Protect.* Statement by Ambassador Michael Tatham at UN General Assembly Interactive Dialogue on the "Report of the Secretary-General on the responsibility to protect: Timely and decisive response". [online]. 5 September

2012 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: http://responsibilitytoprotect.org/United%20Kingdom.pdf

JORDAN, W., *Continued Public Support for RAF Air Strikes, but Many Worry ISIS is Winning*. YouGov UK [online]. 23 May 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: https://yougov.co.uk/news/2015/05/23/public-back-raf-air-strikes-worry-isis-winning/

KATZMAN, K. ET AL., *The "Islamic State" Crisis and U.S. Policy*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 11 February 2015, s. 11 – 36 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: https://www.hsdl.org/?view&did=762484

KATZMAN, K. – HUMUD, C. E., *Iraq: Politics and Governance*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 31 December 2015, s. 3 - 5 [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RS21968.pdf

LANG, A., *Legal Basis for UK Military Action in Syria.* Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 1 December 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/CBP-7404

McINNIS, K. J., *Coalition Contributions to Countering the Islamic State*. CRS Report, Congressional Research Service [online]. 18 November 2015, s. 1 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R44135.pdf

NETHERLANDS MINISTRY OF SECURITY AND JUSTICE. *Current threat level for the Netherlands: Substantia*l, Counterterrorism [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://english.nctv.nl/themes_en/Counterterrorism/terrorist_threat_assessment_netherlands/current_threat_level/

NETHERLANDS MINISTRY OF SECURITY AND JUSTICE. *Summary of the 41st edition of the Terrorist Threat Assessment for the Netherlands (DTN41)* [online]. March 2016, s. 3. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://english.nctv.nl/search.aspx?simpleSearch=isis&zoekknop=Search

PEW RESEARCH CENTRE. *Growing Support for Campaign Against ISIS – and Possible Use of U.S. Ground Troops* [online]. 24 February 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.people-press.org/files/2015/02/02-24-15-ISIS-release.pdf

POLLING REPORT. *ISIS* [online] [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.pollingreport.com/isis.htm

RASMUSSEN, N. J., *Current Terrorist Threat to the United States.* Hearing Before The Senate Select Committee on Intelligences, National Counterterrorism Center [online]. 12 February 2015, s. 4 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: https://www.nctc.gov/docs/Current_Terrorist_Threat_to_the_United_States.pdf

SERVAES, M., *Hoe Ee ISIS Kunnen Bestrijden.* Partij Van de Arbeid [online]. 2 October 2014 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.pvda.nl/berichten/2014/10/Hoe+we+ISIS+kunnen+bestrijden

SERVAES, M., *Nederland Moet Volop Meedoen in Strijd Tegen ISIS.* Partij Van de Arbeid [online]. 9 September 2014 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.pvda.nl/berichten/2014/09/Nederland+moet+volop+meedoen+in+strijd+tegen+ISIS

THE WHITE HOUSE. *Statement by the President on ISIL.* Office of the Press Secretary [online]. 10 September 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/10/statement-president-isil-1

TWEEDE KAMER. *Steun voor inzet F-16's tegen IS in Oost-Syrië* [online] [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/kamer_in_het_kort/steun-voor-inzet-f-16s-tegen-oost-syri%C3%AB

UN NEWS CENTRE. *ISIL may have committed genocide, war crimes in Iraq, says UN human rights report* [online]. 19 March 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=50369#.Vxo9efmLTIU

UN NEWS CENTRE. *New UN report depicts 'relentless assault' on civilians inside ISIL-controlled Syria* [online]. 14 November 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=49338#.Vxo9Z_mLTIU

UNITED KINGDOM MINISTRY OF DEFENCE. *Building Stability Overseas Strategy* [online]. July 2011, s. 28 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/67475/Building-stability-overseas-strategy.pdf

UNITED KINGDOM MINISTRY OF DEFENCE. *UK troops to train moderate Syrian opposition*. Government UK [online]. 26 March 2015 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/news/uk-troops-to-train-moderate-syrian-opposition

NETHERLANDS HOUSE OF REPRESENTATIVE. *Netherlands airstrikes in Iraq and Syria: Towards improved transparency and public accountability.* Report [online]. 3 February 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2016Z02516&did=2016D05139

NETHERLANDS MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. *Dutch contribution to the fight against ISIS.* Letter to the President of the Lower House of Parliament [online]. 29 January 2016 [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2016/01/29/kamerbrief-aanvullende-artikel-100-brief-nederlandse-bijdrage-aan-de-strijd-tegen-isis/kamerbrief-aanvullende-artikel-100-brief-nederlandse-bijdrage-aan-de-strijd-tegen-isis.pdf.

NETHERLANDS MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS. *Human Rights Policy: Justice and Respect for All* [online]. 2013, s. 14 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: https://www.government.nl/documents/policy-notes/2013/06/14/justice-and-respect-for-all

NOID INSTITUTE FOR WAR, HOLOCAUST AND GENOCIDE STUDIES. *Srebrenica report.* Summary for the Press [online]. 10 April 2012 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.niod.knaw.nl/en/srebrenica-report/summary-press

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *A look at the Defence news 18 – 24 January* [online]. 7 October 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/latest/news/2016/01/27/a-look-at-the-defence-news-18-%E2%80%93-24-january

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *A look at the Defence news, 16 – 22 November* [online]. 25 November 2015 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/latest/news/2015/11/25/a-look-at-the-defence-news-16-%E2%80%93-22-november

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Defence organisation sends helmets and flak jackets to Kurds* [online]. 22 August 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/latest/news/2014/08/22/defence-organisation-sends-helmets-and-flak-jackets-to-kurds

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Dutch F-16s drop first bombs in Iraq* [online]. 7 October 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/latest/news/2014/10/07/dutch-f-16s-drop-first-bombs-in-iraq

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Dutch military contribution in Iraq and eastern Syria* [online] [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/topics/iraq/contents/dutch-military-contribution

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *F-16s and almost 400 military personnel to be deployed in fight against ISIS* [online]. 24 September 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/latest/news/2014/09/24/f-16s-and-almost-400-military-personnel-to-be-deployed-in-fight-against-isis

NETHERLANDS MINISTRY OF DEFENCE. *Military trainers get started in Iraq* [online]. 7 October 2014 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.defensie.nl/english/latest/news/2015/02/05/military-trainers-get-started-in-iraq

NO TIES. *De Stemming van 28 september 2014* [online] [cit. 2016-04-23]. Dostupné z: https://www.noties.nl/v/get.php?a=peil.nl&s=weekpoll&f=2014-09-28.pdf

NO TIES. *De Stemming van 31 januari 2016* [online] [cit. 2016-04-23]. Dostupné z: https://www.noties.nl/v/get.php?a=peil.nl&s=weekpoll&f=2016-01-31.pdf

OPERATION INHERENT RESOLVE. Quarterly Report and Biannual Report to the United States Congress [online]. 17 December 2014 – 31 March 2015, s. 10 - 36 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: https://oig.state.gov/system/files/oir_042915.pdf

UNITED KINGDOM PARLIAMENT. *Common Debates, Daily Hansard Debate* [online]. 26 September 2014 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201415/cmhansrd/cm140926/debtext/140926-0001.htm#1409266000001

UNITED KINGDOM PARLIAMENT. *Reinventing humanitarian intervention: Two cheers for the Responsibility to Protect?* House of Commons Library [online]. 17 June 2008, s. 49 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/RP08-55

R2P MONITOR. Global Centre for the Responsibility to Protect, Issue 25 [online]. 20 January 2016 [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/media/files/r2p_monitor_jan2016_final.pdf

RALPH, J., *Mainstreaming the responsibility to protect in UK strategy: Improving the Government's response to the threat of mass procity.* UNA-UK Briefing Report No. 2 [online]. April 2014, s. 4 - 29 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: http://www.una.org.uk/news/14/04/una-uk-releases-major-report-r2p-and-uk-policy

RALPH, J., *The UK and the Responsibility to Protect.* AP R2P Brief, Vol. 5, No. 3 [online]. 2015, s. 1 – 13 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.r2pasiapacific.org/docs/R2P%20Ideas%20in%20Brief/53UKandR2P.pdf

SMITH, B., *ISIS and the sectarian conflict in the Middle East.* Research Paper 15/16. House of Commons Library [online]. 19 March 2015, s. 12 - 14 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/RP15-16

SMITH, B. – MILLS, C., *Iraq and Syria - Developments in 2015*. Briefing Paper. House of Commons Library [online]. 27 November 2015, s. 43 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: http://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/CBP-7261

TASK FORCE ON THE EU PREVENTION OF MASS ATROCITIES. *The EU and the Prevention of Mass Atrocities: An Assessment of Strenghts and Weaknesses.* Report, Budapest Centre for the International Prevention of Genocide and Mass Atrocities [online]. February 2013 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: http://www.massatrocitiestaskforce.eu/Home.html

TENTH ANNIVERSARY OF THE RESPONSIBILITY TO PROTECT: A FOCUS ON PREVENTION. The United Nations Office at Geneva [online]. 19 November 2015 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: http://www.unog.ch/unog/website/dg.nsf/(httpSpeechesByYear_en)/DF7390B5DBC0F2FAC1257F030029B982?OpenDocument

TESIK, L. H., Profile: *Abu Musab al-Zarqawi.* Council of foreign relations [online]. 8 June 2006 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.cfr.org/iraq/profile-abu-musab-al-zarqawi/p9866

THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF NETHERLANDS [online]. 2008 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: https://www.government.nl/documents/regulations/2012/10/18/the-constitution-of-the-kingdom-of-the-netherlands-2008

UNITED TO END GENOCIDE. *The Atrocities Prevention Board* [online] [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://endgenocide.org/learn/preventing-future-genocides/the-atrocities-prevention-board/

UN GENERAL ASSEMBLY. *Assembly Continues General Debate* [online]. 24 September 1999 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.un.org/press/en/1999/19990924.ga9607.doc.html

UN GENERAL ASSEMBLY. *Statement By The Charge D'affaires, A.I. Of The Kingdom Of The Netherlands To The United Nations* [online]. 23 July 2009 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/media/files/netherlands-2009-r2p-debate.pdf

UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL. *Resolution 1973* [online]. 2011 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1973(2011)

UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL. *Resolution 2118* [online]. 2011 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.globalr2p.org/resources/560

UNITED NATIONS. *A more secure world, our shared responsibility. Report of the High-level Panel on Threats, Challenges and Change* [online]. 2 December 2004 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: http://www.un.org/en/peacebuilding/pdf/historical/hlp_more_secure_world.pdf

UNITED NATIONS. *In larger freedom: towards development, security and human rights for all. Report of the Secretary-General* [online]. 21 March 2005 [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/59/2005

U.S. DEPARTMENT OF DEFENSE. *FY 2015 Overseas Contingency Operations (OCO) Iraq Train and Equip Fund (ITEF)* [online]. November 2014 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/fy2015/amendment/FY15_ITEF_J_ook_Final_November_20-2014.pdf

U.S. DEPARTMENT OF STATE. *Joint Statement Issued by Partners at the Counter-ISIL Coalition Ministerial Meeting* [online]. 3 December 2014 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2014/12/234627.htm

U.S. DEPARTMENT OF DEFENCE. *Operation Inherent Resolve* [online] [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://www.defense.gov/News/Special-Reports/0814_Inherent-Resolve

10. 2 Sekundární zdroje

10. 2. 1 Knižní publikace

BELLAMY, A. J., *Global Politics and the Responsibility to Protect: From Words to Deeds.* Milton park, Abingdon, Oxon: Routledge, 2011, 246 s. ISBN 978-0-415-56735-0.

BELLAMY, A. J., *Responsibility to Protect: the Global Effort to End Mass Atrocities.* Vyd. 1. Cambridge: Polity Press, 2009, 249 s. ISBN 978-0-7456-4347.

BÍLKOVÁ, V., *Odpovědnost za ochranu (R2P): Nová naděje, nebo staré pokrytectví?* Praha: Univerzita Karlova, 2010, 177 s. ISBN 978-80-87146-27-9.

COOK, D., *Understanding Jihad.* University of California Press [online]. 2005, 269 s. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: http://www.jstor.org/stable/10.1525/j.ctt1ppjtw

ČEJKA, M., *Izrael a Palestina*. Vyd. 2. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 978-80-87029-16-9, 321 s.

DRULÁK, P., *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 255 s. ISBN 978-807-3673-857.

DUFFY, H., *The 'War on Terror' and the Framework of International Law*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. ISBN 1107014506, 1070 s.

HENDL, J., *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

JEŽOVÁ, M – BURGROVÁ, H. (eds.)., *Současný blízký východ: : politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti.* 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011, ISBN 978-80-87474-45-7, 232 s.

PATTISON, J., *Humanitarian Intervention and the Responsibility to Protect: Who Should Intervene?* Vyd. 1. Oxford: Oxford University Press, 2010, 284 s. ISBN 978-0-19-956104-9.

ŘÍCHOVÁ, B., *Přehled moderních politologických teorií.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 303 s. ISBN 80-7178-461-3.

SOBEL, R. – FURIA, P. A. – BARRATT, B., Public Opinion & International Intervention: Lessons from the Iraq War. Nebraska: Potomac Books, Inc, 2012. ISBN 1597976113, 306 s.

THAKUR, R., *The United Nations, Peace and Security: from Collective Security to the Responsibility to Protect*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, 388 s. ISBN 0-521-85517-9.

WAISOVÁ, Š., *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, ISBN 80-7178-390-0, 250 s.

10. 2. 2 Odborné články

AL-QUARAWEE, H. H., *Iraq's Sectarian Crisis: A Legacy of Exclusion.* Carnegie Middle East Center [online]. April 2014, s. 2 - 11 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://carnegieendowment.org/files/iraq_sectarian_crisis.pdf

BAKKER, E. – de ROY VAN ZUIJDEWIJN, J., *Jihadist Foreign Fighter Phenomenon in Western Europe: A Low-Probability, High-Impact Threat.* Research Paper. Haague: International Centre for Counter-Terrorism [online]. October 2015, s. 3 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: http://icct.nl/wp-content/uploads/2015/11/ICCT-Bakker-DeRoyvanZuijdewijn-Jihadist-Foreign-Fighter-Phenomenon-in-Western-Europe-October2015.pdf

BAKKER, E. – GROL, P., *Motives and Considerations of Potential Foreign Fighters from the Netherlands. Haague: The International Centre for Counter-Terrorism* [online]. July 2015, s. 1 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: http://icct.nl/wp-content/uploads/2015/07/ICCT-Bakker-Grol-Motives-and-Considerations-of-Potential-Foreign-Fighters-from-the-Netherlands-July2015.pdf

BELLAMY, A. J., *Aiding Iraqis Meets Responsibility to Protect and Could Lead to Common Ground on Syria*. IPI Global Observatory [online]. 11 August 2014 [cit. 2016-02-19]. Dostupné z: http://theglobalobservatory.org/2014/08/aiding-iraq-responsibility-to-protect-common-ground-syria/

BROCKMEIER, S. - KURTZ, G. - JUNK, J., *Emerging Norm and Rhetorical Tool: Europe and a Responsibility to Protect. Conflict,* Security & Development, Vol. 14, No. 4 [online].

2015, s. 429-460 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14678802.2014.930587#.Vt6mJvnhDIU

BUNZEL, C., *From Paper State to Caliphate. The Ideology of the Islamic State.* The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper No. 19 [online]. March 2015, s. 4 – 33 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://www.brookings.edu/~/media/research/files/papers/2015/03/ideology-of-islamic-state-bunzel/the-ideology-of-the-islamic-state.pdf

COLE, C., *500 Days of British Drone Attacks in Iraq and Syria, "Against ISIS" or "Against Civilians"?* Global Research [online]. 7 March 2016 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: http://www.globalresearch.ca/500-days-of-british-drone-attacks-in-iraq-and-syria-against-isis-or-against-civilians/5512540

CORDESMAN, A. H. - KHAZAI, S., *Iraq in Crisis*. Center for Strategic and International Studies [online]. 6 January 2014, s. 8 - 99 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://csis.org/files/publication/140105_Iraq_Book_AHC.pdf

DRENNAN, J., Who Has Contributed What in the Coalition Against the Islamic State? Foreign Policy [online]. 12 November 2014 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: http://foreignpolicy.com/2014/11/12/who-has-contributed-what-in-the-coalition-against-the-islamic-state/

ESCRITT, T., *The Netherlands Is Joining The Fight Against ISIS In Iraq*. Bussiness Insider [online]. 24 September 2014 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.businessinsider.com/the-netherlands-is-joining-the-fight-against-isis-2014-9

FRANCE-PRESSE, A., *Netherlands to join US-led air strikes in Syria.* Defence Talk [online]. 1 February 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://www.defencetalk.com/netherlands-to-join-us-led-air-strikes-in-syria-66636/

GARWOOD-GOWERS, A., *The Responsibility to Protect and the Arab Spring: Libya as the Exception, Syria as the Norm?* UNSW Law Journal, Vol. 36, No. 2 [online]. 2013, s. 611 [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: http://www.unswlawjournal.unsw.edu.au/sites/default/files/10_garwood-gowers_unswlj_362.pdf

GERGES F, A., *ISIS and the Third Wave of Jihadism. Current History,* A Journal of Contemporary World Affairs [online]. December 2014, s. 340 - 343 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://currenthistory.com/Gerges_Current_History.pdf

GORKA, S.L – GORKA, K. C., *ISIS: The Threat to the United States*. Special report. Threat knowledge group [online]. November 2015, s. 1 - 11 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://threatknowledge.org/wp-content/uploads/2015/11/TKG-Report_The-ISIS-Threat.pdf

GROVES, S., *The U.S. Should Reject the U.N. "Responsibility to Protect" Doctrine.* The Heritage Foundation, No. 2130 [online]. 1 April 2010 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://www.heritage.org/research/reports/2008/05/the-us-should-reject-the-un-responsibility-to-protect-doctrine

GULMOHAMAD, Z. K., *The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS.* Global Security Studies, Vol. 5, No. 2 [online]. 2014, s. 1 – 11 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://www.globalsecuritystudies.com/Gulmonhamad%20ISIS%20AG.pdf

HASHIM, A. S., *The Islamic State: From al-Qaeda Affiliate to Caliphate.* The Middle East Policy, Vol. 21, Issue 4 [online]. 8 December 2014, s. 2 - 14 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2014/12/PR141212_The_Evolution_of_ISIS.pdf

JARVIS, S. A., *Obama's Adoption of the Responsibility to Protect: A Constructivist Analysis.* Journal of Politics & International Studies, Vol. 9 [online]. Summer 2013, s. 212 – 249 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://www.polis.leeds.ac.uk/assets/files/students/student-journal/sum-13/130930-sum13-jarvis.pdf

JONES, S. G., *The Extremist Threat to the U.S. Homeland.* Testimony presented before the House Homeland Security Committee. Santa Monica: RAND Corporation [online]. 15 January 2014, s. 5 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/testimonies/CT400/CT403/RAND_CT403.pdf

JONES, S. G., *The Terrorism Threat to the United States and Implications for Refugees.* Testimony presented before the House Homeland Security Committee. Santa Monica: RAND Corporation [online]. 24 June 2015, s. 3 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/testimonies/CT400/CT433/RAND_CT433.pdf

JUNK, J., *The Two-level Politics of Support: U.S. Foreign Policy and The Responsibility to Protect.* Conflict, Security and Development, Vol. 14, No. 4 [online]. 2014, s. 541 -562 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14678802.2014.930588

KAGAN, K. – KAGAN, F. W. – LEWIS, J. D., *A Strategy to Defeat the Islamic State.* Middle East Security Report 23, Institute for the Study of War [online]. September 2014, s. 4 – 28 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Defeating%20ISIS_0.pdf

KERN, S., *The Islamization of Belgium and the Netherlands in 2013.* Gatestone Institute, International Policy Council [online]. 13 January 2014 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.gatestoneinstitute.org/4129/islamization-belgium-netherlands

KUPERMAN, A. J., *Rethinking the Responsibility to Protect*. The Whitehead Journal of Diplomacy and International Relations, Vol. 10, No. 1 [online]. Winnter/Spring 2009, s. 33 - 44 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: https://www.ciaonet.org/attachments/15956/uploads

LAUB, Z., *The Islamic State.* Council of foreign relations [online]. 16 November 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.cfr.org/iraq/islamic-state/p14811

MENDEL, M., *Pojmy da`wa a džihád v klasickém islámu.* Religio: Revue pro religionistiku. Brno: Česká společnost pro studium náboženství [online]. 1995, s. 9 – 11. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/124699/2_Religio_3-1995-1_3.pdf?sequence=1

NANDA, V., *The Future Under International Law of the Responsibility to Protect after Libya and Syria.* Michigan State International Law Review, Vol. 21, Issue 1 [online]. 2013, s. 5 [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: http://digitalcommons.law.msu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1103&context=ilr

O'DONNELL, C., *The Development of the Responsibility to Protect: An Examination of the Debate over the Legality of Humanitarian Intervention*. Duke Journal of Comparative & International Law 24 [online]. 2014, s. 557-588 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1409&context=djcil

PUPPARO, C., *The Responsibility to Protect: Emerging Norm or Failed Doctrine?* Global Tides, Vol. 9, Article 9 [online]. 2015, s. 8 [cit. 2016-02-02]. Dostupné z: http://digitalcommons.pepperdine.edu/globaltides/vol9/iss1/9/

QUINTANA, E. – EYAL, J., *Inherently Unresolved: The Military Operation against ISIS.* RUSI Occasional Paper, Royal United Services Institute [online]. October 2015, s. 32 - 40 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: https://rusi.org/sites/default/files/op_inherently_unresolved_-_the_military_operation_against_isis.pdf

ROTHSCHILD, A. J., *ISIS and Genocide: How the United States Talks about Atrocities.* The Foreign Affairs [online]. 28 February 2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2016-02-28/isis-and-genocide

SCHMID, A. P., *Violent and Non-Violent Extremism: Two Sides of the Same Coin?* Ressearch Paper. Haague: International Centre for Counter-terrorism [online]. May 2014, s. 14 - 20 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: http://www.icct.nl/download/file/ICCT-Schmid-Violent-Non-Violent-Extremism-May-2014.pdf

SISK, R., *Number of US Troops in Iraq More Than 4,000, Exceeds Previous Claims.* Military.com [online]. 3 February 2016 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://www.military.com/daily-news/2016/02/03/number-us-troops-iraq-more-than-4000-exceeds-previous-claims.html

SHAH, A., *The Clinton Doctrine of Humanitarian Interventions*. Global Issues [online]. 2 December 2000 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: http://www.globalissues.org/article/451/the-clinton-doctrine-of-humanitarian-interventions

SLOBODA, J. – ABBOTT, C., *The 'Blair doctrine' and after: five years of humanitarian intervention.* OpenDemocracy [online]. 21 April 2004 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: https://www.opendemocracy.net/globalization-institutions_government/article_1857.jsp

TUCKER, C., *The Islamic State Origins, Goals, and Future Implications.* The Eurasia Center [online]. 13 July 2014, s. 1 – 5 11 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: http://eurasiacenter.org/publications/ISIS_Briefing_Colin_Tucker.pdf

ZAPFE, M., *The US Campaign against the "Islamic State".* CSS Analyses in Security Policy No. 165, Center for Security Studies [online]. December 2014, s. 1 – 4 [cit. 2016-03-19].

Dostupné z: http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/CSSAnalyse165-EN.pdf

ZELIN, A. Y., *The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement.* Research NOTE: The Washington Institute for Near East Policy, No. 20 [online]. 2014, s. 3 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_20_Zelin.pdf

Zpravodajské články

ABBASI, H. I., *Despite US training, Iraqi military can 'barely' defend.* Al Jazeera [online]. 25 August 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://www.aljazeera.com/news/2015/08/training-iraqi-military-barely-defend-150805114501323.html

ACKERMAN, S., Iraqi ambassador to US fears Isis 'ethnic cleansing' unless Obama acts. The Guardian [online]. 18 June 2014. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/world/2014/jun/18/iraqi-ambassador-ethnic-cleansing-isis

ACKERMAN, S. – McCARTHY, T., *Barack Obama doubles US troop levels for war against Isis in Iraq.* The Guardian [online]. 8 November 2014 [cit. 2016-03-14]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/us-news/2014/nov/07/obama-doubles-us-troop-levels-iraq-isis

AGIESTA, J., *Poll: Most Americans say send ground troops to fight ISIS.* CNN [online]. 7 December 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/12/06/politics/isis-obama-poll/

BBC NEWS. *David Cameron and Nick Clegg pledge 'united' coalition,* Election 2010 [online]. 12 Max 2010 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/8676607.stm

BBC NEWS. *Islamic State crisis: Coalition weaponry* [online]. 3 December 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/uk-29349918

BBC NEWS. *Minority Killings by IS 'Should Be Recognised as Genocide'* [online]. 21 December 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/uk-35147645

BBC NEWS. *More UK army personnel sent to Iraq* [online]. 7 March 2015 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/uk-31778687

BBC NEWS. *More UK troops to train Iraqi forces* [online]. 12 March 2016 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/uk-35790759

BBC NEWS. *MPs support UK air strikes against IS in Iraq* [online]. 26 September 2014 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/uk-politics-29385123

BBC NEWS. Syria: *The story of the conflict* [online]. 3 February 2016 [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: https://www.facebook.com/groups/324915227554679/forsaleposts/?referral_surface=group_mall_header_nav&availability=sold&surface=product_mall

BBC NEWS. *UK terror threat: 'Up to five' plots stopped in 2014* [online]. 23 November 2014 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/uk-30166946

BBC NEWS. *What is Islamic State?* [online]. 2 December 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29052144

BEINART, P., Do the *Democrats Have a Strategy Against ISIS?* The Atlantic [online]. 17 November 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.theatlantic.com/international/archive/2015/11/democrats-republicans-isis-paris/416361/

BURTON, D., '*Genocide' label for Islamic State terror could help save Christians in Iraq, lawmakers told.* The Guardian [online]. 17 December 2015. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.washingtontimes.com/news/2015/dec/17/isis-terror-genocide-label-could-help-save-christi/?page=all

COMERFORD, M., *From an Islamic 'caliphate' to war with the West, just what is Isis' ideology?* The Independent [online]. 29 June 2015 [cit. 2016-02-17]. Dostupné z: http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/from-an-islamic-caliphate-to-war-with-the-west-just-what-is-isis-ideology-10353852.html

DATHAN, M., *Isis: UK in 'top tier' of targets, David Cameron tells MPs in air strikes debate.* The Independent [online]. 26 November 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/david-cameron-tells-mps-that-isis-is-not-a-threat-that-can-be-negotiated-away-as-he-sets-out-case-a6749511.html

DE TELEGRAAF. *Kabinet: Nederland Gaat ISIS Bombarderen* [online]. 24 September 2014. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.telegraaf.nl/binnenland/23120749/__Nederland_bombardeert_ISIS__.html

DE TELEGRAAF. *PVV Wil Ook Nederlandse Bommen op ISIS Syrië* [online]. 2 October 2014 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: http://www.telegraaf.nl/binnenland/23152779/__PVV__NL_se_bommen_op_ISIS__.html

DEUTSCHE WELLE (DW). *Dutch to join in bombing of Islamic State in Syria* [online]. 30 January 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.dw.com/en/dutch-to-join-in-bombing-of-islamic-state-in-syria/a-19012837

DODD, V. – HALLIDAY, J., *Lee Rigby killing: two British Muslim converts convicted of murder*. The Guardian [online]. 19 December 2013 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/uk-news/2013/dec/19/lee-rigby-killing-woolwich-verdict-convicted-murder

DODD, V., *Man charged with attempted murder over Leytonstone tube station attack.* The Guardian [online]. 7 December 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/uk-news/2015/dec/07/man-charged-over-leytonstone-tube-station-attack

DUTCH NEWS. *Dutch bombing in Syria would be illegal, says president Assad* [online]. 18 December 2015 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2015/12/dutch-bombing-in-syria-would-be-illegal-says-president-assad/

DUTCH NEWS. *Dutch ground troops could be sent to Syria: CDA leader* [online]. 1 September 2015 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2015/09/dutch-ground-troops-could-be-sent-to-syria-cda-leader/

DUTCH NEWS. *No legal basis for Iraq war, says report* [online]. 12 January 2010 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2010/01/no_legal_basis_for_iraq_war_sa/

DUTCH NEWS. *Prime minister firm on Dutch refugee plan, expects EU support* [online]. 10 September 2015 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2015/09/prime-minister-firm-on-dutch-refugee-plan-expects-eu-support/

DUTCH NEWS. *Syrian President Assad Must Go, Dutch Foreign Minister Tells MPs* [online]. 8 October 2015 [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2015/10/syrian-president-assad-must-go-dutch-foreign-minister-tells-mps/

DUTCH NEWS. *The Netherlands is ready to join Libya intervention effort* [online]. 18 March 2011 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2011/03/the_netherlands_is_ready_to_jo/

DUTCH NEWS. *VVD MP Wants Closed EU Borders, an End to EU Asylum Policy* [online]. 22 March 2015 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.dutchnews.nl/news/archives/2015/03/vvd-mp-wants-closed-eu-borders-an-end-to-eu-asylum-policy/

FANTZ, A., War on ISIS*: Who's doing what?* CNN [online]. 27 November 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/11/20/world/war-on-isis-whos-doing-what/

HANNA, P., *Cameron rules out British ground troops in case for Syria airstrikes*. RT [online]. 26 November 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: https://www.rt.com/uk/323525-cameron-parliament-syria-airstrikes/

HELM, T., *Poll finds 60% of British public oppose UK military action against Syria. The Guardian* [online]. 31 August 2013 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/politics/2013/aug/31/poll-british-military-action-syria

HOPKINS, N., *UK's eight-year military presence in Iraq to end on Sunday.* The Guardian [online]. 18 May 2011 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/world/2011/may/18/british-militarys-8-years-in-iraq-ends

HUNTER, M., *Obama: U.S. Military Launched 9,000 Airstrikes Against ISIS So Far*. CNS News [online]. 14 December 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z:

http://www.cnsnews.com/news/article/melanie-hunter/obama-us-military-launched-9000-airstrikes-against-isis-so-far

JAFFE, A., *Dems split on Obama's plans for ISIS.* The Hills [online]. 10 September 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://thehill.com/blogs/ballot-box/senate-races/217379-democrats-split-on-obamas-plans-for-isis

JONES, A., *House votes to keep U.S. troops deployed against ISIS*. CNN [online]. 17 June 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/06/17/politics/aumf-isis-house-vote-fails-us-troops/

KARIMI, F. – HANNA, J. – BASIL, Y., *San Bernardino shooters 'supporters' of ISIS, terror group says.* CNN [online]. 6 December 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/12/05/us/san-bernardino-shooting/

KEARN, D. W., *Attacking ISIS: Military Force, U.S. Public Opinion and the Long War on Terrorism.* The Huffington Post [online]. 23 November 2014. [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/david-w-kearn/attacking-the-islamic-sta_b_5868712.html

KENNEDY, H., *Isis Is Committing Genocide. It Is Indefensible for Britain Not to Say So.* The Guardian [online]. 21 March 2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/commentisfree/2016/mar/21/isis-genocide-britain-yazidis

LIPTAK, K. – COHEN, T., *Obama to Congress: No Vote Needed on ISIS Strategy.* CNN [online]. 10 September 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2014/09/09/politics/obama-isis-congress/

LOBIANCO, T. – WALSCH, D., *Dems, GOP knock Obama plan for troops in Syria*.. CNN [online]. 30 October 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/10/30/politics/syria-obama-troops-congress-isis/

LUBOLD, G. – DAGHER, S.,U.S. *Airstrikes Target Islamic State Oil Assets.* The Wall Street Journal [online]. 17 November 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://www.wsj.com/articles/french-airstrikes-in-syria-may-have-missed-islamic-state-1447685772

MICELLI, M., *Americans Conflicted on Sending Troops to Fight ISIS*. U. S. News [online]. 12 November 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.usnews.com/news/blogs/data-mine/2015/11/12/americans-conflicted-on-sending-troops-to-fight-isis

MORGAN, D., U.S. *Republicans pressure Obama to step up action against ISIS.* Reuters [online]. 24 August 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-republicans-idUSKBN0GO0RO20140824

MORTIMER, C., *Isis: Majority of British People Do Not Support Air Strikes against Syria.* The Independent [online]. 28 November [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/isis-majority-of-british-people-do-not-support-air-strikes-against-syria-david-cameron-a6752441.html

OSBORN, A. – JAMES, W., *UK Approves Strike Against ISIS In Iraq.* The Huffington Post [online]. 26 September 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/2014/09/26/uk-strikes-isis-iraq_n_5888936.html

OSBORNE, S., *Isis: David Cameron says we must bomb jihadists in Syria 'to stop terrorism here in Britain'.* The Independent [online]. 26 November 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/david-cameron-sets-out-case-for-airstrikes-against-isis-in-syria-a6749316.html

OSBORNE, S., *Isis vs Daesh vs Isil vs Islamic State: What do the different names mean and why are there so many?* The Independent [online]. 3 December 2015 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-vs-daesh-vs-isil-vs-islamic-state-what-do-the-names-mean-and-why-are-there-so-many-a6759106.html

PARKER, G. – McDERMOTT, J., *David Cameron says UK foiled 7 terror plots in recent months.* The Financial Times [online]. 16 November 2015 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.ft.com/intl/cms/s/0/b9b91692-8c57-11e5-8be4-3506bf20cc2b.html#axzz46kW0nT00

PIETERS, J., *Plan to Bomb Isis in Syria Wins Netherlands MP Majority Support*. NL Times [online]. 26 January 2016 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.nltimes.nl/2016/01/26/plan-to-bomb-isis-in-syria-wins-netherlands-mp-majority-support/

PIZZI, M., *Despite questions over legality of US strikes in Syria, world stays quiet.* Al Jazeera [online]. 24 September 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://america.aljazeera.com/articles/2014/9/24/legality-strikessyria.html

RIECHMANN, D., *US sending more special forces to fight Islamic State.* The Boston Globe [online]. 1 December 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: https://www.bostonglobe.com/news/nation/2015/12/01/sending-more-special-forces-fight-islamic-state/5hIH1gdIdrXrsGgH0XcN4M/story.html

SAENZ, A. – DWYER, D., *President Obama: 'Americans Are United' in Fight Against ISIS.* ABC News [online]. 18 September 2014 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://abcnews.go.com/Politics/senate-final-approval-arm-syrian-rebels-isis-fight/story?id=25607472

SCARBOROUGH, R., *Obama changes objective in war on ISIS from 'destroy' to 'defeat'.* The Washington Times [online]. 6 February 2015 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: http://www.washingtontimes.com/news/2015/feb/6/obama-changes-objective-war-isis-destroy-defeat/

SPARROW, A. – PERRAUDIN, F., *Cameron wins Syria airstrikes vote by majority of 174 – as it happened.* The Guardian [online]. 3 December 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/politics/blog/live/2015/dec/02/syria-airstrikes-mps-debate-vote-cameron-action-against-isis-live

SPARROW, A. – PHIPPS, C., *UK parliament approves air strikes against Isis in Iraq – as it happened.* The Guardian [online]. 26 September 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/politics/blog/live/2014/sep/26/mps-debate-and-vote-on-air-strikes-against-islamic-state-politics-live-blog

STARR, B. – DIAMOND, J., *Syria: Obama authorizes boots on ground to fight ISIS.* CNN [online]. 30 October 2015 [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/10/30/politics/syria-troops-special-operations-forces/

STARR, B. – KOPAN, T. – ACOSTA, J., *U.S. suspending program to train and equip Syrian rebels.* CNN Jazeera [online]. 9 October 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2015/10/09/politics/us-syria-rebels-arms-program-suspended/

SYAL, R., *Labour conference sets terms for supporting UK military action in Syria.* The Guardian [online]. 30 September 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/politics/2015/sep/30/labour-conference-conditions-support-military-action-syria

TARABAY, J., *Have 15 months of U.S. airstrikes hurt ISIS at all?* The Week [online]. 28 November 2015 [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: http://theweek.com/articles/590316/have-15-months-airstrikes-hurt-isis-all

TISDALL, S., *US-led strikes on Isis in Syria have opened a new Middle East battlefront.* The Guardian [online]. 23 September 2014 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.theguardian.com/world/2014/sep/23/us-strikes-isis-syria-new-battlefront

Van den DOOL, P., *Kamerdebat Irak. Dit Is Wat Partijen Vinden en Waar Je Op Moet Letten*. NRC News [online]. 2 October 2014 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.nrc.nl/nieuws/2014/10/02/kamerdebat-over-irak-dit-is-wat-de-partijen-vinden-en-waar-je-op-moet-letten

VARLIN, J., *Netherlands to begin bombing Islamic State in Syria.* World Socialist Web Site [online]. 2 February 2016 [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: https://www.wsws.org/en/articles/2016/02/02/nlsy-f02.html

WATKINSON, W., *War on Isis: Dutch government agree to begin air strikes in Syria against Daesh*. International Bussiness Times [online]. 30 January 2016 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: http://www.ibtimes.co.uk/war-isis-dutch-government-agree-begin-air-strikes-syria-against-daesh-1541022

WITTE, G. – MORELLO, C., *Britain joins air campaign against Islamic State in Syria.* The Washington Post [online]. 2 December 2015 [cit. 2016-04-1]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/britain-poised-to-join-air-campaign-against-islamic-state-in-syria/2015/12/02/60722c5a-97aa-11e5-aca6-1ae3be6f06d2_story.html

WHITEHEAD, T., *David Cameron launches 'Isil-first' case for launching airstrikes in Syria*. The Telegraph [online]. 26 November 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/12019470/David-Cameron-launches-Isil-first-case-for-launching-airstrikes-in-Syria.html

ZECH, M., *No Dutch Troops, Weapons in Iraq.* NL Times [online]. 19 August 2014 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.nltimes.nl/2014/08/19/dutch-troops-weapons-iraq/